

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ
ΤΩΝ ΕΝ ΤΩ ΒΙΑΛΕΤΙΩ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΑΜΑΤΙΣΘΕΝΤΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗΝ ΔΡΑΣΙΝ (1904-1908)

Μετά τὴν κατὰ τὸ δυνατόν ἐξιστόρησιν τῶν κατὰ τὸ 1904 διαδραματισθέντων γεγονότων, θεωρῶ χρήσιμον νὰ ἀναγράψω συμπληρωματικῶς καὶ τὰ ὀνόματα τῶν θυσιασθέντων ἡμετέρων κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην.

Ἐν Βογδάντζη ἐν συμπλοκῇ πρὸς Βουλγάρους ἐφονεύθη ὁ ἡμέτερος Δημήτριος Σαμολαδάς.

Ἐν Προμάχοις (Μπάχοβον) ἐν συμπλοκῇ πρὸς βουλγαρικὴν συμμορίαν τοῦ ἡμετέρου σώματος Ἐμμανουὴλ Κατσίγαρη ἐφονεύθησαν :

1. Νικόλαος Καραγιαννάκης ἐκ Κρήτης,
2. Βασίλειος Ζάννας ἐξ Ἁγίου Δημητρίου Κατερίνης.

Ἐπληρώθησαν:

1. Δημήτριος Σαμαράς ἐκ Παντονίτσας,
2. Κυριάκος Ἀποστόλου ἐκ Ζαγοράς,
3. Πᾶνος Χρυσοχεράκης ἐκ Κρήτης.

Παρὰ τὸν Ἅγιον Πέτρον (Πέτροβον) ἐν συμπλοκῇ μετὰ στρατοῦ τουρκικοῦ ἐφονεύθησαν ἐκ τοῦ συλληφθέντος ἡμετέρου σώματος ὑπὸ τὸν Γεώργιον Πέτρου :

1. Ἀναστάσιος Κωτούλας ἐκ Σιατίστης,
2. Περικλῆς Μήλιος ἐκ Κοζάνης,
3. Κωνσταντῖνος Ντούλιας ἐκ Σερβίων, καὶ
4. Νικόλαος Σπηλιόπουλος ἐκ Πύργου Ὀλυμπίας.

Ἐν Στρομνίτση ἐγένετο ἀπόπειρα κατὰ τοῦ διευθυντοῦ τῆς ἐκεῖ ἀστυνομίας, πυροβοληθέντος ἀνεπιτυχῶς ὑπὸ τῶν σχισματικῶν Κουγιουμτζιεφ καὶ Ἰορδάνωφ, οἵτινες καὶ συνελήφθησαν.

Ὁ Ἰωάννης Ψάρρας ἐκ Μπαρρακλῆ Τζουμαγιᾶς διαμένων εἰς Δραγομίρ τοῦ καζᾶ Κιλκίς εὐρέθη δολοφονημένος μεταξὺ Μιχαλόβου καὶ Γκαβαλάντσι τοῦ ἰδίου καζᾶ.

Τὴν 1 Ἰουλίου ἐν συμπλοκῇ μετὰ στρατοῦ παρὰ τὸ Μεσημέρι (Βοδενῶν) ἐφονεύθησαν :

1. Χρῆστος Σίτσου ἐκ Γραμματικόβου,
2. Χρῆστος Νώλης,
3. Βάνης Τίτσκας ἐκ Βοδενῶν,
4. Πέτρος Προκόπη ἐκ Βοδενῶν.

Τὴν 19 Μαΐου ἐν Γκαντάς παρὰ τὴν Γουμέντζαν ἐφονεύθησαν ἐν συμπλοκῇ μετὰ στρατοῦ τουρκικοῦ :

1. Μιχαὴλ Μωραΐτης, λοχαγός, ἀρχηγός, ἐξ Ἀθηνῶν,
2. Σπυρίδων Φραγκόπουλος, ὑπολοχαγός, ὑπαρχηγός, ἐκ Ζακύνθου,

3. Στεφάνου . . . . . *, ύπαξιωματικός, ἐκ Σύρου.
4. Νικόλαος Κοντονώτας, διαφυγὼν ἐκ τοῦ σώματος, ἐφονεύθη μετὰ δύο ἡμέρας παρὰ τὸ πορθμεῖον τοῦ Ἀξιού, τὸ παρὰ τὸ Πέτροβον, ὑπὸ τουρκικοῦ ἀποσπάσματος, ἀφοῦ ἐφόνευσεν ἓνα λοχίαν καὶ ἓνα στρατιώτην. Ὁ Κοντονώτας κατήγετο ἐκ Κολυδρού.

Τὴν 17 Μαΐου ἐν συμπλοκῇ πρὸς Βουλγάρους ἐτραυματίσθησαν:

1. Σπῦρος Μήλιος, ὑπομοίραρχος, ἀρχηγός, ἐκ Χειμάρρας,
2. Ἰωάννης Καρακώστας.

Ἐν συμπλοκῇ πρὸς βουλγαρικὴν συμμαχίαν ἐφονεύθησαν ἐκ τοῦ σώματος Ἀκρίτα:

1. Ν. Βάβος ἐξ Ἡπείρου,
2. Μήτσης ἐξ Ἁγίου Ἡλίας Βοδενῶν,
3. Ἀντώνιος Ντίντος ἐκ Ναούσης.

Αὐγούστου. Ἐν συμπλοκῇ μετὰ στρατοῦ παρὰ τῷ Σαριγκιόλ ἐφονεύθησαν ἐκ τοῦ σώματος Ἀβράσογλου:

1. Ἀλκιβιάδης Πολυχρόνης ἐκ Βόλου,
2. Πέτρος . . . . . ** ἐκ Στραωνίτης,
3. . . . . ***

Τὴν 27 Σεπτεμβρίου ἐν συμπλοκῇ μετὰ στρατοῦ παρὰ τὸ Λούκοβιτς (Βοδενῶν) ἐφονεύθησαν ἐκ τοῦ σώματος Θεοδόση:

1. Νάσος Μάγκος ἐκ Κολώνιας,
2. Βασίλειος Καψάλης (Βλάχος) ἐκ Σελίου.

Ἐπίσης ἐν συμπλοκῇ πρὸς Βουλγάρους παρὰ τὸ Δροζέλοβον (Βοδενῶν) ἐφονεύθησαν:

1. Γιαννάκης Χαντζάρας ἐκ Φράσαρι Κολώνιας,
2. Μιχαὴλ Γκίζας ἐξ Ἀργυροκάστρου,
3. Ἀθανάσιος Μάρκου ἐκ Δελβίνου Ἡπείρου.

Κατ' Ὀκτώβριον ἐν συμπλοκῇ μετὰ στρατοῦ παρὰ τὴν μονὴν Ἰωάννου Προδρόμου ἐφονεύθη ἐκ τοῦ σώματος Γαρέφη εἰς Κόλιος ἐκ Βόσσοβας Κατερίνης.

Τὴν 15ην Ὀκτωβρίου ἐφονεύθη ἐν τῇ λίμνῃ Γιαντισῶν ὑπὸ Βουλγάρων εἰς ἡμέτερος καὶ κατὰ Δεκέμβριον εἰς ἐπίθεσιν τοῦ ὑπὸ τὸν Σπῦρον Ρῆγαν (Καβοντόρος) ἡμετέρου σώματος ἐναντίον τοῦ χωρίου Ἀλάρ (Γιαντισῶν) ἐφονεύθη ὁ Νικόλαος Νάνος ἐκ Κολυδρού.

Ὁ Κωνσταντῖνος Ντογιάμας ἐκ Μπαροβίτης εὐρέθη ἀπηγχονισμένος μεταξὺ Γοργώπης καὶ Μπσεμίτης, ἀπαγχονισθεὶς ὑπὸ τῆς βουλγαρικῆς συμ-

* Ἀσυμπλήρωτον τὸ ὄνομα εἰς τὸ χειρόγραφον.

** Ἀσυμπλήρωτον τὸ ἐπώνυμον.

*** Ἐπάρχει κενὸν εἰς τὸ χειρόγραφον.

μορίας Χρήστου Μπάμπιανλη. Ἡ αὐτὴ συμμορία κατέσφαξε τοὺς ἐκ Γουμέντζης ἡμετέρους ἐμπόρους Κ. Παπαντωνίου καὶ Β. Μάντζαρη.

Ἐκ τουρκικῆς πηγῆς πληροφορία ὅτι ἐφονεύθησαν δύο Ὀθωμανοὶ ἐκ Τσελτικ τῶν Βοδενῶν καὶ δύο ἕτεροι ἐξ Ἀλῆ-Χοτζαλάρ τοῦ Κιλκίς.

Ὁ σχισματικὸς ἱερεὺς τοῦ Γραδεμπορίου Παπαηλίας, ὁ προκαλέσας τὸ ἐγκλημα τῆς 14ης Αὐγούστου 1904, κατεδικάσθη μόνον εἰς τριῶν ἐτῶν φυλάκισιν.

Ὁ Βούλγαρος ὄπλαρχηγὸς ὑπεχρέωσεν ἐπὶ ποιῆθῃ θανάτου τοὺς προκρίτους τῶν χωρίων Κιρτζαλάρ, Τσοχαλάρ, Καϊλῆ καὶ Ζορμπᾶ νὰ μεταβῶσι παρὰ τοῖς ξένους καὶ νὰ διαμαρτυρηθῶσι κατὰ τῶν Ἑλλήνων, ὅπερ καὶ ἐγένετο, ἀλλ' οἱ μεταβάντες ἐρευνηθέντες εὐρέθησαν οἱ πλεῖστοι φέροντες ὅπλα καὶ συνελήφθησαν.

Τὴν 18ην Ἰανουαρίου τουρκικὸν ἀπόσπασμα συνέλαβε πλησίον τοῦ χωρίου Μπάμπιανη τὸν σχισματικὸν ἱερέα τοῦ χωρίου Κορνισόρι καὶ ἐπ' αὐτοῦ εὐρέθησαν δύο ἐπιστολαί. Διὰ τῆς μιᾶς ὁ μουχτάρης Γκρόπα παρεκάλει τὸν Βούλγαρον ὄπλαρχηγὸν Χρῆστον Μπάμπιανλη νὰ εἰσαγάγῃ τὰς μετὰ ρροϋθμίσεις καὶ εἰς τὸ χωρίον του καὶ διὰ τῆς ἄλλης δύο μιλωνάδες Βούλγαροι ἐζήτησαν ἀπὸ τὸν ὄπλαρχηγόν, διὰ τῶν μέσων τὰ ὅποια αὐτὸς γνωρίζει, τὸν διὰ δημοπρασίας παραχωρηθέντα εἰς Ἑλληνα μύλον νὰ τὸν δώσῃ εἰς αὐτούς.

Συμμορία βουλγαρικὴ παρὰ τὴν Ἐγκρι-Παλάγκαν ἐφόνευσεν ἐξ Ὀθωμανούς.

Ἐπίσης εἰς Ἄνω Τζουμαγιὰν συνεκρούσθη τουρκικὸν ἀπόσπασμα μετὰ βουλγαρικῆς συμμορίας, κατὰ τὴν σύγκρουσιν ἐφονεύθη ὁ Τοῦρκος ἀξιωματικὸς καὶ τρεῖς στρατιῶται, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν κομιτατζήδων ἀρκετοί.

Παρὰ τὸ Πέτγας τῆς Γουμέντζης τουρκικὸν ἀπόσπασμα συνηγήθη μετὰ τῆς συμμορίας τοῦ Χρήστου Μπάμπιανλη· κατὰ τὴν σύγκρουσιν ἐφονεύθη ὁ ὄπλαρχηγός.

Ὁ Βούλγαρος μουχτάρης Κρίβας ἐδολοφονήθη, διότι ἐθεωρήθη ὡς ὁ καταδάσας εἰς τὸν μουδέρην Γουμέντζης τὴν ἐν Πέτγας βουλγαρικὴν συμμορίαν, ὅποτε ἐφονεύθη ὁ ὄπλαρχηγὸς Χρῆστος Μπάμπιανλης.

Ὁ Βούλγαρος ὄπλαρχηγὸς Λούκας μὲ τριάντα ὀπαδοὺς καὶ ἄλλους χωρικούς ἐπέτεθη κατὰ τῆς μονῆς Ἀγίου Ἰωάννου βορείως τῆς Γκολεσάνης (Ναούσης). Ὁκτὼ Ἑλληνομακεδόνες εἰδοποιηθέντες ἐγκαίρως ὠχυρώθησαν εἰς κατάλληλον μέρος καὶ ἐπυροβόλησαν ἐξ ἐγγυτάτης ἀποστάσεως ἐναντίον των. Ἀφῆκαν δέκα τρεῖς νεκροὺς φέροντας ὅπλα μάλινχερ. Ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν ἔφερε πηλίκιον στρατιωτικὸν βουλγαρικόν. Κατόπιν τῆς συμπλοκῆς ταύτης οἱ ὑποχωρήσαντες Βούλγαροι τὴν 15ην Φεβρουαρίου συνήνησαν ὁμάδα ἐξ ἐξήκοντα χωρικῶν Μεσημερίου (Βοδενῶν) ἐπιστρέφοντας ἐκ τῆς ἀγορᾶς γειτονικοῦ χωρίου. Ὁ ἱερεὺς Στογιάννης, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ἀθανάσιος, ὁ Τρύφων Δήμου, Κ.

Παπακώστας, Νικόλαος Δήμου και Μπουζΐνος έφονεύθησαν, δύο δέ άλλοι έτραυματίστησαν. Τά θύματα έτάφησαν μεγαλοπρεπῶς έν Μεσημερίῳ χοροστατήσαντος τοῦ μητροπολίτου Ἐδέσσης.

Αἱ ἀρχαί έπληροφόρηθησαν ὅτι συμμορία βουλγαρική εύρίσκεται έντός τοῦ χωρίου Κουκλίτς τῆς Στρωμνίτσης και απέστειλαν απόσπασμα πρὸς καταδίωξίν της. Ὁ μουχτάρης τοῦ χωρίου έβεβαίωσε δια τῆς σφραγίδος του έγγράφως ὅτι οὐδεις κομιτατζῆς εύρίσκεται εκεί. Μόλις έπλησίασαν οἱ στρατιῶται έδέχθησαν βόμβας και πυροβολισμούς εκ τῶν ἀρχαίων οἰκιῶν. Τότε περικυκλώσαντες τὸ χωρίον έθεσαν πῦρ και διέταξαν τοὺς χωρικούς νά έξέλθωσι τοῦ χωρίου, έλάχισται δέ γυναῖκες και παιδιά ύπήκουσαν. Τότε διετάχθη έφοδος κατά τοῦ χωρίου και εκάθησαν περι τὰ σαράντα σπίτια. Οἱ κομίται κατώρθωσαν νά διαφύγωσιν, ἀφοῦ ἀφῆκαν τρεῖς νεκρούς, εκ δέ τῶν χωρικῶν έφονεύθησαν δέκα και μία κόρη και εκ τῶν Τούρκων τέσσαρες και έπληγώθησαν ένδεκα.

Παρά τὸ Πόπτεσβον (Στρωμνίτσης) συνελήφθη βουλγαρική συμμορία έξ έπτά ἀτόμων, συνελήφθη έτέρα παρά τήν Γκράντισταν και έτέρα παρά τὸ Μεσημέρι Βοδενῶν. Εἰς Μπόζετς (Γιανισῶν) κατέσχον ὅπλα και βόμβας.

Ὁ έν τῇ λίμνῃ Γιανισῶν έγκατεστημένος Βούλγαρος ὄπλαρχηγός Ἀποστόλης παρέμενεν ἀνενόχλητος, ὁπότε δέκα έξ ἡμέτεροι ἀντάρται έπιβάντες δώδεκα λέμβων διηθύνθησαν εἰς τήν καλύβην ένός έμπίστου του Παύλου και προμηθευτοῦ τῆς βουλγαρικής συμμορίας και τοῦ ἤξίωσαν έπί ποινῇ θανάτου νά τοὺς ὑποδείξῃ ποῦ μένει ὁ Ἀποστόλης. Εἰς τήν καλύβην τοῦ Παύλου συνέλαβον και πέντε άλλους. Οὗτοι μόλις ὠδήγησαν τοὺς ἡμετέρους πρὸς τὸ μέρος τῶν Βουλγάρων έπεχείρησαν νά έπιτεθῶσι κατά τῶν ἡμετέρων, ὅτινες εύτυχῶς κατώρθωσαν νά τοὺς περικυκλώσωσι και νά διεξαχθῇ σωστή ναυμαχία. Ἐκ τῶν Βουλγάρων έφονεύθησαν ἀρκετοί, οἱ λοιποὶ διέφυγον, εκ τῶν ἡμετέρων εἰς μόνον κωπηλάτης.

Κατόπιν τῆς συμπλοκῆς ταύτης οἱ εἰς Γκόλο-Σέλο ἀποσταλέντες πρὸς εἰσπραξίν τῶν παρά τοῦ κομιτάτου ἀξιωθέντων ποσῶν συνελήφθησαν παρά τῶν χωρικῶν και ὠδηγήθησαν εἰς Γιανισά ὅπου τοὺς έφυλάκισαν.

Συμμορία βουλγαρική εκρύπτετο εἰς Σμόλ (Γευγελῆς), δεξιὰ τῆς λίμνης Ἀρτζάν τουρκικὸν απόσπασμα μετέβη εἰς καταδίωξίν της κατόπιν καταδόσεως. Μία γυναῖκα εἰδοποίησε τοὺς κλεισμένους ὅτι κατέφθασαν Τούρκοι και τότε έξῆλθον τῆς οἰκίας ένέα ὄπλισμένοι. Ἐκ τούτων έφονεύθησαν δύο, οἱ λοιποὶ έτράπησαν εἰς ὑψηλὸν μέρος τοῦ χωρίου ὅπου ένισχυθέντες και ὑπὸ χωρικῶν διεξήγαγον πεισματώδη μάχην καθ' ὅλην τήν νύκτα. Τήν πρωτῶν έπεχείρησαν νά φύγουν, ἀλλ' οἱ Τούρκοι ένισχυθέντες κατά τήν νύκτα κατώρθωσαν νά φονεύσουν πολλοὺς έξ αὐτῶν. Ἐπί τῶν φονευθέντων κατεσχέθη ἀλληλογραφία τοῦ ὄπλαρχηγοῦ Ἀργύρη σχετική με τὸ έγκλημα τῆς Γκιρτσίστης, ὡς και πειστήρια διάφορα. Ἐν έξ αὐτῶν ἀφεώρα τὸν καθηγητὴν τῶν μαθηματικῶν Γκερβάνωφ, ὅστις εἶχεν ὑπηρετήσει και έν Θεσσαλονίκη. Κατὰ τήν ψευδεπα-

νάστασιν τοῦ 1903 εἶχε καταδικασθῆ εἰς ἔξορίαν εἰς Μικράν Ἀσίαν. Μετὰ ἐν ἔ-
τος ἡμνησεύθη κατόπιν διαβεβαιώσεως ἐπὶ λόγῳ τιμῆς, ὅτι δὲν θὰ ἀναμιχθῆ
εἷς τι τὸ ἐπαναστατικόν. Καὶ τώρα εὐρέθη τὸ κάτωθι πειστήριον διὰ τοῦ ὁποίου
ἀπηυθύνετο πρὸς τοὺς διαχειριστὰς τῆς περιφερείας καὶ τῶν διαμερισμάτων
Σκοπίων, ὡς καὶ εἰς τὸν ἀρχηγὸν Κιουστεντίλ: «Παρακαλῶ τὰς τοπικὰς διευθύν-
σεις καὶ τὰς ἐπαναστατικὰς συμμορίας τοῦ διαμερίσματος Σκοπίων, ὡς καὶ
τὸν ἀρχηγὸν Κιουστεντίλ νὰ ἐπιτρέψωσι τὴν διάβασιν καὶ νὰ βοηθήσωσι τὸν
ὄπλαρχηγὸν Ἀποστόλ Πετκῶφ, ὅπως μετὰ τῶν ὀπαδῶν καὶ πυρομαχικῶν
του μεταβῆ εἰς τὸ διαμέρισμα Γιανισῶν. 29 Ἰανουαρίου 1905, Ἰβάν Γκερ-
βάνωφ».

Οἱ στρατολογούμενοι πρὸς κατάταξιν ἐν τοῖς σώμασι Βούλγαροι ἐλάμβανον
διαβατήρια διὰ τὴν Ἀμερικὴν, ἀλλὰ καὶ οἱ Τοῦρκοι κατήρτιζον καταλόγους
τῶν λαβόντων διαβατήρια καὶ μὴ ἀναχωρησάντων.

Τὴν 10ην Ἀπριλίου ἐγένετο ἡ δίκη τοῦ ὑπὸ τὸν καπετὰν Γεωργάκη
συλληφθέντος ἐν Ἀγίῳ Πέτρῳ (Πέτροβον) σώματος. Ὡς προανέφερον, μό-
νον ὁ ἀρχηγὸς κατεδικάσθη εἰς 2 1/2 ἐτῶν φυλάκισιν. Οἱ λοιποὶ εἰς μικροτέρας
ποινάς.

Συμμορία τοῦ Βουλγάρου ὄπλαρχηγοῦ Γιοβάν Καρασουλῆ, ἀπαρτιζομένη
ἐκ δέκα ἐννέα μὲ ὑπαρχηγὸν τὸν Γκόγκα ἐκ Κιλίκις, εἶχε καταλάβει ὑψωμά-
τι πλησίον τῶν Λιβαδίων τῆς Καρατζόβας. Ἐκεῖ περιεκυκλώθη ὑπὸ ἀποσπά-
σματος ἐκ τριάκοντα πέντε ἀνδρῶν, ἐπηκολούθησε συμπλοκὴ καὶ διαρκῆς ἐνί-
σχυσις τοῦ ἀποσπάσματος. Μετὰ μάχην διαρκέσασαν δέκα ὥρας ἐγένετο ἐπί-
θεις, καθ' ἣν οὐδεὶς τῶν Βουλγάρων διέφυγεν, ἀλλὰ καὶ οἱ Τοῦρκοι εἶχον ἀπω-
λείας ὀκτῶ φονευθέντας καὶ δέκα πληγωθέντας, μεταξὺ δὲ τῶν φονευθέντων καὶ ὁ
λοχαγὸς των. Ἐπὶ τοῦ ὄπλαρχηγοῦ κατεσχέθη ἡ κάτωθι ἐπιστολή:

Πρὸς τὸν βοϊβόδαν Ἰβάντσο Καραουλίνσκι

Ἄδελφέ μου Ἰβάν,

Εἴμεθα σύμφωνοι εἰς τὸ ζήτημα τῶν ἀντιποίνων πρὸς τοὺς Γραικομάνους.
Ἐδῶ κατηρτίσαμεν καταλόγους καὶ ἀπηγορεύσαμεν νὰ ἀγοράζωσι καὶ νὰ πω-
λῶσιν εἰς τὸ μέλλον εἰς τοὺς Γραικομάνους. Στείλατέ μας ἓνα ταχυδρόμον νὰ
τοῦ δώσωμεν τοὺς καταλόγους, τοὺς ὁποίους νὰ διανείμετε εἰς τὰ χωρία, ἀφοῦ
τοὺς σφραγίσητε διὰ τῆς σφραγίδος σας.

Ἐὰν συναντήσητε τοὺς χωροφύλακας Ἄγκο Ντάνεφ, Γρηγόρη Στρούμ-
τζαλη ἢ τοὺς ἐφίππους χωροφύλακας Μοντέ καὶ Καραφέργιαλη φονεύσατέ τους,
διότι οἱ ἄθλιοι εἶναι προδόται. Ἀπεφασίσαμεν νὰ δολοφονήσωμεν ἓνα ἐκ τῶν
τριῶν ὀρθοδόξων κατοίκων τῆς πόλεώς μας Χρῆστον Σεκερτζῆν, διευθυντὴν
τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου ἢ τὸν Βασίλειον Σοῦεφ. Ἐκεῖνοι οὔτινες θὰ ὀρισθῶσι

διὰ τὴν δολοφονίαν πρέπει νὰ μεταβῶσιν εἰς τὸ σχολεῖον ἐφωδιασμένοι μὲ ἐπιστολὴν φέρουσαν τὴν σφραγίδα σας. Ἐπιθυμοῦμεν νὰ μάθωμεν ἐὰν ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι ἔλαβον τὰς ἀποδείξεις τῶν σαράντα λιρῶν, τὰς ὁποίας ὁ Ἰβάν Ἀγκωφ ἤξιωσε παρὰ τοῦ χωρίου τοῦ Πένο τὰς ἔδωκεν εἰς ἐσέ. Ἡμεῖς δὲν τὰς ἐλάβομεν.

Διομίτ

Υ.Γ. Ἀπαγορεύσατε εἰς τοὺς χωρικοὺς νὰ πηγαίνουν εἰς τὰ χάνια τὰ διατηρούμενα ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, π.χ. οἱ χωρικοὶ τοῦ Πετρόβου καὶ τοῦ Κόνσκο ἔχουν τὴν συνήθειαν νὰ σταματοῦν εἰς τὸ χάνι τοῦ Ρατιναλῆ καὶ οἱ χωρικοὶ τοῦ Λέσκοβιτς πλησίον τῆς Φλωρίνης πηγαίνουν εἰς τὸ χάνι τοῦ Στόιτσε. Οἱ ἰδιοκτῆται τῶν χανίων τούτων εἶναι κατάσκοποι. Εἶναι προτιμότερον νὰ σταματῶσιν εἰς τὸ χάνι Μήτου Κοβάτσεφ, καθόσον δι' αὐτοῦ λαμβάνομεν εἰδήσεις».

Νυκτερινὴ ἐπίθεσις ἐγένετο ἐναντίον τῆς μονῆς Μπουτκόβου. Πολυάριθμοι χωρικοὶ ἐπετέθησαν, ἀλλ' οἱ μοναχοὶ ὀχυρωθέντες τοὺς ἐπετέθησαν καὶ τοὺς ὑπεχρέωσαν νὰ φύγωσιν ἄπρακτοι.

Τεσσαράκοντα βουλγαρίζοντες ἐκρύπτοντο ἐντὸς τοῦ χωρίου Γκολεσάνη (Ναούσης) λεηλατοῦντες τὰ πέριξ. Ἑλληνομακεδόνες χωρικοὶ πληροφορηθέντες τοῦτο ἐπετέθησαν κατὰ τοῦ χωρίου καὶ διεξήχθη συμπλοκὴ καθ' ἣν, ὡς λέγεται, ἐφονεύθησαν ἕξ Βούλγαροι καὶ εἷς Ἑλλήν ποιμὴν.

Βουλγαρικὴ συμμορία προσεβλήθη μεταξὺ Βρὲς καὶ Λιπαρινόβου τῶν Γιανιτσῶν ὑπὸ Ἑλληνομακεδόνων.

Τὸ Κομιτᾶτον Μιχαηλόβσκι-Τσόντσεφ μὴ θέλον νὰ ὑστερήσῃ ἀπέναντι τοῦ Κομιτάτου Σαράφωφ ἀπεφάσισε νὰ ἀποστείλῃ συμμορίας εἰς Μακεδοσίαν. Μία ἐξ αὐτῶν διοικουμένη παρὰ τοῦ ἀξιωματικοῦ Στογιάννωφ συνηντήθη εἰς τὰ περίχωρα τῆς Στρωμνίτισης μετὰ τῆς συμμορίας Τσερνοπέεφ. Αὕτη περιτρέχουσα τὰ χωρία διέδιδεν ὅτι ὁ Φερδινάνδος ἀνακηρύσσεται ὑπὸ τῶν Δυνάμεων βασιλεὺς καὶ εὐθὺς μετὰ τοῦτο θὰ ἀναγγείλωσι τὴν ἔνωσιν τῆς Μακεδονίας μετὰ τῆς Βουλγαρίας.

Λέγεται ὅτι δύο ἐκ τῶν ἐσχάτως εἰσελθουσῶν συμμοριῶν πρόκειται νὰ προσβάλωσι τὸ Μελένικον ἢ τὸ Ντεμίρ-Ἰσάρ εἰς ἀντεκδίκησιν τῶν σφαγῶν τῆς Ζαγοριτσάνης.

Τὴν 18ην Ἀπριλίου βουλγαρικὴ συμμορία εἰσελθοῦσα εἰς τὸ χωρίον Γιαννάκοβον τῆς Ναούσης ἐφόνευσεν ἕνα Ἑλληνα τοῦ ὁποίου τὸ σῶμα εὗρέθη διαμελισμένον.

Τὴν 4ην Μαΐου ὁ ἐκ Καρατζόβας Ἑλλήν πρόκριτος Στέργιος Ντίνου ἐπληρώθη ἐλαφρῶς, ἐνῶ περιεπάτει ἐντὸς τῆς πόλεως Θεσσαλονίκης.

Τὸ Βουλγαρικὸν Κομιτᾶτον ἐζήτησε ἀπὸ τὸν Ἑβραῖον ἰδιοκτῆτην σιφλικίου παρὰ τὴν Δοϊράνην Σαούλ Μοντιάνο 300 λίρας.

Τὴν 17ην Μαΐου παρὰ τὸ χωρίον Μεσημέρι (Βοδενῶν) ἐφονεύθη ὁ ἐκ τοῦ χωρίου Ἑλληὴν πρόκριτος Ἀθανάσιος. Πλησίον τοῦ ἰδίου χωρίου ἢ ὑπὸ τὸν Χατζῆν βουλγαρικὴ συμμορία ἐδολοφόνησε δύο προκρίτους καὶ ἓνα ἀνθρακέα. Ὁ Ρῶσος ἀξιωματικὸς οὐδόλως διεμαρτυρήθη ἢ ἐζήτησε πληροφορίας, ἐνῶ προκειμένου περὶ Βουλγάρου μόλις θιγῆ οἰοσθήποτε, ἐξεγείρει τὰς ἀρχὰς καὶ μεταβαίνει ὁ ἴδιος ἐπὶ τόπου διὰ νὰ ἐνθαρρύνῃ τοὺς σχισματικούς.

Τὴν 17ην Μαΐου ἐνεφανίσθη ἡ ὑπὸ τὸν Τσερνοπέεφ συμμορία ἐν τῷ χωρίῳ Μπαλδέφτσα τῆς Στρωμνίτσης καὶ μετέβη εἰς δύο οἰκίας πετριαρχικῶν, οἷτινες συνέπεσε νὰ ἀπουσιάζωσιν ἀφήσαντες τὰς οἰκίας των κλεισμένας καὶ τὰς ὁποίας παρεβίασεν, ἤκουσεν ὅμως τὴν σάλπιγγα τῶν συγκεντρωμένων στρατιωτῶν καὶ ἀμέσως ἀνεχώρησεν ἄπρακτος.

Προτάσει τοῦ Ντετζῶρτζη πασᾶ ὅλοι οἱ χωροφύλακες τῆς Μακεδονίας θὰ προέρχωνται ἐκ τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ, ἀποκλειομένων τῶν Χριστιανῶν. Εἰς ἀντάλλαγμα ὁ σουλτᾶνος τοῦ ἀπένειμε τὸ παράσημον τοῦ Ἰφτιχάρ, ἀδαμαντοκόλλητον.

Ἐν Γιαντισοῖς Βούλγαροι ἐπετέθησαν κατὰ τῆς ἀκολουθίας τοῦ μητροπολίτου Βοδενῶν Στεφάνου, εὐρισκομένου ἐν Γιαντισοῖς. Περιπολία συνέλαβε πέντε ταραξίας.

Τῷ 1904 ἡ ἑορτὴ τοῦ Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου ἐωρτάσθη ἐν Γιαντισοῖς διὰ κλεισίματος τῶν ἐλληνικῶν μαγαζίων καὶ συγκεντρώσεως χωρικῶν ἐκ τῶν πέριξ χωρίων, ἐνῶ ἐφέτος οὐδεμία τοιαύτη κίνησις ἐγένετο.

Εἰς τὰ περίχωρα Βοδενῶν ἐδολοφονήθησαν τρεῖς χωρικοί. Τὴν 22αν Μαΐου βουλγαρικὴ συμμορία ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ὁποίας ἐτέθη ὁ γραμματεὺς τοῦ Ρῶσου ἀξιωματικῷ Ἀγκουρα καὶ ὁ μάγειρός του, ἐκακοποίησεν ὀρθοδόξους. Ὑπαξιωματικὸς τῆς ἀστυνομίας, Ἑλληὴν, σπεύσας νὰ ἀποτρέψῃ σκηναῖς, ἐτραυματίσθη διὰ πιστολίου. Συνελήφθησαν τρεῖς ἐξ αὐτῶν.

Πέντε χωρικοὶ ὀρθόδοξοι, μεταβαίνοντες ἐκ Γιαντισῶν εἰς Γουμέντζαν, ἔπεσαν εἰς ἐνέδραν βουλγαρικὴν. Εἷς ἐκ τῶν χωρικῶν διέφυγε καὶ κατέδωσε τοῦτο εἰς τὰς ἀρχὰς, αἵτινες σπεύσασαι εἰς καταδίωξιν των κατώρθωσαν νὰ φονεύσωσι δύο Βουλγάρους καὶ νὰ συλλάβωσι τρεῖς, νὰ ἀπελευθερώσωσι δὲ τρεῖς χωρικούς, οἷτινες ἦσαν δεμένοι. Ὁ πέμπτος ἀνευρέθη ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ κοτζάμπαση τοῦ χωρίου Λιτοβοῖ ὅστις καὶ συνελήφθη.

Τὴν ἡμέραν τῆς ἐθνικῆς ἑορτῆς τῶν Βουλγάρων ἐν Βλαδόβφ ἐγένετο συμπλοκὴ μεταξὺ ὀρθοδόξων καὶ σχισματικῶν καθ' ἣν ἐτραυματίσθησαν ἑκατέρωθεν διὰ λίθων.

Ἐν Δοϊράνῃ ἀνεφάνη βουλγαρικὴ συμμορία ὑπὸ τινα Ἀργύρην, ἀγνοεῖται δὲ ἂν εἶναι ὁ πρῶν ἐκ Σεχόβου τοιοῦτος ἢ ἄλλος τις ὁμώνυμος.

Τὴν 25ην Μαΐου παρὰ τὸ Κοσίνοβον ἀνευρέθησαν τὰ πτώματα δύο ἐκ Στρωμνίτσης ἀγωγέων ὀρθοδόξων.

Τὴν 30ὴν Μαΐου πλησίον τῆς Τσερναρέκας προσεβλήθη βουλγαρική συμμορία.

Παρά τὸ Ἀμάτοβον (ιδιοκτησία τοῦ ὁμογενοῦς Ἄββοτ) συνελήφθη χωρικός, ὅστις ἔρριψεν εἰς τὸν ποταμὸν Ἀξιὸν κάτι μὴ ἀνευρεθέν, λέγεται, δὲ ὅτι ἦτο δυναμίτις προωρισμένη διὰ τὴν ἀμαξοστοιχίαν.

Ἡθωώθησαν δέκα τρεῖς σχισματικοὶ ἐκ τοῦ χωρίου Ἅγιος Πέτρος (Πέτροβον) ἐνεχόμενοι εἰς τὸν φόνον τοῦ γέροντος ἱερέως Παπαμπουζίνου καὶ τῶν τριῶν προκρίτων τὴν 11ην Δεκεμβρίου 1904. Ἡ ἀθώωσις των ἔκανε δυσάρεστον ἐντύπωσιν.

Πλησίον τοῦ χωρίου Μπατατσίν (Βοδενῶν) ἐγένετο σύγκρουσις Ἑλληνομακεδόνων μετὰ Βουλγάρων. Ἡ συμπλοκὴ διήρκεσεν ἐπὶ ὥρας. Τουρκικὸν ἀπόσπασμα κατέφθασε βραδέως, ὥστε κατώρθωσαν ἢ ἀποσυρθῶσιν οἱ συμπλεκόμενοι ἐγκαίρως.

Συμπληρωματικαὶ πληροφορίες περὶ τῆς γενομένης τὴν 10ην Μαΐου συμπλοκῆς τῆς συμμορίας Σαράφωφ. Προσεβλήθη αὕτη παρὰ τὸ Σουγκάρωβον τοῦ Μελενίκου, ὅπου ἐφονεύθησαν τρεῖς κατόπιν κυκλωθεῖσα ἐντὸς δάσους ἀπώλεσεν ἑτέρους ὀκτώ. Τὸ ἀπόσπασμα εἶχε δύο νεκροὺς καὶ τέσσαρας πληγωμένους.

Τὴν 12ην Ἰουνίου ἐπληροφορήθησαν αἱ ἀρχαὶ Γιανιτσῶν, ὅτι συμμορία ἐκ τεσσάρων ὑπὸ τινα ἐκ Μπόζετς ὄπλαρχηγὸν ἐκρύπτετο ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ προκρίτου Ἀθανασίου ἐν τῷ χωρίῳ Ἰκισιέρ. Πάραυτα ἀπόσπασμα μεταβὰν ἐφόνευσε τοὺς τρεῖς.

Τὴν 13ην Ἰουνίου τὸ ὑπὸ τὸν Ἀκρίταν ἑλληνομακεδονικὸν σῶμα προσέβαλε παρὰ τὴν Γκολεσάνην βουλγαρικὴν συμμορίαν. Διήρесе τὸ σῶμα εἰς τρία τμήματα, ὧν τὰ δύο μικροτέρας δυνάμεως κατέλαβον τὰς ἐξόδους τοῦ χωρίου. Τὸ μεγαλύτερον τμήμα μετὰ τοῦ ἀρχηγοῦ ἐπετέθη κατὰ τοῦ χωρίου. Κατὰ τὰς δέκα τὸ πρῶτ' ἐνεφανίσθη συμμορία βουλγαρική ἐξ ἐξήκοντα περίπου καὶ ἤρχισε συμπλοκή, τοῦ ἑλληνικοῦ σώματος ὀχυρωθέντος ἐντὸς τῶν οἰκιῶν καὶ τῆς ἐκκλησίας. Μετὰ μιᾶς ὥρας τυφειοβολισμὸν ἀπεχώρησαν, ἀφοῦ ἀφῆκαν τρεῖς νεκροὺς ὧν εἷς κάτοικος Ναούσης. Οἱ Βούλγαροι ἀπώλεσαν ὑπὲρ τοὺς εἴκοσι. Οἱ Βούλγαροι ἀνῆλθον εἰς ἑκατὸν περίπου, οἱ ἡμέτεροι ἦσαν 57.

Οἱ ἐν Στρωμνίτση Ἕλληνες ὑπέβαλον διαμαρτυρίας πρὸς τὸ Ἰπουργεῖον Ἑσωτερικῶν, Χιλμῆ πασᾶν, καϊμακάμην Στρωμνίτσης, Ντετζῶρτζην, στρατηγόν, καὶ πατριάρχη κατὰ τοῦ ἐν Στρωμνίτση Ρώσου ἀξιωματικοῦ ὡς ἐξάπτοντος τοὺς Βουλγάρους κατὰ τῶν Ἑλλήνων δι' ἀπατηλῶν ὑποσχέσεων. Φωτογραφεῖται μὲ τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν βουλγαρικῶν σωμάτων καὶ διανέμει τὰς φωτογραφίας ἀνά τὰ χωρία. Ἐκλήθησαν οἱ ὑπογράψαντες εἰς Θεσσαλονίκην νὰ βεβαιώσωσι τὰ καταγγελλόμενα καὶ πάντες προθύμως ἐδέχθησαν νὰ ἔλθωσιν.

Συμμορία ἐκ πέντε Βουλγάρων ἐκρύπτετο παρὰ τὸ χωρίον Ἐντερνο τῆς Στρωμνίτης· πάραυτα ἀπόσπασμα μεταβὰν ἐξώντωσε τὴν συμμορίαν.

Προτάσει τοῦ φρουράρχου Θεσσαλονίκης ὠργανώθησαν ἀστυνομικοὶ σταθμοὶ εἰς διάφορα μέρη τῆς πόλεως ἐξ ἐξήντα ἕως ὀγδόντα ἀνδρῶν δυνάμει. Οἱ Τοῦρκοι δικαιολογοῦσι τὸ μέτρον τοῦτο λόγῳ φόβου πυρκαϊῶν, πράγματι ὅμως διότι φοβοῦνται βουλγαρικὸν κίνημα.

Κατὰ Ἰούλιον ζωηρότης παρατηρεῖται εἰς τὴν ἐνέργειαν τῶν βουλγαρικῶν συμμοριῶν. Δύο συμμορίαὶ εἰσελθοῦσαι ἐξ Ἄνω Τζουμαγιᾶς διηυθύνθησαν ἢ μὲν μία πρὸς Ντεμιρκαποῦ, ἢ δὲ ἑτέρα πρὸς Σέρρας. Τρίτη συμμορία διηυθύνθη πρὸς Κρίβαν (Γουμέντζης), ἥτις προέβη καὶ εἰς τινὰς ἐκτελέσεις σχισματικῶν διότι δὲν ἔδειξαν ζωηρὸν ἐνδιαφέρον. Τετάρτη διηυθύνθη πρὸς Μεσημέρι (Βοδενῶν) ὅπου ὁ ὀδηγὸς καὶ εἰς ἕτερος Βούλγαρος ἐφονεύθησαν.

Ἐντὸς τῆς πόλεως Βοδενῶν ὁ πρόκριτος Ἕλλην Δημήτριος Παπαδόπουλος ἐδέχθη τὴν ἐπίθεσιν δέκα περίπου Βουλγάρων, κατὰ τῶν ὁποίων ἀντετάχθη διὰ τοῦ περιστρόφου μέχρι τῆς ἀφίξεως τῆς ἀστυνομίας. Κατὰ τὴν συμπλοκὴν ἐδέχθη ἑννέα πληγὰς, ἀλλ' ἐπέτυχε τὸν τραυματισμὸν δύο ἐξ αὐτῶν.

Ἡ ὑπὸ τὸν Λούκαν συμμορία ἐπετέθη ἐναντίον τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου τῆς Ναούσης. Συνέλαβον δύο ποιμένας καὶ δύο ἐργάτας καὶ τοὺς ἐκλείσαν μαζύ· εἶτα ἀνεζήτησαν τὸν ἱερέα διὰ νὰ τοὺς δώσῃ πετρέλαιον, μὴ ἀνευρεθέντος δὲ συνέλεξαν διάφορα εὐφλεκτα ἄχυρα καὶ μὲ ἔλαιον τῆς ἐκκλησίας ἔθεσαν πῦρ καὶ κατέστρεψαν ὅλα τὰ ἐξαρτήματα τῆς μονῆς πλην τῆς ἐκκλησίας, διασωθείσης ὡς ἐκ θαύματος.

Βουλγαρικὴ συμμορία ἀπήγαγεν ἐντὸς τοῦ δάσους Μπατατσίν (Βοδενῶν) τὸν Λεωνίδαν Καραβανὸν καὶ τὸν υἱὸν τοῦ Σταῦρον. Ὁ Λεωνίδας καταγόμενος ἐκ Κορυτσᾶς ἦτο ἐγκατεστημένος ἀπὸ ἑννέα ἐτῶν εἰς Ὀστροβὸν καὶ ἐπεδίεδετο εἰς τὸ ἐμπόριον ξυλείας. Εἶναι ὁ δεῦτερος ἔμπορος Ἕλλην ποῦ δολοφονεῖται ἐντὸς ἑβδομάδος. Ὁ πρῶτος ἦτο παντοπώλης ἐν Βερτεκόπ· τοῦτον ἑθεώρουν πρόσκομμα εἰς τὰς ἐνεργείας των καὶ τὸν κατήγγειλον εἰς τὰς ἀρχὰς ὡς πρᾶκτορα τοῦ Ἑλληνικοῦ Κομιτάτου. Οὗτος κληθεὶς εἰς Βοδενὰ μετέβη πρὸς ὑπεράσπισίν του, ἀλλὰ καθ' ὁδὸν ἐξηφανίσθη.

Οἱ ἐκ Μπαχόβου ἡμέτεροι Ἀθανάσιος Τάνος καὶ Γεώργιος Γκούντσας ἐφονεύθησαν εἰς τὰ πέριξ τοῦ χωρίου των.

Βουλγαρικὴ συμμορία ἐνισχυμένη ὑπὸ ἑκατὸν περίπου χωρικῶν ἐπετέθη ἐναντίον ὑλοτόμων Τοῦρκων ἐργαζομένων ἐν Μοράφτσα (Δοϊράνης) καὶ συνέλαβε τριάκοντα, οὓς ἀφοῦ ἐπέδεδεν ἐπὶ τῶν δένδρων κατόπιν διὰ πελέκειν τοὺς ἐφόνευσεν. Οἱ Τοῦρκοι παρουσιασθέντες εἰς τὸν καϊμακάμην ἐδήλωσαν ὅτι μὴ εὐρίσκοντες προστασίαν παρὰ τῶν ἀρχῶν, θὰ ἀναλάβωσι μόνοι των τὴν ὑπεράσπισίν των.

Ἐν Γιαντισοῖς ἐδολοφονήθη ἐν πλήρει ἀγορᾷ παρὰ Βουλγάρου μὴ συλληφθέντος ὁ μᾶλλον διακεκριμένος πρόκριτος Ἕλλην Χρῆστος Χατζηδημητρίου.

Πληροφορία ἐκ Δοϊράνης ὅτι τρεῖς στρατιῶται Τοῦρκοι, πεσόντες εἰς ἐνέδραν, ἀφοῦ ἀπεγυμνώθησαν ἐφονεύθησαν ὑπὸ Βουλγάρων. Ἐπίσης ἐξηφανίσθη μία νέα ὀνόματι Βιργινία, θετὴ κόρη τοῦ Ἑλληνοσ Νικολάου Μυλωνᾶ. Τὸ πτώμα ἀνευρέθη μετὰ δύο ἡμέρας, ἡ δὲ αὐτοψία ἐβεβαίωσεν ὅτι εἶχε βιασθῆ καὶ στραγγαλισθῆ.

Βούλγαροι κομιτατζῆδες μετέβησαν εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ ἡμετέρου προκρίτου Γευγελῆς Γεωργίου Κεχαγιᾶ καὶ ἐφόνευσαν τὸν υἱὸν τοῦ Νικόλαου, ἐλεηλάτησαν δὲ τὴν ἐκεῖ περιουσίαν του, κατασφάζαντες περὶ τὰ πεντακόσια πρόβατά του. Τὸ πτώμα τοῦ Κεχαγιᾶ ἐτάφη μεγαλοπρεπῶς ἐν Γευγελῇ. Ὀλίγας ἡμέρας πρότερον ἐπίθεσις ἐγένετο κατὰ τοῦ ἐκεῖ ἡμετέρου ἀρχιερατικοῦ ἐπιτρόπου Οἰκονόμου Λεοντίου, ἐναντίον τῆς οἰκίας τοῦ ὁποίου ἐπυροβόλουν ἐπ' ἀρκετόν· εὐτυχῶς διέφυγεν ὡς ἐκ θαύματος ὁ ἀρχιερατικὸς ἐπίτροπος.

Παρὰ τὸ Ἀμάτοβον πλησίον τῆς λίμνης ἀνευρέθη ἀποθήκη δυναμίτιδος.

Ἐν Μελενίκῳ κυριαρχεῖ ὁ Σαντάνσκης, ὅστις ἐφόνευσεν τοὺς ἡμετέρους Σπυρίδωνα Τσιρανίσην καὶ τὸν υἱὸν του ἐκ Κορυτσᾶς, ὡς καὶ τὸν ἐκ Ροζινοῦ Στέφανον Γεωργίου.

Ἀπόπειρα κατὰ τοῦ ἐν Στρωμνίτση μητροπολίτου Γρηγορίου Ὁρολογᾶ ἐγένετο ἐνῶ μετέβαινεν εἰς Γάβροβον, ἵνα λειτουργήσῃ πρὸς πιστοποίησιν ὅτι οἱ κάτοικοι ἐμμένουσιν εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν. Ἐνέδρα στηθεῖσα ὑπὸ Βουλγάρων ἐπυροβόλησε κατ' αὐτοῦ, ὁ ἵππος του τρομάξας ἔρριψε τὸν ἀναβάτην καὶ εἰς τοῦτο ὀφείλεται ἡ διάσωσίς του. Ὁ ἀρχιμανδρίτης Μιχαήλ, ὁ ἐφημέριος Γαβρόβου καὶ δύο χωρικοὶ ἐτραυματίσθησαν καὶ θά ἐφονεύοντο ὅλοι, ἂν δὲν ἔσπευδον οἱ χωρικοὶ μετὰ τῶν ὄπλων των νὰ καταδιώξωσι τοὺς κομίτας. Κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ μητροπολίτου ἐγένετο μεγάλη ὑποδοχή, ὁ δήμαρχος ἔθεσεν εἰς τὴν διάθεσίν του τὴν ἄμαξάν του καὶ δοξολογία ἐγένετο εἰς τὴν μητρόπολιν ἐπὶ τῇ διασώσει του.

Ἐντὸς τῆς πόλεως Βοδενῶν καὶ ἐνῶ ἐκάθητο ἐν τῷ καφενείῳ ἐτραυματίσθη διὰ πιστολίου ὁ πολὺ ἐκτιμώμενος νέος Ἑλληὴν Μιχαήλ Θεοδώρου παρὰ τοῦ Βουλγάρου Μιχαήλ Γάτσωφ καὶ ἔμεινε νεκρός. Μετὰ δύο ἡμέρας εἰς Ζήσης, υἱὸς Βουλγάρου γαλακτοπώλου, ἐφονεύθη ὡς παρασκευάσας τὴν δολοφονίαν τοῦ Θεοδώρου, ἐφονεύθησαν δὲ καὶ δύο χωρικοὶ ὡς ὀδηγοὶ τῶν βουλγαρικῶν συμμοριῶν.

Τμήματα βουλγαρικῶν συμμοριῶν Ἀργύρη, Λούκα καὶ Ἀποστόλη ἐπέτεθησαν κατὰ τοῦ ποιμνιοστασίου τοῦ Στεργίου Νικολάου καὶ ἐφόνευσαν τὸν υἱὸν τοῦ Κωνσταντῖνον καὶ τὸν ποιμένα Κοῦσον. Κατόπιν διένειμαν 450 πρόβατα ἀνήκοντα εἰς τοὺς Κ. Στεργίου, Ναοῦμ Χ' Βρέτταν καὶ Ρ. Χ' Βρέτταν.

Ὁθωμανοὶ χωρικοὶ ἐκ Νεγκόρτσης μεταβάντες πρὸς ξύλευσιν εἰς τὸ βουνὸν παρὰ τὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ Κομιτάτου, προσεβλήθησαν ὑπὸ Βουλγάρων, φονευθέντων τινῶν ἐξ αὐτῶν καὶ ἀπαχθέντων τῶν ἵππων των.

Τὴν 10ην Σεπτεμβρίου ἐφονεύθη ὁ ἐκ Γιανιτσῶν Ἰωάννης Καραπατάκης ἐντὸς τῆς ἀμπέλου του. Ὁ φόνος ἐγένετο παρὰ τοῦ Βουλγάρου ἀγροφύλακος τοῦ χωρίου Κρουσάρι. Παραδόξως συνελήφθη ὁ δράστης.

Ἐν Βογδάντζη τὴν ἐπομένην ἐφονεύθη ὁ μόνος υἱὸς τοῦ ὁμογενοῦς Χρήστου Παπαϊωάννου. Ὁ ἐξάδελφός του, ὅστις τὸν συνώδευεν ἐτραυματίσθη ἐλαφρῶς.

Βουλγαρικὴ συμμορία ἐπεχείρησε νὰ πυρπολήσῃ τὸ χωρίον Ἅγιος Πέτρος (Πέτροβον), οἱ χωρικοὶ ἀντιληφθέντες τοῦτο ἐπυροβόλησαν κατ' αὐτῶν καὶ τοὺς ἠνάγκασαν νὰ φύγωσιν.

Ἀγγέλλεται ἐκ Βλαντόβου ἡ ἐξαφάνισις δύο χωρικῶν σχισματικῶν. Ἐπίσης ἐκ Γευγελῆς ὅτι ἡ ὑπὸ τὸν Αὐγέρην ἐλληνικὴ συμμορία ἐνέπεσεν εἰς ἐνέδραν τουρκικὴν. Κατ' αὐτὴν ἐτραυματίσθη ὁ Αὐγέρης καὶ συνελήφθησαν πέντε ὀπλῖται του.

Ὁ Σαντάνσκη ἤξιωσε παρὰ τῶν Μελενικίων τὴν καταβολὴν 1.000 λιρῶν ἐντὸς δεκαπέντε ἡμερῶν, ἄλλως θὰ διπλασιάσῃ τὴν ἀξίωσίν του, ὅποτε μὴ καταβαλλομένου τοῦ ποσοῦ, θὰ ἀσκήσῃ οἰκονομικὸν πόλεμον, ἀπαγορεύων εἰς τοὺς χωρικοὺς νὰ μεταβαίνωσιν εἰς τὴν ἀγοράν των καὶ νὰ καλλιεργῶσι τοὺς ἀγρούς των.

Ὁ μητροπολίτης Καστορίας ἔγραφε πρὸς τὸ Πατριαρχεῖον· «ὁ πόλεμος ἐναντίον τῆς ὀρθοδοξίας καὶ σχολείων μας συνεχίζεται, οἱ ἱερεῖς τῶν χωρίων, οἱ μὴ δολοφονηθέντες εἰσέτι, ἀναγκάζονται νὰ καταφύγωσιν εἰς μεγαλύτερα κέντρα, εἶναι δέκα ἐξ αὐτῶν ἐν Καστορίᾳ, περισσότεροι εἰς Κοζάνην καὶ Ἀθήνας. Οἱ διδάσκαλοι εἶναι ἐξ ἴσου καταδιωκτέοι. Τὸ σχολικὸν ἔτος ἤρχισε πρὸ πολλοῦ, ἀλλὰ τὸ ἀνοιγμὰ τῶν σχολείων εἰς πολλὰ χωρία καθίσταται ἀδύνατον».

Οἱ Βερχοβίσι καταγγέλλουσιν ὅτι οἱ Σαντάνσκη καὶ Τσερνοπέεφ διέπραξαν 52 φόνους Βουλγάρων, μεταξύ τῶν ὁποίων πολλαὶ γυναῖκες καὶ παιδιὰ καὶ ὅτι εἰσέπραξαν ἐκβιαστικῶς μεγάλα ποσά. Ἡ μεταξύ τῶν δύο ὀργανώσεων πάλῃ συνεχίζεται.

Ὁ λοχαγὸς Ἰορδάνης Στογιάννωφ συνέλαβε τὸν ἐξ Ἄνω Τζουμαγιᾶς Γεώργιον Σουσίτσαλην, ἓνα ἐκ τῶν καλυτέρων μελῶν τῆς Ἐσωτερικῆς Ὄργανώσεως, εἰσέπραξε 50 λίρας, τοῦ ἤξιωσε δὲ 200 καὶ ἔγραψεν οὗτος πρὸς τὰ παιδιὰ του νὰ πωλήσωσιν ὅ,τι ἔχουν διὰ νὰ στείλουν τὰ χρήματα διὰ νὰ σωθῇ. Βραδύτερον ὅμως ἀντιληφθεὶς ὅτι θὰ τὸν ἐφόνευσεν ὅπωςδὴποτε, ἔγραψε νὰ μὴ στείλουν τίποτε διὰ νὰ τοὺς μείνῃ κάτι ὅταν μετ' ὀλίγον μείνουν ὄρφανά. Πράγματι ἀπηγγονίσθη εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ρίλου.

Οἱ ἐξ Ἀποστόλων (Πέλλα) Ἑλληνας Πέτρος Γκέτσος καὶ Ἰωάννης Κράιτσε, ἀλιεῖς, συνελήφθησαν παρὰ τὴν λίμνην Γιανιτσῶν ὑπὸ βουλγαρικῆς συμμορίας καὶ τὸν μὲν ἓνα τὸν ἐφόνευσαν ἐπὶ τόπου τὸν δὲ ἄλλον τὸν ἀπήγαγον καὶ τὸν ἐξηφάνισαν.

Ὁ ἐκ Μποεμίτης Δημήτριος Πένος μεταβάς εἰς Γουμέντζαν δι' ὑποθέσεις του ἔπεσεν εἰς ἐνέδραν βουλγαρικὴν. Τὸ πτώμα του εὐρέθῃ φοβερὰ κατακρησουργημένον.

Τὸν μητροπολίτην Γρεβενῶν Ἀγαθάγγελον, ἐξελθόντα εἰς ἐπίσκεψιν χωρίου τῆς μητροπολιτικῆς του ἀρμοδιότητος, ἀπόσπασμα ἐξ ἐξήκοντα ἀνδρῶν ὑπεχρέωσε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Γρεβενά, διότι ἐθεωρήθη ὡς ὑποπτος, μεταβαίνων δῆθεν πρὸς συνεννόησιν μεθ' Ἑλλήνων ἀνταρτῶν.

Ἑλληνικὸν σῶμα προσεβλήθη παρὰ τὸ Λιτόχωρον ὑπὸ τουρκικοῦ ἀποσπάσματος. Ἦναγκάσθη νὰ ὑποχωρήσῃ, ἀφοῦ ἀφῆκε δύο τραυματίας.

Βούλγαροι καταλαβόντες τὸ ὀθωμανικὸν χωρίον Τσαουσιλῆ νύκτωρ, τὸ κατέστρεψαν καὶ ἐφόνευσαν ἓνα Ὀθωμανὸν ἐπὶ τοῦ πτώματος τοῦ ὁποίου ἀφῆκαν σημεῖωμα «σὰς φονεύομεν ὅπως μᾶς φονεύετε καὶ σεῖς».

Βούλγαροι εἰσελθόντες κρύφα εἰς τὴν ἐκκλησίαν Μεσημερίου (Βοδενῶν) ἔκλεψαν ὅτι πολῦτιμον καὶ κατέστρεψαν τὰ βιβλία καὶ ἱερά ἄμφια.

Ὁ ἀνθρακέμπορος Εὐθύμιος Κονδύλης ἀπήχθη παρὰ τὴν Μοράφτσαν (Δοϊράνης) ὑπὸ βουλγαρικῆς συμμορίας, τοῦ ἐζητήθησαν λύτρα 450 λίραι, τὸ πτώμα του εὐρέθῃ παρὰ τὴν Λούμνιτσαν.

Τοῦρκοι ἀστυνομικοὶ ἀνεκάλυψαν βόμβας ὑπὸ τὴν σιδηροδρομικὴν γέφυραν Βαρδαρίου.

1 9 0 6

Πλὴν τῶν διαδραματισθέντων κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, ἄτινα ἐν συντόμῳ θέλω παραθέσει κατωτέρω, θεωρῶ καλὸν ν' ἀναγράψω καὶ δύο ἀξιωμακτικὰ δι' ἐμὲ ἐπεισόδια λαβόντα χώραν κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος. Τὸ πρῶτον ἔλαβε χώραν τὴν Μεγάλην Παρασκευὴν κατὰ τὴν περιφορὰν τῶν Ἐπιταφίων. Εὐρισκόμεθα ἐν τοῖς γραφείοις τοῦ Προξενείου, ὁ Κορομηλᾶς, ὁ συνάδελφός μου Ἐξαδάκτυλος, ὁ ἄριστος ὁμογενὴς Ἐμίρης Ι. καὶ ἐγώ, ὅποτε ὁ Κορομηλᾶς μετὰ τὸ ζωηρὸν καὶ ἀνήσυχον πνεῦμα του μᾶς προτείνει νὰ πᾶμε σὲ καμμιά βουλγαρικὴ συνοικία διὰ νὰ ἀκούσωμεν τέλος πάντων βουλγαρικὰ εἰς τὴν Θεσσαλονικίαν, ἀφοῦ τὴν διεκδικοῦν τόσο ἐπιμόνως οἱ ἀνταγωνισταί μας. Αὐτοστιγμὴ ἐξερχόμεθα καὶ διευθυνόμεθα πρὸς τὴν βουλγαρικὴν ἐκκλησίαν Βαρδαρίου, ὅπου ὑπῆρχε συγκέντρωσις βουλγαρικῆ λόγῳ τῆς περιφορᾶς τῶν Ἐπιταφίων. Διήλθομεν διὰ διαφόρων στενῶν δρόμων τῆς συνοικίας Βαρδαρίου, χωρὶς ν' ἀκούσωμεν οὔτε λέξιν βουλγαρικὴν καὶ ἐφθάσαμεν πρὸ τῆς θύρας τοῦ προαυλίου τῆς βουλγαρικῆς ἐκκλησίας, ὅπου εἶδομεν παρασκευαζομένην τὴν ἐξοδὸν τοῦ Ἐπιταφίου μετὰ ἐξαπτέρυγα ἐκτὸς τοῦ ναοῦ. Ἀνεμείναμεν ἐπ' ἀρκετὸν ἐκεῖ, ἀλλὰ βλέποντες ὅτι παρετεινέτο ἐπὶ πολὺ ἡ ἀναμονὴ τῆς ἐξόδου ἀπεφασίσαμεν νὰ φύγωμεν καὶ τῇ προτάσει τοῦ ἰδίου Κορομηλᾶ διηυθύνθημεν πρὸς τὴν παρὰ τὸν ναὸν τῆς

Ἰταπαντῆς ἐτέραν βουλγαρικὴν ἐκκλησίαν, ὅπου ἐλέγετο ὅτι ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ σύγκρουσις ἡμετέρων καὶ σχισματικῶν κατὰ τὴν διέλευσιν τοῦ Ἐπιταφίου τῆς βουλγαρικῆς ἐκκλησίας πρὸ τῆς ὀπισθίας θύρας τοῦ προαυλίου τοῦ ναοῦ τῆς Ἰταπαντῆς. Ἡ τουρκικὴ ἀστυνομία εἶχε λάβει ἐξαιρετικὰ μέτρα ἐκεῖ, ἀποστείλασα μίαν ἰσχυρὰν δύναμιν ὑπὸ τὸν ταγματάρχην Ἀράπην Μπίμπασην (ἦτο πράγματι μαῦρος), γνώστην καὶ τῆς ἐλληνικῆς σχετικῶς. Ἡμεῖς ἐκ Βαρδαρίου ἐπωφελήθημεν τῆς διελύσεως τοῦ τράμ καὶ ἐφθάσαμεν παρὰ τὴν Καμάραν καθ' ἣν στιγμὴν εἰσῆρχετο ἐκ τῆς Ἐγνατίας εἰς τὴν στενὴν ὁδὸν τὴν φέρουσαν πρὸς τὸ σημεῖον τῆς πιθανῆς συγκρούσεως ὁ Ἐπιτάφιος τῆς βουλγαρικῆς ἐκκλησίας. Ἀνεμείχθημεν μετὰ τοῦ πλήθους τῆς συνοδείας τοῦ Ἐπιταφίου, ἀπαρτιζομένης ἐκ πάσης φύσεως στοιχείων καὶ ἰδίᾳ γαλακτοπωλῶν καὶ χειρωνάκτων. Ὁ Κορομηλᾶς μὲ τὸ ὑψηλὸν του ἀνάστημα καὶ τὴν μεγαλοπρεπῆ φυσιογνωμίαν του ἦτο πασίγνωστος ἐν Θεσσαλονίκῃ. Μόλις ἀντελήφθη τοῦτον ὁ Τούρκος ταγματάρχης ἀμέσως διέταξε μίαν περίπολον νὰ σπεύσῃ νὰ προηγηθῇ ἡμῶν, αὐτὸς δ' ἔσπευσε παρὰ τῷ Κορομηλᾷ νὰ τὸν παρακαλέσῃ μὲ εὐγενέστατον ὕφος ὅπως τοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ τὸν συνοδεύσῃ, διότι διέβλεπε ὄντως ἐνδεχομένην ἐπιθεσίαν ἐναντίον μας ἐκ μέρους τῶν Βουλγάρων. Ὁ Κορομηλᾶς ἐπέμεινε νὰ μᾶς ἀφήσῃ, ἀφοῦ ἐξήλθομεν ἀπλῶς καὶ μόνον διὰ νὰ σχηματίσωμεν μίαν ἐντύπωσιν περὶ τοῦ τρόπου τῆς διεξαγωγῆς τῆς χριστιανικῆς αὐτῆς λιτανείας ἐν τῇ πόλει. Ὁ Τούρκος ταγματάρχης ἐπίσης ἐπέμεινε νὰ μείνῃ μαζὺ μας καὶ τότε διὰ νὰ ἀποφύγωμεν τὴν κακὴν ἐντύπωσιν, ὅτι συνοδευόμεθα ὑπὸ Τούρκων στρατιωτῶν, ἠναγκάσθημεν νὰ ἐπιστρέψωμεν, ἀφοῦ ἐννοεῖται, εἶχε διέλθει ἡ περιφορὰ ἀπὸ τοῦ ἐπικινδύνου σημείου τῆς πιθανῆς συγκρούσεως.

Τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο, κρινόμενον ψυχραίμως, βεβαίως εἶναι ἐπικριτέον, ἀφοῦ ἡδύνατο νὰ προκαλέσῃ εὐχερέστατα τὴν ἐξόντωσίν μας, ἰδίᾳ ὅμως τοῦ γενικοῦ προξένου τῆς Ἑλλάδος καὶ νὰ προκαλέσῃ διπλωματικὰς περιπλοκάς. Καὶ ὅμως τὴν ἐπομένην, γνωσθὲν τοῦτο ἀνὰ τὴν πόλιν προὔκάλεσε τὸν θαυμασμὸν τῶν ἡμετέρων πρὸς τὸν Κορομηλᾶν διὰ τὸ ἐξαιρετικὸν θάρρος του. Τοῦτο ἀνεπτέρωσε μεγάλως τὸ φρόνημα τοῦ ἐλληνικοῦ στοιχείου κατὰ τὴν ὀξεῖαν ἐκείνην περίοδον τοῦ ἐνόπλου ἀνταγωνισμοῦ.

Τὸ δεύτερον ἦτο ἡ ἐπίσκεψις τοῦ πατρός μου εἰς Θεσσαλονίκην. Ὁ πατήρ μου ἐκ Φιλιατρῶν εἶχε μεταβῆ εἰς Ἀθήνας, ἵνα παρακολουθήσῃ τοὺς κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο τελεσθέντας ἀθλητικούς ἀγῶνας. Μετὰ τὴν λῆξιν τῶν ἀγῶνων, ὁ ἐξάδελφός μου Ἀντώνιος Φραντζῆς, γενικὸς ἐπιθεωρητῆς τῶν Τ.Τ.Τ., ἐπωφεληθεὶς τῆς εὐκαιρίας εἰδικοῦ ἀτμοπλοίου, μεταφέροντος τοὺς ἐκ Θεσσαλονίκης ἐπισκέπτας τῶν ἀγῶνων, ἀπέστειλε διὰ τοῦ ἀτμοπλοίου τούτου πρὸς ἐπίσκεψιν τὸν πατέρα μου μὲ τὴν πεποιθήσιν, ὅτι θὰ κατώρθωνον νὰ τὸν ἀποβιβάσουν τοῦ ἀτμοπλοίου ἄνευ διαβατηρίου ὅπως καὶ ἐγένετο. Τοῦτο μοῦ εἶχε γνωσθῆ ἐγκαίρως καὶ ἔσπευσα νὰ τυπώσω ἐπισκεπτῆριά του μὲ τὸ ψευδώνυμόν μου

Ζώης, μὲ τὸ ὁποῖον θὰ ἐνεφανίζετο ἐνώπιον τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν. Τὰ ἐπι-
σκεπτήρια θὰ τοῦ ἐνεχειρίζεν ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου ὁ πάντοτε σπεύδων πρῶτος ἐπὶ
τῶν ἑλληνικῶν ἀτμοπλοίων, ἱκανὸς καβάσης τοῦ Προξενείου Ἀλβανὸς Ἀλῆς.
Οὗτος κατῶρθωσε καὶ τὸν ἀπεβίβασεν εὐχερέστατα καὶ τὸν ὠδήγησεν εἰς τὴν
κατοικίαν μου δι' ἀμάξης, δι' ἑτέρας δὲ ἀμάξης παρηκολούθουν τούτους μα-
κρόθεν. Εἰς τὴν κατοικίαν μου συνηγήθημεν καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς αὐτῆς ἔχα-
λαρώθησαν ὅλα τὰ μέτρα τῆς ἀποκρύψεώς του, ἀφοῦ δὲν προὐκάλεσαν εὐθὺς
ἐξ ἀρχῆς τὰς ὑπονοίας τῶν ἀρχῶν. Τὴν ἐπομένην ἦτο ἡ βασιλικὴ ἑορτὴ τοῦ
Ἁγίου Γεωργίου, ἥτις ἐν Τουρκίᾳ ἀντικαθίστα τὴν ἐθνικὴν μας ἑορτὴν τῆς
25ης Μαρτίου. Κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην συγκεντροῦται τὸ ἑλληνικὸν στοιχεῖον
εἰς τὸ Προξενεῖον μετὰ μουσικῆς καὶ προβαίνει εἰς ἐθνικὰς ἐκδηλώσεις, ἐνῶ
τὸ προξενικὸν σῶμα καὶ αἱ ἐπὶ τόπου πολιτικαὶ καὶ στρατιωτικαὶ ἀρχαὶ προσέρ-
χονται εἰς τὸ Προξενεῖον, ἵνα συγχαρῶσι τὸν γενικὸν πρόξενον ἐπὶ τῇ βασι-
λικῇ ἑορτῇ. Οὗτοι τῷ ἐδόθη ἡ εὐκαιρία νὰ παρακολουθήσῃ τὴν ὠραίαν αὐτὴν
ἐθνικὴν ἐκδήλωσιν τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου τῆς Θεσσαλονίκης. Τὸ ἑσπέρας
τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐπιβίβασθεις τοῦ ἰδίου ἀτμοπλοίου ἐπανῆλθεν εἰς Ἀθή-
νας.

Καὶ ἤδη ἀποτίων δίκαιον φόρον τιμῆς πρὸς τοὺς θυσιασθέντας ὑπὲρ τῆς
ἐθνικῆς ιδέας, θεωρῶ καθήκον μου νὰ παραθέσω πρῶτον τὰ ὀνόματα τῶν ἐν
τοῖς σώμασι κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο πεσόντων προμάχων τῆς ἑλληνικῆς ιδέας καὶ
εἶτα νὰ προβῶ εἰς τὴν ἐξιστόρησιν τῶν διαδραματισθέντων.

Ἰ α ν ο υ ἄ ρ ι ο ς . Ἐπνίγη ἐν τῇ λίμνῃ τῶν Γιανιτσῶν ὁ ἐκ τοῦ σώ-
ματος Καβοντόρου (Ρήγας) Δημήτριος Μαντέλλας ἐκ Καβάλας.

Φ ε β ρ ο υ ἄ ρ ι ο ς . Ἐφονεύθη ἐν τῇ λίμνῃ τῶν Γιανιτσῶν ἐκ πλανω-
μένης σφαίρας ὁ ἐκ τοῦ ἰδίου σώματος Ἀβραάμ Στουράκης ἐξ Ἡπείρου.

Μ ἄ ρ τ ι ο ς . Ἐν συμπλοκῇ μετὰ Βουλγάρων ἐφονεύθη ὁ ἐκ
τοῦ σώματος Σουμανία Ἀπόστολος Φώτῃ Γρηγορούσης ἐκ Φυτίβιανης.

Ἀ π ρ ἰ λ ι ο ς . Ἐν συμπλοκῇ μετὰ στρατοῦ τῶν σωμάτων Κατσίγαρη,
Μπενῆ, Σουμανία, ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Κατεχάκη Γεωργίου, ἐφονεύθησαν:

1. Γεώργιος Κουλμπῆς ἐκ Κεφαλληνίας
2. Χελιώτης . . . . .*
3. Πέτρος Θεοδοσίου ἐξ Ἡπείρου,
4. Θωμᾶς Γκολίσβας ἐκ Κολυνδροῦ,
5. Γεώργιος Γιαννουλάκης ἐκ Κρήτης,
6. Γεώργιος Τζανακάκης » »
7. Μανώλης Γεωργιλάκης » »
8. Γεώργιος Ζουρίδης » »

* Δὲν σημειοῦται ὄνομα καὶ τόπος καταγωγῆς εἰς τὸ χφ.

9. Μανώλης Ρουμανιάς ἐκ Κρήτης
10. . . . * Χατζηνικολάκης » »
11. Γεώργιος Μαθιουδάκης » »
12. Μανώλης Φιλιππάκης » »
13. Γεώργιος Τζωρτζάκης » »

Ἐτραυματίσθησαν :

1. Γεώργιος Κατεχάκης, ἀρχηγός,
2. Ἐμμανουὴλ Κατσίγαρης,
3. Παναγιώτης Μάζος,
4. . . . ** Ντινάκης

Ἐν συμπλοκῇ πρὸς Βουλγάρους ἐφονεύθη ὁ ἀρχηγὸς Καψάλης (ἀνθυπίαρχος Πραντούνας).

Ἰοῦνιοις. Ἐν συμπλοκῇ μετὰ στρατοῦ τοῦ σώματος Μπενῆ παρὰ τῷ Χοροπάνι (Ναούσης) ἐφονεύθησαν :

1. Ἀντώνιος Μαράκης ἐκ Κρήτης (ἀποθανὼν ἐκ τῶν πληγῶν),
2. Μᾶρκος Κερατσοῦς ἐκ Βεροίας,
3. Ἀθανάσιος Κώστα » »
4. Νικόλαος Γεωργίου » »
5. Χρῆστος Εὐαγγέλου » Ναούσης,
6. Δημήτριος Βλαστάρης » »
7. Στέλιος Χαλκιαδάκης » Κρήτης,

Ἐν συμπλοκῇ πρὸς Βουλγάρους ἐντὸς τῆς λίμνης Γιανιτσῶν ἐφονεύθησαν :

1. Κῶτσος Τάσκας ἐκ Μελενίκου,
2. Εὐθύμιος Θωμᾶ ἐκ Νησίου (Βοδενῶν).

Ἐτραυματίσθη ὁ Εὐλάμπιος Οἰκονόμου.

Αὐγουστοις. Ἐν συμπλοκῇ πρὸς Βουλγάρους ἐφονεύθη ἐντὸς τῆς λίμνης Γιανιτσῶν ὁ Χατζῆς (Γεώργιος Κατσιμίχας) ἐκ Θηβῶν, ἐτραυματίσθησαν δὲ τέσσαρες.

Παρὰ τὸ Τσερνέσοβον τῆς Καρατζόβας ἐν συμπλοκῇ πρὸς Βουλγάρους ἐφονεύθησαν:

1. Κώστας Γαρέφης, ἐκ Πηλίου, πραγματικὸς ἦρως φονεύσας ἰδιοχείρως τοὺς δύο Βουλγάρους ἀρχηγοὺς Καρατάσον καὶ Λούκαν.

Ἐτραυματίσθησαν :

1. Νικόλαος Ξυνογαλάς καὶ δύο ἕτεροι.

* Ἀσυμπλήρωτον τὸ ὄνομα εἰς τὸ χφ.

** Ἐπίσης δὲν σημειοῦται τὸ ὄνομα εἰς τὸ χφ.

Ἐν συμπλοκῇ μετὰ στρατοῦ παρὰ τὴν Γκραδέσνιτσαν (Μοριχόβου) ἐφονεύθησαν ἐκ τοῦ σώματος Γαρέφη:

1. Ἀπόστολος Πολυχρόνης ἐκ Βόλου,
2. Γιάννος Γιώργου Σαρακατσᾶνος,
3. Χρῆστος Γιάννου »
4. Ἀποστόλης Τακτικὸς »

Νοέμβριος. Ἐν συμπλοκῇ πρὸς Βουλγάρους ἐντὸς τῆς λίμνης ἐτραυματίσθησαν δύο ἐκ τοῦ σώματος Ἄγρα (Ἀγαπηνοῦ), κατελήφθη ὁμῶς πάτωμα πλησίον τῆς καλύβης Ζερβοχωρίου.

Ἐν συμπλοκῇ τοῦ ἰδίου σώματος πρὸς Βουλγάρους ἐντὸς τῆς λίμνης ἐφονεύθησαν:

1. Δημήτριος Μακρυανιώτης ἐκ Δωρίδος,
2. Φώτης Τριζόπουλος ἐκ Κουλακιᾶς,
3. Γεώργιος Μητσοβίδας ἢ Θεμελῆς ἐκ Καστορίας.

Ἐτραυματίσθησαν :

1. Τέλλος Ἀγαπηνὸς (Καπετὰν Ἄγρας), ἀρχηγός,
2. Γεώργιος Τυλιγάδης, ὑπαρχηγός,
3. . . . . * Ἀρβανίτης, καὶ εἷς ἄλλος ἀκόμη.

Διαδραματισθέντα γεγονότα. Ἡ Βουλγαρικὴ Ἐσωτερικὴ Ὀργάνωσις ἐκπροσωπομένη ἐν Μακεδονίᾳ διὰ τῶν Σαράφωφ καὶ Τσακαλάρωφ, ἐδημιούργησε πραγματικὴν τρομοκρατίαν ἐν Μακεδονίᾳ καὶ παλαιᾷ Σερβίᾳ. Μετεῖχον τῶν ἐνεργειῶν τῶν αἰ ἐπίσημοι κυβερνήσεις, ἡ δὲ διατυμpanισθεῖσα διὰ τοῦ τύπου ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως Δάνεφ διάλυσις τῶν σωμάτων ὑπῆρξε πρόσχημα πρὸς ἀποφυγὴν ρήξεως μετὰ τῆς Τουρκίας. Ἀξιωματικοὶ παραιτούμενοι τίθενται ἐπὶ κεφαλῆς συμμοριῶν καὶ ἐπανερχόμενοι ἀνακτῶσι τὰς θέσεις τῶν. Τὰ πυρομαχικὰ προέρχονται ἐκ τῶν ἀποθηκῶν τοῦ Κράτους, ἀσκήσεις γίνονται εἰς τὰ πέριξ τῆς Σόφιας στρατιωτικὰ γήπεδα. Σαράφωφ, Τσόντσεφ καὶ Γκροῦεφ εἰσέρχονται εἰς Μακεδονίαν καὶ ἐπανερχονται χωρὶς νὰ ἐνοχληθῶσι παρ' οὐδενός. Συνέδρια λαμβάνουσι χῶραν προεδρευόμενα ἀπὸ πρώην ὑπουργούς κ.λ.π.

Συμπλοκὴ ἔλαβε χώραν μεταξὺ Βουλγάρων καὶ στρατοῦ εἰς τὰ πέριξ τῆς πόλεως Στρωμνίτης. Δύο συμμορίται ἐφονεύθησαν καὶ δύο ἄλλοι ἐτραυματίσθησαν, καθὼς καὶ ὁ Τοῦρκος ἀποσπασματάρχης.

Λεῖψανα βουλγαρικῆς συμμορίας συγκρουσθείσης μετ' ἀποσπάσματος παρὰ τὸ Κωστούρινον τῆς Στρωμνίτης ἀνασυνέστησαν συμμορίαν, ἥτις συγκρουσθεῖσα μετὰ στρατοῦ διελύθη καὶ πάλιν.

---

* Δὲν σημειοῦται τὸ ὄνομα εἰς τὸ χφ.

Αἱ τουρκικαὶ ἀρχαὶ Στρωμνίτης πληροφορηθεῖσαι ὅτι ὑπῆρχον ὄπλα βουλγαρικὰ εἰς Μονόσπιτον μετέβησαν καὶ ἀνεκάλυψαν μερικὰ μάλινχερ.

Ὁ Βούλγαρος ὄπλαρχηγὸς Ἀργύρης μετὰ τριάντα ὄπαδῶν, εὕρισκόμενος πλησίον τῆς Γευγελῆς, ἔστησεν ἐνέδραν εἰς 20 ἐπίπτους χωροφύλακας, ἀλλὰ δὲν ἐφόνευσε παρὰ δύο ἵππους μόνον, οἱ δὲ ὑπ' αὐτὸν ἄνδρες διελύθησαν.

Ἐν Στρωμνίτῃ συνελήφθη ὁ ἡμέτερος Βασίλειος Ζωγράφου ἢ Δεληβασίλης, τὸν ὁποῖον παρηκολούθει ἡ ἀστυνομία μὲ ἓνα πακέτο εἰς τὴν μασχάλην ἀπεκαλύφθη ὅτι εἶχε τέσσαρες ψεύτικες γενειάδες. Ἡ ἀστυνομία τὸ ἀπέδωκεν εἰς τὸ ὅτι ἤθελον νὰ δολοφονήσωσι Βουλγάρους, ἀλλ' ἐπέισθησαν ὅτι πρόκειται περὶ μεταμφιέσεως ἀποκρηάτικης.

Ἀπόσπασμα τουρκικὸν ἐνέπεσεν εἰς ἐνέδραν βουλγαρικὴν παρὰ τὸ Κουρφάλοβον (Γιαντισῶν). Τὸ πῦρ οὐδεμίαν ἐπροξένησε ζημίαν. Τὸ ἀπόσπασμα παρετήρησεν ὅτι ἀπουσίαζον ἀρκετοὶ ἐκ τοῦ χωρίου, μολονότι ἦτο ἡ ἐποχὴ τῶν ἑορτῶν, ἥτις ἐπέβαλλε τὴν ἐν τῷ χωρίῳ παρουσίαν των. Ἀφ' ἐτέρου βουλγαρικὴ συμμορία κρυπτομένη ἐντὸς τοῦ χωρίου τούτου, ἀσφαλῶς τοῦ Ἀποστόλ Πετκόφ, εἰδοποιηθεῖσα ἐγκαίρως κατώρθωσε νὰ διαφύγῃ πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ ἀποσπάσματος. Ταύτην ἠκολούθησαν καὶ ἀρκετοὶ χωρικοί, οἱ ἐκ τοῦ χωρίου ἀπουσίαζοντες, μεταξύ τούτων καὶ ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ κοιματάτου Νίκε. Αἱ ἀρχαὶ συνέλαβον τοὺς συγγενεῖς των.

Ὁ Χιλμῆ πασᾶς ἔδωκε διαταγὴν νὰ παραδώσωσιν εἰς τοὺς ρουμανίζοντας Βεροίας τὴν ἐκκλησίαν τῆς Παναγίας Παρθένου. Ἡ ἀστυνομία μετέβη κατὰ τὴν λειτουργίαν καὶ ἐζήτησε τὰς κλεῖδας. Οἱ Ἕλληνες διεμαρτυρήθησαν καὶ μὲ τὸν μητροπολίτην ἐπὶ κεφαλῆς μετέβησαν εἰς τὸν καιμακάμην, ὅστις ὅμως ἔμεινεν ἀνένδοτος. Ὁ μητροπολίτης ἀνεχώρησεν ἐξ ἄλλης θύρας καὶ τὴν ἐπομένην ἐκλείσθη ἡ ἀγορὰ εἰς ἔνδειξιν πένθους, ὀλόκληρος δὲ πρεσβεία ἀπεστάλη μετὰ τοῦ μητροπολίτου εἰς Χιλμῆν, ὅστις ἐδέχθη ὄχι καλὰ τὸν μητροπολίτην, ὁ δὲ μητροπολίτης ἐδήλωσεν ὅτι θὰ παραιτηθῆ. Ἡ ἀγωνία ἐν Βεροίᾳ ἀπερίγραπτος.

Πλησίον τοῦ Ραντόβου (Βοδενῶν) σύγκρουσις ἐγένετο μεταξύ Τούρκων καὶ Βουλγάρων· οἱ τελευταῖοι κατώρθωσαν νὰ διαφύγουν. Οἱ Τούρκοι ἀπώλεσαν δύο.

Ὁ ἐκ Μπάλτζης Καλαμποκάς Ἀθανάσιος εὕρεθη φονευμένος ἔξωθι τοῦ χωρίου του ὡς μὴ ἐμπνέων ἐμπιστοσύνην.

Τὸ ὑπὸ τὸν καπετὰν Ἀνδρέαν (Παπαγεωργίου) σῶμα παρὰ τὴν Συκιὰν τῆς Χαλκιδικῆς ἐφόνευσε 7 Βουλγάρους ἐργαζομένους ἐκεῖ κεκαλυμμένως, καθὼς καὶ τὸν ἡμέτερον Καπιτισιάν ὡς μὴ ἐμπνέοντα ἐπίσης ἐμπιστοσύνην.

ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου σώματος Σκουντρῆ ἔξωθι τοῦ Ὀστρόβου ἐφονεύθησαν οἱ Βούλγαροι Μίντσε Κόλεφ Κορεστλῆς καὶ Χρῆστος Μπλέτσεφ.

Ἐν Σουμπόσκω ἐφονεύθησαν ὑπὸ τοῦ σώματος Μανώλη Κατσίγαρη οἱ σχισματικοὶ Πέτρος Στοϊκῶφ καὶ Γκόσος Δημεφ.

Ἐν Βουδρίστη τῶν Γιαντισῶν ἐφονεύθη εἰς Βούλγαρος μυλωνᾶς.

Παρὰ τοὺς Ἁγίους Ἀποστόλους (Πέλλα) ἐφονεύθη εἰς Βούλγαρος ἐξ Ἀλάρ (Γιαντισῶν).

Ἐν Γευγελῆ ἐφονεύθη εἰς Βούλγαρος ὑπὸ Κ. Κεχαγιᾶ.

Ἐν Ναούση ἐφονεύθη ὁ Ἰωάννης Νατσόπουλος ὡς μὴ ἐμπνέων ἐμπιστοσύνην.

Ἐπίσης ἐφονεύθη εἰς ὄνόματι Ἀσκητῆς ὡς ληστής Ὀλύμπου.

Παρὰ τὴν Γουμέντζαν ἐφονεύθη παρ' ἡμετέρων εἰς Βούλγαρος μυλωνᾶς Γιοβάν.

Ἐπὶ σώματος Σουμανίκα ἐφονεύθησαν ἐν Γραμματικὸβω δύο Ρουμανοβούλγαροι, ὁδηγὸς καὶ τροφοδότης τοῦ βουλγαρικοῦ σώματος.

Ἐν Κάρπη (Τσερνάρεκα) Γουμέντζης ἐφονεύθησαν τρεῖς ρουμανίζοντες.

Ὁ ἐκ Βουδρίστης σχισματικὸς Τάνε εὐρέθη φονευμένος.

Ἐπὶ σώματος Σουμανίκα ἐφονεύθησαν ἐν Ἀγία Μαρίνη δύο Βούλγαροι.

Ἐλληνικὸν σῶμα (Σκουντρῆ-Σουμανίκα) εἰσελθὼν ἐν τῷ χωρίῳ Γκολεσάνη (Ναούσης) ἐφόνευσε ἐν συμπλοκῇ τρεῖς Βουλγάρους.

Βουλγαρικὴ συμμορία τὴν 22αν Μαρτίου εἰσελθοῦσα εἰς τὸ χωρίον Τσερνέτοβον (Καρατζόβας) ἀπεκρούσθη ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίνου Λαζάρου, πατρὸς τοῦ διδασκάλου καὶ τῶν ἑπτὰ υἱῶν ἀπελθοῦσα ἄπρακτος, φονευθέντων μάλιστα δύο ἐξ αὐτῆς.

Παρὰ τὴν Γουμέντζαν ἐφονεύθη εἰς φανατικὸς Βούλγαρος ἐξ Ἰσβόρου.

Παρὰ τὴν Συκιάν τῆς Χαλκιδικῆς δύο Ρουμανόβλαχοι ἐκ Λουμνίτσης τῆς Καρατζόβας ἐφονεύθησαν παρ' ἡμετέρων.

Ἐξῶθι τῆς Βεροίας εἰς θέσιν Κρεββατᾶ ἐφονεύθησαν ὑπὸ σώματος Μανώλη Κατσίγαρη πέντε Βούλγαροι ἐκ τοῦ χωρίου Κοπανὸς μεταβαίνοντες εἰς ἀγορὰν Βεροίας.

Ἐν Μεσημερίῳ (Βοδενῶν) ἐφονεύθησαν παρ' ἡμετέρων οἱ δύο ὁδηγοὶ κοιτατζίδων Κιοσέ Τάσος καὶ Καρατζᾶς.

Ἐντὸς τῆς λίμνης Γιαντισῶν ἐφονεύθησαν τρεῖς Βούλγαροι μυλωθροί, ὧν αἱ κεφαλαὶ ἐκρεμάσθησαν ἐξῶθι τῆς πόλεως Γιαντισῶν.

Ἐπὶ τοῦ σώματος Κατσίγαρη ἐφονεύθη εἰς γύφτος ἐξ Ἀρκουδοχωρίου.

Ἐπὶ σώματος Σκουντρῆ ἐφονεύθη ὁ ρουμανίζων ἀγροφύλαξ Σκυλίτσης.

Παρὰ τὴν Γουμέντζαν ἐφονεύθη ὁ γραμματοκομιστῆς τῶν κοιτατζίδων 18ετῆς Καραγιώργος.

Ἐξω τῆς Θεσσαλονίκης ἐτραυματίσθη εἰς Βούλγαρος ἐκ Νεοχωρούδας.

Ἐν Σεχόβω (Γευγελῆς) ἐφονεύθη εἰς Βούλγαρος.

Ἐν Μπόζετς (Γιαντισῶν) ἐφονεύθη ὑπὸ πολιτοφυλάκων Πετρόβου εἰς Βούλγαρος.

Ἐν Γιαντισοῖς εἷς Βούλγαρος ἐτραυματίσθη βαρέως.

Ἐπὸ τοῦ σώματος Μαγιαδάγ (Γευγελῆς) ἔξωθι τῆς Μποεμίτης (Γουμέντζης) ἐφονεύθη ὁ πρόκριτος Βούλγαρος Χρῆστος Μῆσε.

Ἐπιστρέφοντες ἐκ τῆς ἀγορᾶς Γιαντισῶν ἐφονεύθησαν ὑπὸ ἑλληνικοῦ σώματος τέσσαρες Βούλγαροι ἐκ Γκόλο-Σέλο (Γυμνοχώριον) καὶ τρεῖς Βλάχοι ἐκ Γενί-Κιόι.

Ἐν Τεκελῆ (Θεσσαλονίκης) ἐφονεύθη εἷς Βούλγαρος.

Ἐν τῇ λίμνῃ Γιαντισῶν ἐφονεύθησαν δύο συλληφθέντες ἡμέτεροι ὡς μὴ ἐμπνέοντες ἐμπιστοσύνην, ὧν εἷς ἱερεὺς ἐκ Γιαντισίτης.

Ἐφονεύθησαν δύο Βούλγαροι ἐν Σερμενλῆ.

Ἐφονεύθη εἷς Βούλγαρος ἐκ Τούσιανης (Καρατζόβας).

Εἰς Σκόλαν Ἐλευθεροχωρίου ἐφονεύθησαν δύο Βούλγαροι. Οἱ ἐκ Μικρογουζίου (Βεροίας) Νικόλαος Γκολέτσης, Δ. Γκρέκος καὶ Μουχτάρης Νικόλαος ἐφονεύθησαν παρ' ἡμετέρων ὡς παρέχοντες προστασίαν εἰς ρουμανικὰ σώματα.

Ὁ ἐκ Γοργώπης (Γουμέντζης) Γκόνε Γκιάτσε, πρώην κομιτατζῆς, ἐφονεύθη ὑπ' ἀγνώστων παρὰ τὸ Τσελτίκ.

Ἐφονεύθησαν δύο Βούλγαροι ἐκ Κόνσκο (Γευγελῆς).

Ἐφονεύθησαν παρ' ἀγνώστων οἱ Δῆμος καὶ Βόρις Ἰβανώφ, πατήρ καὶ υἱὸς ἐκ Σερμενλῆ.

Ἐφονεύθη ἐν Σεχόβω (Γευγελῆς) εἷς Βούλγαρος ποιμῆν.

Ἐφονεύθη ὁ ἐν Προδρόμω χατζῆς Γεώργιος Τζατζάκης ὡς ρουμανίζων. Παρὰ τὴν Μπαλίντζαν (Γιαντισῶν) ἐφονεύθησαν ὑπὸ ἑλληνικοῦ σώματος τρεῖς Βούλγαροι ἐκ Γιαντισῶν.

Ἐν Μποεμίτση ἐφονεύθη ὁ Βούλγαρος Μῆτρε Καπάλ.

Ἐν Μπαγιαάλτση (Γευγελῆς) ἐφονεύθη ὑπὸ Ὄθωμανῶν ὁ Βούλγαρος Χρῆστος Μαντζάρωφ.

Ἐν Ἀποστόλοις (Πέλλα) ἐτραυματίσθη βαρέως παρ' ἡμετέρου ἐντὸς τοῦ ναοῦ ὁ φανατικὸς Βούλγαρος ἱερεὺς Παπαλάζαρος.

Ἐν Καβακλῆ ἐφονεύθησαν δύο Βούλγαροι.

Εἷς ρουμανίζων ὑπὸ σώματος Ὀλύμπου ποιμῆν Τζῆμος ἐκ Σπουρλίτας (Κατερίνης) ἐφονεύθη.

Ἐν Γοργώπῃ εἷς Βούλγαρος.

Ἐν Ναούση ἐφονεύθη εἷς Σωτηράκης, ἰδιοκτῆτης πριονίου, ὡς συνεννοούμενος μετὰ Βουλγάρων.

Ἐν Βεροιά ἐφονεύθη ὁ ρουμανίζων ράπτης Νικόλαος Παπαστεργίου. Δύο Ρουμανόβλαχοι ἐκ Λέσκοβιτς ἐφονεύθησαν.

Παρὰ τὸ Λέσκοβον οἱ Στόϊτσε Μῆτρεφ καὶ Μῆτρε Μποζίνωφ ἐφονεύθησαν.

Παρὰ τὴν Καστανανίαν (Βεροίας) ἐφονεύθησαν ὑπὸ τῶν συντρόφων των ὁ ληστὴς Ντάκος μετὰ δύο ὀπαδῶν του.

Εἰς Δράτσιο εἰς ἄλλοτε ὀπαδὸς Σουμανίκα ἐπιδοθεὶς εἰς ληστείας ἐφονεύθη. Παρὰ τὸ Καϊμακτσαλὰν (Μορίχοβον) ἐφονεύθησαν τρεῖς ρουμανίζοντες. Μεταξὺ Ὑοσιανης-Λεσκόβου ἐφονεύθησαν ὑπὸ σώματος Κώστα τρεῖς. Παρὰ τὸ χωρίον Κόνσκο (Γευελῆς) ἐφονεύθησαν πέντε Ρουμανοβούλγαροι καὶ κατεστράφη ἐν πριόνιον.

Μεταξὺ Λεσκόβου-Τόδορτσι ὑπὸ τοῦ σώματος Κώστα ἐφονεύθησαν δύο ρουμανίζοντες.

Ἐξωθι τοῦ χωρίου Χοῦμα (Καρατζόβας) ἐφονεύθησαν:

- 1) Πρόσος Πέτρου,
- 2) Γριζὰν Ἀβραάμ,
- 3) Χρῆτος Ἀβραάμ,
- 4) Γιάννης Γεωργίου,
- 5) Τανὰς Δήμου,
- 6) Νικόλαος Βάνε,
- 7) Βάνε Μήλκου,
- 8) Ἀναστάσιος Στόϊα,
- 9) Μῆτρος Βάνε Γιώργη,
- 10) Μῆτσε Μῆτρε,
- 11) Τράϊο Πέτκου, καὶ
- 12) Βάντσε Τάσου (κατὰ λάθος, ἀθῶος).

Παρὰ τὸν Ἅγιον Ἰωάννην πρὸς νότον Ξηρολιβάδου ἐφονεύθησαν ἐξ τσομπάνηδες Χατζηγώγου ὑπὸ σώματος Κολιοῦ.

Ἐξ Ἀποστόλων Πέτρος Γιοβάντσε ἐφονεύθη παρὰ τὴν λίμνην Γιανιτσῶν.

Ἐν Βλαδόβω παρ' ὀθωμανικοῦ στρατοῦ ὁ Θεόδωρος Βανγκῶφ ἐκ Βλαδόβου καὶ Κωνσταντῖνος Μίχωφ ἐκ Γραμματικόβου.

Ἐξωθι τοῦ χωρίου Στογιακόβου (Γευελῆς) ἐφονεύθη ὁ Βούλγαρος Τσελαϊκῶφ, ποιμὴν, ὡς ὀδηγὸς κομιτατζήδων.

Ἐν Μπαχόβω ἐφονεύθη ὑπὸ στρατοῦ ὁ ἱερεὺς Παπαχρῆστος (ἀμφίβολος) εὐρεθεὶς μετὰ βουλγαρικῆς συμμαχίας.

Οἱ παρὰ τὸν Ἅγιον Ἰωάννην Ξηρολιβάδου φονευθέντες:

1. Γιάννης Πάλλας,
  2. Τούσιος Βράνας,
  3. Γίτσης Κοτάβας,
  4. Ὁ υἱὸς του,
  5. Ὁ γαμβρὸς του Τσιτσιμάκος,
  6. Τόλιος Μόκανος.
- (Ὁ υἱὸς τοῦ Γιάννη Πάλλα πληγωμένος).

Ἐν Πράχνιανη ἐφονεύθησαν ὑπὸ μισθωτῶν Ἀλβανῶν ὡς προδότηι δύο ἐκ Κατρανίτσης Ἑλληνας.

Ἐν Τούσιανη (Καρατζόβας) ἐφονεύθησαν ὑπ' ἀγνώστων τέσσαρες Βούλγαροι ὧν εἷς ὁ Μῆτρε Μάστορη.

Ἐν Κλείσαλι (Λαγκαδά) ἐφονεύθη ὁ ἐκ Ζάροβας ἐκεῖ ἐγκατεστημένος Εὐθύμιος.

Ἐκ τοῦ χωρίου Λυκοβίστα ἀπήχθησαν ὑπὸ σώματος Μπενῆ καὶ Παναγιώτη ἑπτὰ Βούλγαροι, ὧν ἐφονεύθησαν τρεῖς καὶ μετὰ τινος ἡμέρας ἕτεροι δύο.

Ἐν Λιμπανόβω ἐτραυματίσθη εἷς Βούλγαρος καὶ ἐφονεύθησαν δύο Ρουμανόβλαχοι χατζῆδες.

Ἐν Γιαντισοῖς ἐτραυματίσθη ὁ Βούλγαρος Νικέζης Διονύσιος.

Ἐν Τσιναφόρω (Ρουμλουκίου) ἐφονεύθη εἷς Βλάχος.

Ἐν Τρικάλους (Ρουμλουκίου) ἐπίσης εἷς Βλάχος.

Ἐπιδραμόντος ἑλληνικοῦ σώματος εἰς Μπατατσίν (Βοδενῶν) ἐφονεύθησαν 7, ἐπληγώθησαν 4 καὶ ἐκάησαν 8 οἰκίαι. Ἐπίσης ἐφονεύθη ὁ Βούλγαρος κοιματτζής Νάτσες ἐκ Μπανίτσης ἐν συμπλοκῇ ὀλίγας ἡμέρας πρότερον.

Ἐξῶθεν Ὀσσιάνης (Καρατζόβας) ἐφονεύθησαν δύο, ὁ Στόϊος Μήτσου καὶ Πέτρος Γιοβάνης, Βλάχοι.

Ἐφονεύθη ὁ ἐκ Σαρακινόβου (Βοδενῶν) Βούλγαρος Χρῆστος.

Ἐκ Γιαβόριανης (Βοδενῶν) ἑλληνικὸν σῶμα ἀπήγαγε δύο Βλάχους καὶ ἓνα Βούλγαρον οὓς ἐφόνευσεν.

Ἐν Νησίω (Βοδενῶν) ἐφονεύθη εἷς Βούλγαρος.

Ἀπήχθησαν ἐκ Μικρογουζίου (Βεροίας) δύο Βλάχοι καὶ ἐφονεύθησαν ὡς προδόται (Φίλιππος καὶ Νταούφας).

Ἐφονεύθη ὁ ἐκ Νησίου Γιαννούλης καὶ εἷς ἕτερος Βούλγαρος ὑπὸ Ἑλλήνων Τεχόβου.

Ἐν Βλαδόβω ἐφονεύθη εἷς Βούλγαρος Χρῆστος.

Ἐν Καλυβίους Γραμματικόβου ἐφονεύθη ὑπὸ σώματος Κολιοῦ εἷς Βλάχος.

Ἐφονεύθη ὁ Ἀντώνιος Βεριοιώτης ὡς πωλῶν φυσίγγια εἰς Βουλγάρους, διὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ εἷς ἕτερος Βεριοιώτης ὀνόματι Λάκης.

Ἐφονεύθη ἐν Μικρογουζίω ὡς ὀδηγὸς Ρουμάνων εἷς ὀνόματι Γκουντῆς.

Ἐν Πλάσνα (Γιαντισῶν) Βούλγαρος ἐφονεύθη ἐκ Γιαντισῶν κόπτων ραγάζι.

Εἷς Καριόφτσαν (Γιαντισῶν) εἷς ἕτερος Βούλγαρος.

Εἷς Κρουντσέλοβον (Βοδενῶν) ἐπίσης εἷς Βούλγαρος.

Παρὰ τὸ Τσερνέσοβον (Καρατζόβας) ἐν συμπλοκῇ πρὸς βουλγαρικὸν σῶμα ἐφονεύθη ὁ πραγματικὸς ἥρωις Κωνσταντῖνος Γαρέφης, ἀρχηγὸς ἡμετέρου σώματος, ἀφοῦ ἰδιοχειρῶς ἐφόνευσεν τοὺς δύο Βουλγάρους ἀρχηγοὺς Καρατάσον καὶ Λούκαν.

Ἐν ἐπιθέσει ἑλληνικοῦ σώματος κατὰ βουλγαρικῆς καλύβης ἐντὸς τῆς λίμνης Γιανιτσῶν ἐφονεύθησαν τρεῖς Βούλγαροι.

Ὁ ἐκ Νεοχωροῦδας Βούλγαρος Νικόλαος ἐτραυματίσθη βαρέως διὰ περιστροφῆς ὑπὸ ἡμετέρων.

Ἐν Λουγγούντση (Καρατζόβας) ἐφονεύθη εἷς Ρουμᾶνος Χρῆστος Ἀζᾶ.

Ἐν Βογοροδίτση ἐφονεύθησαν δύο Βούλγαροι.

Ἐν Ναούση ἐφονεύθη ὁ Ρουμᾶνος Γούσια Ζαχαρογιάννης.

Ἐξῶθι τοῦ χωρίου Κοσίνοβον ἐφονεύθη ὁ Βούλγαρος Ἀθανάσιος Ντέλιου Ζενίχ ὑπὸ τῶν πολιτοφυλάκων Πετρόβου.

Ἐν Γερακινῆ τῆς Χαλκιδικῆς ἐφονεύθη ὁ ληστής Γιωργάκης καὶ ὁ ὀπαδὸς του Καραπετσάκης.

Ἐφονεύθη ὁ ἐκ Βερτεκόπ Βούλγαρος μιλωνᾶς Μήτσης.

Ἐπίσης ἐφονεύθησαν ὡς λησταὶ καὶ γιατᾶκηδες:

- 1) Καλαμπόκας Γεώργιος Κουτσός,
- 2) Μαργαρίτης Θαλασσᾶς,
- 3) Καβάσης Ἰωάννης, καὶ
- 4) Πασχάλης Τάσος ἐκ Ραβνῶν.

Ἐν Λαγκαδᾶ ἐφονεύθη εἷς Βούλγαρος γαλατᾶς.

Ἐν Θεσσαλονίκη ἐφονεύθη ὁ προδότης Τρύφων ἐξ Ἀσβεστοχωρίου.

Ἐν Μπόζετς (Γιανιτσῶν) ἐτραυματίσθη βαρέως ὁ Βούλγαρος Σαμαρτζῆς ὑπὸ ἑλληνικοῦ σώματος (κατὰ λάθος ἐφονεύθησαν δύο γυναῖκες).

Ἐν Γκόλο-Σέλο (Γιανιτσῶν) ἐφονεύθησαν τρεῖς Βούλγαροι, ὧν μία γυνή, καὶ ἐτραυματίσθησαν τρεῖς, ὧν μία γυνή.

Ἐν Ὄρουζάρτσι ἐπιδραμόντων Βουλγάρων Βερχοβιστιῶν ἐφονεύθησαν δύο ἐκ Κιλκίς Βούλγαροι Σαντραλισταί.

Ἐν Ἄνω Σελίοις δύο ρουμανίζοντες Βλάχοι ἐφονεύθησαν ὡς προδῶσαντες ἑλληνικὸν σῶμα.

Ἐξῶθι Γραδοβορίου (Θεσσαλονίκης) ἐφονεύθη ὁ υἱὸς τοῦ Βουλγάρου Γκοτζάμπαση Ντίνας.

Εὐρέθησαν φονευμένοι οἱ ἐκ Κουρφαλίων Βούλγαροι:

- 1) Ἀθανάσιος Κουλίνης, καὶ
- 2) Γκόνος Μασλάρ.

Παρὰ τὸν σταθμὸν Ὄστρόβου ἐφονεύθη Βούλγαρος ἀγγελιαφόρος ἐκ Ροδόβου.

Παρὰ τὸ Κρουντσέλοβον (Βοδενῶν) ἐφονεύθη εἷς καὶ ἐτραυματίσθη μία γυνή ὑπὸ ἑλληνικοῦ σώματος.

Ἐν Βλαδόβω ἐφονεύθη εἷς Βούλγαρος.

Συλληφθέντων ἐκ τοῦ χωρίου Ράμελ ἑπτὰ καὶ ἀπαχθέντων εἰς τὴν λίμνην

ὡς ὑπαιτίων σφαγῆς τῶν ἑπτὰ ἐκεῖθεν Ἑλλήνων, ἐφονεύθη ὁ ἀποδειχθεὶς ἔνοχος Ἀθανάσιος, τῶν λοιπῶν ἀπολυθέντων.

Ἐφονεύθη ἐν Βερούια ὁ καθηρημένος Ρουμᾶνος ἱερεὺς Ἀθανάσιος. Ὑπὸ σώματος Ἀγρα ἐφονεύθη εἷς Βούλγαρος καὶ δύο κάτοικοι Ζερβοχωρίου.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐδολοφονήθη ὁ Σ. Κωστούρος ὡς ἠθικὸς αὐτουργὸς τῆς δολοφονίας τοῦ μητροπολίτου Κορυτσᾶς Φωτίου.

Ἐν Γευγελῇ ἐτραυματίσθη ὁ Βούλγαρος Σουρόβαλης.

Ἐν Πετρόβωφ ἐφονεύθη εἷς Βούλγαρος.

Ἐν Λουμνίτση δύο Ρουμανόβλαχοι.

Ἐν Σπουρλίτα (Κατερίνης) ἐφονεύθησαν ὡς λησταὶ οἱ ἀδελφοὶ Νικόλαος καὶ Γεώργιος Πασχόπουλοι.

Ἐν Πετρόβωφ ἐφονεύθη ὁ Βούλγαρος Βασίλειος Ὀρτζάν.

1 9 0 7

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο καίριον πλῆγμα ἐδέχθη ἡ ἔθνικὴ ἐργασία διὰ τῆς ἀνακλήσεως τοῦ γενικοῦ προξένου Κορομηλᾶ εἰς Ἀθήνας. Ὁ Κορομηλᾶς διὰ τὰ ἐμψυχῶν τὸν ἀγῶνα δὲν ἦτο δυνατὸν παρὰ ἐκτιθέμενος περισσότερον τοῦ δέοντος, τὰ προκαλέσῃ τὴν προσοχὴν τόσον τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν ὅσον καὶ τῶν ξένων ἐν Θεσσαλονίκῃ. Παρ' ὅλην τὴν ἰδιάζουσαν ἐκτίμησιν ἣν πρὸς αὐτὸν ἔτρεφεν ὁ Χιλμῆ πασᾶς, οὗτος ἠναγκάσθη, ἴσως πιεσθεὶς καὶ παρὰ τῶν ξένων, τὰ ζητήσῃ διὰ τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως τὴν ἀνάκλησίν του, τὴν ὁποίαν ἡ Κυβέρνησις σιωπηρῶς, σῶζουσα τὰ προσχήματα, ἐπραγματοποίησε κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους τούτου καὶ οὕτω ὁ ἔθνικὸς ἀγὼν ἐστερήθη τῆς ἠθικῆς ἐπιβολῆς καὶ τοῦ ἐξαιρετικοῦ κύρους τοῦ ἐμψυχωτοῦ καὶ δημιουργοῦ τοῦ ἀγῶνος ἐκείνου. Ἐξ Ἀθηνῶν ἐξηκολούθησε διευθύνων ἐπὶ τινα χρόνον, ἀλλὰ χρησιμοποιοηθεὶς μετ' ὀλίγον εἰς ἄλλην διπλωματικὴν ὑπηρεσίαν ἀπεμακρύνθη τελείως ταύτης, ἀφήσας τὰς ὠραιότερας ἀναμνήσεις τῆς ἔθνικῆς δράσεώς του.

Ἐκ μυστικῶν ἐμπιστευτικῶν πληροφοριῶν ἐμανθάνομεν ἐνίστε ὅτι παρασκευάζεται ἡ δολοφονία οἰουδήποτε ἐξ ἡμῶν, δεδομένου ὅτι ἡ Θεσσαλονικὴ εἶχε μεταβληθῆ εἰς πεδίον δολοφονικῶν ἀντεκδικήσεων. Ὁσάκις ἐπρόκειτο περὶ τινος ἐξ ἡμῶν, ὁ Κορομηλᾶς ἐθεώρει καθήκον του τὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν τοῦ ἐνδιαφερομένου ἀλλὰ κατὰ τρόπον ὥστε τὰ μὴ ἐπηρεάσῃ καὶ τὸ ἠθικόν του, προκειμένου ὅμως περὶ τοῦ ἑαυτοῦ του καθήκει καὶ τὸν λόγῳ ἀξιοπρεπείας τοῦ ἀξιωματός του συνοδεύοντα πάντοτε αὐτὸν καβάσῃ. Ὑπὸ τοιούτους ὅρους διεξήγαγε τὴν ἀναποσπάστως συνδεθεῖσαν μετὰ τοῦ ὀνόματός του ἔθνικὴν δρᾶσιν τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος ἐν τῷ βίλαετιῷ Θεσσαλονίκης ὁ ἀείμνηστος οὗτος ἔθνικὸς ἐργάτης.

Κατὰ τὸ ἴδιον ἔτος κατάρθωσα τὰ λάβω μίαν ἄδειαν πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς

ἐν Φιλιατροῖς οἰκογενείας μου. Μετὰ τὸν ἀνώμαλον καὶ ἀγωνιώδη τῆς ἐνόπλου ἐκείνης δράσεως βίον, ἐπανεβλεπον μετὰ ὑπερδιετῆ ἀπουσίαν δι' ὀλίγον χρόνον τοὺς οἰκείους καὶ φίλους τῆς οἰκογενείας, ἐπανεύρισκον δὲ τὸν ἥρεμον τοῦ παρελθόντος οἰκογενειακὸν βίον. Ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἀπολαυστικῶν τούτων ἐπιρροῶν διήλθον τὸ πλεῖστον τῆς χορηγηθείσης μοι ἀδείας. Εἶτα ἐπανελθὼν εἰς Ἀθήνας καὶ συνεννοηθεὶς μετὰ τῶν ἀρμοδίων τῆς ὑπηρεσίας μας ἀνεχώρησα καὶ πάλιν διὰ Θεσσαλονίκην, ἵνα συνεχίσω τὸ πολυσχιδὲς καὶ πολυκύμαντον ἔργον τῆς ἐθνικῆς δράσεως.

Τρίτον ἀξιωματημόνετον γεγονός τοῦ ἔτους τούτου εἶναι ἢ εἰς "Ἁγιον Ὅρος μετὰβασίς μου. Ἐπεσκέφθην τὸ "Ἁγιον Ὅρος ἐπωφεληθεὶς τῆς ἐκεῖ μεταβάσεως δύο ἀνωτέρων δικαστικῶν Ἑλλήνων γνωστῶν μοι ἀπὸ πολλοῦ πρὸς ἐκπλήρωσιν εἰδικῆς ἐμπιστευτικῆς ἀποστολῆς. Τὸ "Ἁγιον Ὅρος, ὡς γνωστόν, εἶναι μία σχεδὸν ἀνεξάρτητος κληρικὴ κοινωνία μὲ ὠρισμένα πρόνομια καὶ ἰδίαν αὐτοδιοίκησιν ἐπὶ τῆς ὁποίας ἡ τουρκικὴ ἐπικυριαρχία ἐμφανίζεται μόνον δι' ἑνὸς καίμακάμη καὶ τινων χωροφυλάκων, τῶν πλείστων ὀργάνων τῶν μοναχῶν διὰ δωροδοκίας. Ἡ μοναστηριακὴ αὐτὴ κοινωνία δὲν εἶχε βεβαίως ἐθνικὴν ὁμοιογένειαν, ἀφοῦ μεταξύ τῶν εἴκοσι κυριάρχων μονῶν ὑπῆρχον καὶ τρεῖς σλαβικαί, ἤτοι μία ρωσικὴ, μία βουλγαρικὴ καὶ μία σερβικὴ. Ἄλλ' αἱ δεκαεπτὰ ἑλληνικαὶ μοναὶ εἶχον τοιαύτην ἐπίδρασιν, ὥστε ἡ ἐμφάνισις τῆς ὅλης αὐτῆς μοναχικῆς συγκεντρώσεως νὰ παρουσιάξῃ ἐντελῶς ἑλληνικὴν ὄψιν, μολοντί ὁ ἀριθμὸς τῶν Σλάβων μοναχῶν ἐπλησίαζε τοὺς ἡμίσεις τοῦ συνόλου. Ἐνταῦθα βεβαίως δὲν πρόκειται νὰ ἐκθέσω τὸν τρόπον τῆς διοικήσεως τῆς ἰδιορρυθμοῦ ταύτης κοινωνίας, διότι πολλὰ ἔχουσι γραφῆ ἐπὶ τοῦ προκειμένου. Ἄλλ' ἀπλῶς νὰ ἐκθέσω τὰς ἐκ τῆς ἐπισκέψεώς μου ἐντυπώσεις, ὡς καὶ τὸν ἐθνικὸν σκοπὸν τῆς ἐκεῖ μεταβάσεώς μου.

Ἐν Ἀγίῳ Ὅρει δυστυχῶς τότε ἐπεκράτει μία ἀδικαιολόγητος καὶ ἐθνικῶς ἐπιβλαβὴς διαίρεσις τῶν μοναχῶν, εἰς προερχομένους ἐξ ὑποδούλων μερῶν καὶ εἰς προερχομένους ἐκ τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος. Τῆς μιᾶς ἡγεῖτο ὁ ἐν τῇ πλουσιωτέρᾳ ἑλληνικῇ μονῇ τοῦ Βατοπεδίου πρῶτος ἐν τῇ Ἱερᾷ Συνάξει Ἄνθιμος, τῆς δὲ ἐτέρας ὁ πρῶην ἀξιωματικὸς τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ καὶ τότε μοναχὸς τῆς μονῆς Ἐσφιγμένου, μορφωμένος κληρικὸς, ἀλλ' ἀνήσυχον πνεῦμα, Σμυρνάκις. Ἡ μεταξύ τῶν δύο κατηγοριῶν διαίρεσις εἶχε φθάσει εἰς τοιοῦτον σημεῖον ὀξύτητος, ὥστε ὅταν πρὸ τινων ἀπὸ τῆς ἐκεῖ ἐπισκέψεώς μου ἐτῶν, εἶχε ἐπισκεφθῆ τὸ "Ἁγιον Ὅρος δι' ἐθνικοὺς λόγους μοῦρα τοῦ Ἑλληνικοῦ Στόλου μὲ τὸν ναύαρχον Ράινεκ ἐπὶ κεφαλῆς, ὁ δὲ ναύαρχος μεθ' ὀλοκλήρου τοῦ ἐπιτελείου του μετέβαινεν ἐπισήμως νὰ ἐπισκεφθῆ τὴν μονὴν Βατοπεδίου, συνέπεσε νὰ ἀκολουθήσῃ τὸ ἐπιτελεῖον καὶ ὁ Σμυρνάκις ὡς πρῶην συνάδελφος καὶ γνωστὸς μετὰ πολλῶν ἀξιωματικῶν τοῦ ἐπιτελείου ἐκείνου. Ὁ Ἄνθιμος ἐξελθὼν εἰς προὔπαντησίν των μόλις ἀντίκρουσε μεταξύ τῶν ἐπι-

τελών τοῦ στόλου καὶ τὸν Σμυρνάκιν δὲν ἐδίστασε κατὰ τὴν ἐπίσημον ταύτην στιγμήν τῆς δεξιώσεως, νὰ δηλώσῃ πρὸς τὸν ναύαρχον ὅτι ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ εἶναι δεκτὸς εἰς τὴν μονὴν ὁ ἀκολουθῶν αὐτοὺς Σμυρνάκις, ὅποτε ὁ Σμυρνάκις ἠναγκάσθη νὰ μὴ τοὺς ἀκολουθήσῃ ἐντὸς τῆς μονῆς. Ὁ λόγος τῆς τοιαύτης ἀπαγορεύσεως τῆς εἰσόδου δὲν ἦτο μόνον ἡ ἀδιάλλακτος ἐχθρότης, ἥτις τοὺς ἐχώριζε ἀλλὰ καὶ ὁ πιθανὸς κίνδυνος τῆς δημιουργίας κινήματος πρὸς μεταβολὴν τοῦ μοναστηριακοῦ καθεστῶτος. Βεβαίως εἶναι θεσπισμένοι ὁ τρόπος τῆς ἐκλογῆς τῶν μοναστηριακῶν ἀρχῶν, τόσον εἰς τὰς κοινοβίους ὅσον καὶ εἰς τὰς ἰδιορρυθμοὺς μονάς, ἀλλὰ συνήθως οἱ ἀντιτιθέμενοι πρὸς τοὺς κρατοῦντας, ὅταν ἀντιληφθῶσιν ὅτι ἀπέκτησαν δυνάμεις ἐπαρκεῖς πρὸς δημιουργίαν κινήματος, συμπέση δὲ νὰ ἐξέλθῃ τῆς θύρας τῆς μονῆς ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν κρατούτων, κλείουσι τὴν θύραν οἱ ἀντίθετοι, σημαίνουσι τὸν κώδωνα τῆς μονῆς, ἐγκαθιστῶσιν ἰδικὰς τῶν ἀρχῶν καὶ ἐπιβάλλουσι τὸ δημιουργηθὲν καθεστῶς των. Διὰ τοῦτο οὐδέποτε ὁ Ἄνθιμος ἐξήρχετο τῆς μονῆς, δεῖγμα δὲ ἐξαιρετικῆς ἐκδηλώσεως ἐκτιμήσεως πρὸς ἐμὲ ἦτο τὸ ὅτι κατὰ τὴν ἀναχώρησίν μας ἐκ τῆς μονῆς ἐξήλθε τῆς ἐξωθύρας καὶ μᾶς συνώδευσε μέχρι τοῦ ἐκεῖ πλησίον σημείου, ὅπου ἐπέβημεν τῶν ἵππων μας διὰ νὰ μεταβῶμεν εἰς ἄλλην μονήν.

Ἡ τοιαύτη διαίρεσις δὲν ἐπέτρεπε νὰ καρπωθῶμεν ὅ,τι ἦτο δυνατόν ἐκ τῆς πλουσίας ταύτης ἑλληνικῆς πηγῆς. Ἐφοβοῦντο οἱ μὲν τοὺς δὲ ὅτι θὰ τοὺς κατέδιδον πρὸς τὰς ἀρχὰς ὡς ἀναμιγνυομένους εἰς τὴν ἔνοπλον ἐθνικὴν δρᾶσιν. Διὰ τοῦτο ἐσκέφθημεν ν' ἀνακουφίσωμεν τὸ Κράτος ἀπὸ τὰς πολλαπλᾶς δαπάνας τοῦ διεξαγομένου ἀγῶνος διὰ τοῦ Ἁγίου Ὁρους, μὴ ἀπομακρύνοντες ὅμως τοῦτο ἀπὸ τῆς χριστιανικῆς του ἀποστολῆς καὶ πρὸς τοῦτο εὔρομεν πρόσφορον νὰ ζητήσωμεν τὴν συντήρησιν τῶν δύο ἐν Θεσσαλονίκῃ οἰκοτροφείων μας (ἀρρένων καὶ θηλέων). Ἐν τοῖς οἰκοτροφείοις τούτοις συνετηροῦντο καὶ ἐξεπαιδεύοντο τὰ ὄρφανὰ τῶν κατὰ τὸν ἀγῶνα θυσιαζομένων ἢ τὰ τέκνα τῶν διακρινομένων ἐπὶ πατριωτικῇ δράσει καὶ αὐταπαρνήσει ὁμογενῶν. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον εἶχε συντάξει ὁ τότε διευθύνων τὸ Προξενεῖον Θεσσαλονίκης ἄριστος διπλωματικὸς ὑπάλληλος Φίλιππος Κοντογούρης μίαν ἐγκύκλιον ἐπιστολὴν πρὸς ὅλας τὰς μονὰς τοῦ Ἁγίου Ὁρους, δι' ἧς ἐζήτηί τὴν χρηματικὴν ἀρωγὴν των, ἀνέθηκεν δ' εἰς ἐμὲ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς τοιαύτης ἐμπιστευτικῆς ἐθνικῆς ἀποστολῆς. Ἐνοεῖται ὅτι αἱ βλέψεις μας ἐστρέφοντο πάντοτε πρὸς τὴν πλουσιωτάτην τότε μονὴν τοῦ Βατοπεδίου. Εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, ὁ Ἄνθιμος ἐπαιρόμενος οὕτως εἰπεῖν, διὰ τὴν διαχείρισιν τῆς περιουσίας τῆς πλουσιωτέρας μονῆς τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ἐδείκνυε ποιὰν τινὰ ἀδιαφορίαν πρὸς τὰς ἐπιταγὰς τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐθνικοῦ Κέντρου. Μίαν ἡμέραν ἴστατο εἰς τὸ κατώφλιον τῆς ἐξωτερικῆς θύρας τῆς μονῆς μετὰ τοῦ Βουλγάρου Βελήτσκου, τὸν ὁποῖον ἐχρησιμοποιοίει ὡς ἐργολάβον διὰ τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν δασῶν τῆς μονῆς, ἐκακολογεῖτο μάλιστα διὰ τὰς τοιαύτας στενάς σχέσεις του, ὡς ἐκμεταλλεούμενος δι' αὐτοῦ τὰ συμ-

φέροντα τῆς μονῆς, ὅποτε ἐν ὄργανον τῆς ἐθνικῆς δράσεως δὲν ἐδίστασε νὰ πλησιάσῃ καὶ νὰ τραυματίσῃ διὰ πιστολίου τὸν παρὰ τῷ Ἀνθίμῳ ἰστάμενον Βελῆτσον. Ὁ Ἀνθίμος βλέπων ὅτι ἡ ἐθνικὴ ὀργάνωσις ἔφθασε μέχρι τῆς θύρας τῆς μονῆς ἐκάμφθη καὶ κατέστη ἔκτοτε προσγνέστερος εἰς τὰ κελεύσματα τοῦ Κέντρου. Ὁ Ἀνθίμος οὐδέποτε ἀνελάμβανε διοικητικὸν ἀξίωμα ἐν τῇ μονῇ, ἀλλὰ διώριζε δύο ἐμπίστους του ὡς ἐπιτρόπους (ἡ μονὴ ἦτο ἰδιόρρυθμος) καὶ δι' αὐτῶν διεξῆγε τὴν ὅλην διοίκησιν τῆς μονῆς. Κατὰ τὴν ἐπίσκεψίν μου ἐπίτροποι ἦσαν δύο ἀδελφοὶ μοναχοί, ὁ Ἀρκάδιος καὶ ὁ Γερμανὸς, τῆς ἀπολύτου ἐμπιστοσύνης τοῦ Ἀνθίμου.

Ἐφθάσαμεν ἀτμοπλοικῶς εἰς Δάφνην καὶ ἐκεῖθεν διὰ ζῶων ἀνήλθομεν εἰς Καρυάς, πρωτεύουσαν τοῦ Ἁγίου Ὀρους. Κατὰ τὴν ἀνοδὸν μας πρὸς Καρυάς ἐπεσεκέφθημεν τὴν μονὴν Ξηροποτάμου, ὅπου ἐλάβομεν τὰς πρώτας ἐντυπώσεις τῶν μοναστηριακῶν διατυπώσεων. Εἰς τὰς Καρυάς παρουσιάσθημεν εἰς τὸ Πρωτᾶτον, τὸ ἀνώτατον διοικητικὸν συμβούλιον τοῦ Ἁγίου Ὀρους καὶ ἐκεῖθεν διετέθησαν ὅλα τὰ μέσα τῆς κινήσεως καὶ τῆς ἐλευθέρας κυκλοφορίας μας. Διηθύνθημεν ἀμέσως ἐκ Καρυῶν πρὸς τὴν μονὴν Βατοπεδίου, ὅπου ἐφθάσαμεν περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, ὥραν καθ' ἣν ὁ Ἀνθίμος περιωρίζετο ἐντὸς τοῦ κελλίου του, ἀμέσως ὅμως ἔλαβε γνῶσιν τῆς ἀφίξεώς μας, μὴ δυνάμενος δὲ ὡς ἐκ τῆς ὥρας νὰ προσέλθῃ προσωπικῶς, ἀλλὰ καὶ μὴ θέλων νὰ δείξῃ ἀδιαφορίαν εἰς τὴν ἐμφάνισίν μας, ἀπέστειλε τὸν ἐμπιστόν του Ἀρκάδιον καὶ μοῦ διεμήνυσε ὅτι ἔδωκε διαταγὴν νὰ μᾶς περιποιηθῶσιν ἀξιοπρεπῶς, ἀλλὰ ζητεῖ συγγνώμην διότι τοῦ εἶναι ἀδύνατον νὰ ἔλθῃ τὴν ὥραν αὐτὴν νὰ μᾶς ἐπισκεφθῇ. Θὰ ἔλθῃ ὅμως λίαν πρῶτ' εἰς τὰς 4 π.μ. εἰς τὸ δωμάτιόν μου, διὰ νὰ συζητήσωμεν ἐκτενῶς. Πράγματι τὴν ὀρισθεῖσαν πρῶτιν ὥραν ἦλθε καὶ τοῦ ἐξήγησα τὸν σκοπὸν τῆς ἀποστολῆς μου. Εἰς ἀπάντησίν μοι εἶπεν ὅτι εἶναι προθυμώτατος ν' ἀναλάβῃ ἡ μονὴ τὴν ὅλην δαπάνην τῆς συντηρήσεως τῶν οἰκοτροφείων, ἀλλὰ φοβούμενος τὰς πρὸς τὰς τουρκικὰς ἀρχὰς διαβολὰς, ἐκ μέρους τῶν ἐχθρῶν του, μὲ παρεκάλεσε νὰ καταστῶσι συνυπεύθυνοι καὶ αἰλοπαῖ μοναὶ ἐπὶ τῆς ἐθνικῆς ταύτης ἐνεργείας, ἐγγραφόμεναι δι' οἰονδήποτε ποσόν, τοῦ ὑπολοίπου, ὅσονδήποτε καὶ ἂν εἶναι, διατεθησομένου ἀσφαλῶς παρὰ τῆς μονῆς Βατοπεδίου. Τὸν ἠὺχαρίστησα θερμῶς διὰ τὴν ἐθνικὴν ταύτην ἐκδήλωσιν τῆς μονῆς καὶ μετὰ τῶν δύο ἐτέρων συνταξιδιωτῶν μου ἀπήλθομεν, ἵνα ἐπισκεφθῶμεν καὶ τινὰς ἄλλας μονὰς, ἀφοῦ ἡ ἐπίσκεψις ὅλων τῶν μονῶν ἀπαιτεῖ χρονικὸν διάστημα, ὅπερ δὲν ἠδυνάμεθα νὰ διαθέσωμεν, ἐθεώρουν δ' ἄφ' ἐτέρου ὡς λήξασαν ἐπιτυχῶς τὴν ἀποστολὴν μου. Κατὰ τὴν ἐν τῇ μονῇ διανυκτέρευσίν μας συνέπεσε νὰ γίνῃ ἀγρυπνία ἥτοι νυκτερινὴ ὀλονύκτιος δέησις. Ἐπωφελήθημεν τῆς εὐκαιρίας νὰ παρακολουθήσωμεν ἐπ' ὀλίγον τὴν χριστιανικὴν ταύτην ἐκδήλωσιν τῆς πρὸς τὰ θεῖα λατρείας. Ὁμολογῶ ὅτι προκαλεῖ κάποιαν ἰδιάζουσαν ἐπιβολὴν ἡ ἐξαιρετικὴ σύνθεσις τοῦ ἐκκλησιάσματος,

ἀπαρτιζομένου ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον ἐκ μοναχῶν, οἵτινες κινούμενοι ἐν νυκτεριναῖς ὥραις ὑπὸ τὸ ἀμυδρὸν φῶς τῶν κηρίων, παρουσίαζον τὴν ἐντύπωσιν κινουμένων φαντασμάτων.

Ἐπεσκέφθημεν τὴν μονὴν Ἀγίας Λαύρας, ὡς καὶ τὴν τῶν Ἰβήρων, εἶτα δὲ μεταβάντες καὶ πάλιν εἰς Καρυὰς ἠὺχαριστήσαμεν τοὺς πατέρας διὰ τὴν παρασχεθεῖσαν φιλοξενίαν καὶ ἀπήλθομεν εἰς Δάφνην, ὁπόθεν ἐπανήλθομεν καὶ πάλιν εἰς Θεσσαλονίκην, συναποκομίζοντες διάφορα φιλοδωρήματα ἀναμνηστικά (σταυρούς καὶ κομβολόγια) μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἓν ἐκ κεχριμπαρίου κομβολόγιον, τὸ ὁποῖον ἐδώρησα πρὸς τὸν πατέρα μου, ἐπέπρωτο ὅμως δυστυχῶς μετὰ πάροδον ὀλίγων μηνῶν νὰ κλαπῆ παρ' ἀγνώστου. Κατὰ τὴν ἐν Καρυαῖς παραμονὴν μας ἐπεσκέφθημεν τὴν ρωσικὴν σκῆτην τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου, ὡς καὶ τὴν μονὴν Κουτλουμουσίου. Ἡ ρωσικὴ σκῆτη ἐνεφάνιζεν ἐκκλησιαστικὸν πλοῦτον καὶ ἀρχιτεκτονικὴν μεγαλοπρέπειαν, ἀλλὰ προκειμένου νὰ μεταβῶμεν περὶ εἰς τὴν σκῆτην, διότι εἶναι πλησίον τῶν Καρυῶν, καθ' ὁδὸν σειρὰ ὀλόκληρος καθημένων ἐπὶ τοῦ ἐδάφους πρὸ τῆς σκῆτης ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ ἀπόρων μοναχῶν ἀνέμενε τὴν φιλανθρωπίαν τῶν ἐπισκεπτῶν. Τοῦτο μὲ κατέπληξεν ἰδιαζόντως διὰ τὴν πτωχείαν ἣτις ἐμάστιζε τοὺς Ρώσους ἰδίᾳ μοναχοὺς.

Βεβαίως δὲν θὰ ἐπιχειρήσω νὰ περιγράψω τὴν ρομαντικὴν τῆς τοποθεσίας, διότι δὲν εἶναι σκοπὸς τῆς παρουσίας μου, ἀφοῦ ἄλλωστε ἔχουσι γραφῆ πολλὰ περὶ τούτου, ἀρκοῦμαι μόνον εἰς τὸ νὰ τονίσω ὅτι ἂν διὰ τὴν ἴδρυσιν μιᾶς μονῆς καταβάλλεται ἐξαιρετικὴ προσπάθεια πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ καταλλήλου συσκίου καὶ ἀπολαυστικῶς ρομαντικοῦ χώρου, διὰ τὴν ἴδρυσιν ὀλοκλήρου μοναστηριακῆς κοινωνίας ἐξ εἴκοσι μονῶν μετὰ πολυαρίθμων σκητῶν καὶ ἐξαρτημάτων, ὡς εἶναι τὸ Ἁγιον Ὄρος, φυσικὸν εἶναι νὰ ἐκλεγῆ τοιοῦτος, δαφιλῶς πεπρoικισμένος μὲ ρομαντικὰ τοπία καὶ λοιπὰ ἀπολαυστικὰ φυσικὰ χαρίσματα, συγχρόνως ὅμως καὶ ἀποκεκλεισμένος τῆς μετὰ τοῦ λοιποῦ κόσμου στενῆς ἐπικοινωνίας. Ἄλλ' ἂν παρέρχωμαι τὴν περιγραφὴν τῆς ρομαντικότητος καὶ τῶν φυσικῶν θεληγῆτρων τοῦ χώρου τούτου, δὲν δύναμαι νὰ παρέλθω σιωπηρῶς καὶ τὰς ἐκ τῆς μετὰ τῶν μοναχῶν ἐπικοινωνίας μου θλιβερὰς ἐντυπώσεις μου.

Ἀνατραφεὶς μὲ χριστιανικὰ παραδόσεις, ἤλπιζον ὅτι ἐν Ἁγίῳ Ὄρει θὰ εὔρισκον, ἔστω καὶ κατ' ἐπιφάνειαν, ἀνεπτυγμένον τὸ πνεῦμα τῆς ἐπιεικείας, τῆς ἀνοχῆς, τῆς ἐγκαρτερήσεως καὶ τῆς συγγνώμης. Δυστυχῶς συνήντησα μίαν ἀδιαλλαξίαν ἀπίστευτον καὶ τὸ κορύφωμα τῆς ὀξύτητος τῶν ἀνθρωπίνων διχονοιῶν.

Οἱ μοναχοὶ ἐγνώριζον ὅτι ἐν τῷ προσώπῳ μου συνεκεντροῦτο ἡ διαχείρισις τῆς δράσεως τῶν ἐν τῷ διαμερίσματι ἐκείνῳ δρώντων ἐνόπλων σωμάτων, εὔρον ἐπομένως τὴν εὐκαιρίαν, πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, νὰ κορέσωσι τὰ προσωπικὰ κατὰ συναδέλφων των μίσση. Οὐδεμία συγκατάβασις ἐν τῇ διατυπώσει τῶν κατηγοριῶν των ἤξιουν ἐπιμόνως τὴν ὀλοσχερῆ ἐξόντωσιν διὰ τῶν σωμάτων

τῶν μισουμένων παρ' αὐτῶν μοναχῶν, ὡς προδοτῶν κατὰ τῆς πατρίδος. Ἐννοεῖται ὅτι οὐδεμία τοιαύτη προσωπική ἐκδίκησις ἐπραγματοποιήθη, ἐσχημάτισα ὅμως τὴν πεποιθήσιν ὅτι εἰς τὸ ἀνέκαθεν ἀποδιδόμενον εἰς τὸ κληρικὸν σχῆμα ἐλάττωμα τῆς φιλοχρηματίας, πλὴν ἐξαιρέσεών τινων, δέον νὰ προστεθῇ καὶ τὸ τῆς μνησικακίας καὶ τῆς διαβολῆς. Τὰ καλογηρικὰ μίσση εἶναι τὰ ὀξύτερα ἐξ ὅσων δύναται τις νὰ συναντήσῃ ἐν τῷ κοινωνικῷ του βίῳ.

Οἱ διακρινόμενοι τότε ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὁρει μοναχοὶ ἦσαν οἱ Χρυσόστομος ὁ Λαυριώτης, ἀπόφοιτος τῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης, Ἄνθιμος ὁ Βατοπεδινός, Σμυρνάκις ὁ Ἐσφιγμενίτης, Ἰωακείμ ὁ Ἰβηρίτης, βραδύτερον ἡγούμενος τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ μονῆς Βλατάδων, Νίκανδρος ὁ Κουτλουμουσιανός, ἰατρὸς ἐπιστήμων καὶ τινες ἄλλοι. Ἡ ὅλη δύναμις τοῦ Ἁγίου Ὁρους κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀνήρχετο εἰς 10.000 περίπου μοναχοὺς μετὰ τῶν Σλάβων, οἵτινες παρ' ὄλον τὸν περιορισμένον ἀριθμὸν τῶν μονῶν των (ρωσική, βουλγαρική καὶ σερβική) ἐπλησίαζον τὸν ἀριθμὸν τοῦ ἡμίσεος τοῦ συνόλου.

Περαίνων τὰς περὶ Ἁγίου Ὁρους ἐντυπώσεις μου, θεωρῶ δίκαιον νὰ προσθέσω ὅτι παρ' ὄλην τὴν ἐκδηλωθεῖσαν προθυμίαν τοῦ Ἀνθίμου περὶ ἀναλήψεως τῶν οικονομικῶν βαρῶν τῆς συντηρήσεως τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ οἰκοτροφείων μας, διὰ μιᾶς παρελκυστικῆς ἀλληλογραφίας ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς συμμετοχῆς καὶ τῶν λοιπῶν μονῶν ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν εἰσφορῶν, κατώρθωσε νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τοῦ Τουρκικοῦ Συντάγματος (11 Ἰουλίου 1908), δηλαδὴ εἰς τὴν λῆξιν τοῦ ἐνόπλου ἀγῶνος καὶ οὕτω ν' ἀποφύγῃ τὴν καταβολὴν τῆς ὑποσχεθείσης χρηματικῆς συμβολῆς.

Ἐτερον χαρακτηριστικὸν ἐπεισόδιον, καίτοι εὐθύμου περιεχομένου, θεωρῶ καὶ τὸ κάτωθι τοιοῦτον. Ἐπὶ τῆς σημερινῆς ὁδοῦ Βασιλ. Σοφίας, τότε Χαμιντιέ, ἐκάθητο ἡ οἰκογένεια τοῦ ὁμογενοῦς ἱατροῦ Δημητρίου Ζάννα, παρακειμένως δ' αὐτῆς ἦτο τὸ βουλγαρικὸν πρακτορεῖον, ὅπου ἐκάθητο ἡ οἰκογένεια τοῦ ἐπὶ πολλὰ ἔτη διευθύναντος τὸ πρακτορεῖον τοῦτο Βουλγάρου πράκτορος Σόπωφ. Ὁ τότε γυμνασιόπαις καὶ μετέπειτα ὑπουργὸς τῆς ἀεροπορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους Ἀλέξανδρος Ζάννας, υἱὸς τοῦ ἱατροῦ Ζάννα, ἐν τῇ νεανικῇ του πατριωτικῇ παραφορᾷ θέλων νὰ προσφέρῃ ἐθνικὴν ὑπηρεσίαν πρὸς τὸ ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐθνικὸν ἡμῶν Κέντρον, τὸ Ἑλληνικὸν Προξενεῖον, ἐπεδίωξε καὶ κατώρθωσε νὰ συνάψῃ ἐμπιστευτικὰς σχέσεις μετὰ τῆς 17έτιδος ὑπηρετίας τοῦ Βουλγάρου πράκτορος Σόπωφ, καταγομένης ἐκ Κορεστίων τῆς Μακεδονίας καὶ ὁμιλοῦσης ἀπταιστῶς τὴν ἑλληνικὴν. Τὴν τοιαύτην μετ' αὐτῆς ἐπικοινωνίαν μᾶς ἀνεκοίνωσεν ἐμπιστευτικῶς, ἡμεῖς ὅμως διὰ νὰ δώσωμεν πίστιν εἰς τὰς νεανικὰς του ταύτας διαβεβαιώσεις, τοῦ ἐζητήσαμεν νὰ ἀποσπάσῃ παρ' αὐτῆς ἐν περιστροφῶν ἐκ τῶν ἐν τῷ βουλγαρικῷ πρακτορεῖῳ ὑπαρχόντων. Μετὰ τινὰς ἡμέρας μᾶς ἐνεχείρισε τὸ ζητηθὲν περιστροφὸν τύπου Ναγκάν,

ἐξ ἐκείνων τὰ ὅποια ἐγνωρίζομεν ὅτι χορηγεῖ τὸ βουλγαρικὸν πρακτορεῖον πρὸς τοὺς ἐμπίστους του. Κατόπιν τοῦ ἀσφαλοῦς τούτου πειστηρίου, τοῦ ὑπεδείξαμεν νὰ προσπαθήσῃ ν' ἀποσπάσῃ καὶ μυστικὰ σχετικὰ πρὸς τὴν ἐθνικὴν δρᾶσιν, ἐξ ἐκείνων τὰ ὅποια θὰ συνεζητοῦντο ἀσφαλῶς ἐν τῇ τραπέζῃ τοῦ Βουλγάρου πράκτορος μετὰ διαφόρων ἐμπίστων συνεργατῶν. Μίαν ἡμέραν μᾶς ἀνεκοίνωσε, καθ' ὁμολογίαν τῆς ὑπηρετρίας, ὅτι συνεζητεῖτο τὸ ζήτημα τῆς ἐκκαθάρσεως τῆς λίμνης τῶν Γιανιτσῶν ἀπὸ τῶν ἐλληνικῶν σωμάτων, ὅποτε εἰς ἐκ τῶν συνομιλητῶν διετύπωσεν ἀρκετὰ ζωηρῶς ὅτι ἂν θέλετε νὰ καθαρῖση ἡ λίμνη τῶν Γιανιτσῶν ἀπὸ Ἑλλήνας ἀντάρτας, πρέπει νὰ λείψουν δύο πρόσωπα, ἓνας ψευτογιατρός Ἀντωνάκης καὶ ἓνας ἄλλος κοντὸς ὑπάλληλος τοῦ Προξενείου, ἀξιωματικὸς, ὅστις συχνὰ πηγαίνει μαζὺ του. Ἡ λίμνη τῶν Γιανιτσῶν τότε ἦτο τὸ σημεῖον ἐφ' οὗ διεξήγετο ὁ δξύτερος καὶ ζωρότερος ἔνοπλος φυλετικὸς ἀνταγωνισμὸς καὶ τὸ τμῆμα τοῦτο ὑπήγετο εἰς τὴν ὑπηρεσιακὴν μου ἀρμοδιότητα, οἱ δὲ ὑποδεικνυόμενοι πρὸς ἐκκαθάρσιν ἦσαν ὁ ὑποφαινόμενος καὶ ὁ πρακτικὸς ἱατρός Ἀντωνίου, πολῦτιμος παράγων τῆς ἐθνικῆς μας δράσεως καὶ ὁ ὅποιος ὡς κατοικῶν πλησίον μου διήρχετο τακτικώτατα ἐκ τῆς κατοικίας μου τὴν πρῶταν καὶ μετεβαίνομεν μαζὺ εἰς τὸ Προξενεῖον. Τῆς ἀνακοινώσεως ταύτης ἐλάβομεν γνῶσιν, ἀλλ' ὁ συνάδελφός μου Ἐξαδάκτυλος (Ἀντωνίου), ἵνα ἐκθέσῃ τὸ βουλγαρικὸν πρακτορεῖον, ὡς ἀσχολούμενον μὲ ἐγκληματικὰς πράξεις, ἐν ἀγνοίᾳ μου ἀπέστειλε πρὸς δημοσίευσιν τὴν ἀνακοίνωσιν ταύτην εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις ἐκδιδόμενον γαλλιστὶ Bulletin d'Orient, ὅπερ ἀπεστέλλετο δωρεὰν πρὸς ἅπαντα τὰ ἐν Μακεδονίᾳ ξένα Προξενεῖα, ὡς καὶ πρὸς τινὰς τῶν ἐνδιαφερομένων διὰ τὴν Μακεδονίαν ἐν Εὐρώπῃ ξένων Πρεσβειῶν. Ἐκπληκτὸς ὁ Σόπωφ ἀνεγίγνωσκεν τὴν σχετικὴν περικοπὴν καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξηγήσῃ πῶς κετεδόθη ἡ πραγματικὴ αὕτη ἀνακοίνωσις, καίτοι γενομένη τόσον ἐμπιστευτικῶς ἐν τῇ οἰκίᾳ του. Τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο ἀνέγραψα διὰ νὰ δείξω μέχρι ποίου σημείου ἐξετείνεται ἡ πολυσχιδῆς δρᾶσις παντὸς ὁμογενοῦς κατὰ τὴν περιόδον ἐκείνην.

Συνεχίζων καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὸν ὀφειλόμενον δίκαιον φόρον τιμῆς πρὸς τοὺς θυσιασθέντας ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς ιδέας, θέλω παραθέσει πρῶτον τὰ ὀνόματα τῶν πεσόντων προμάχων τῆς ἐλληνικῆς ιδέας καὶ εἶτα θέλω προβῆ εἰς τὴν ἐξιστόρησιν τῶν διαδραματισθέντων γεγονότων.

Ἰανουάριος. Ἐν τῇ λίμνῃ Γιανιτσῶν καὶ ἐν τῇ καλύβῃ τοῦ πατώματος Κούγκια ἐφονεύθη ὑπὸ Βουλγάρων ὁ δι' ὑπηρεσίαν μεταβάς ἐκεῖ ἱερεὺς Διαβατοῦ Παπανικολάου.

Ἐν τῇ αὐτῇ καλύβῃ ἐφονεύθη ὑπὸ Βουλγάρων παραμενόντων ἐν τῇ καλύβῃ Ζερβοχωρίου ὁ εὐζωνος Κοντογιάννης Νικόλαος ἐκ Γραβιάς.

Περιπολία Νικηφόρου (Δεμέστιχα) καὶ ἐπίθεσις κατὰ βουλγαρικῆς καλύβης.

Ἐπίθεσις Βουλγάρων κατὰ πατώματος Κούγκα καὶ ἀπόκρουσις αὐτῶν ὑπὸ Νικηφόρου.

Φεβρουάριος. Ἐν τῇ λίμνῃ ἐφονεύθησαν ὑπὸ Βουλγάρων ὁ ἐκ τοῦ σώματος Κάλλα (Σάρρου) Εὐθύμιος Μπασδάνης.

Συμπλοκὴ ἐν Ζερβοχωρίῳ (εἰς τραυματίας).

Συμπλοκὴ σώματος Κάλλα, ἐπίθεσις κατὰ βουλγαρικῆς κλύβης, ἐφονεύθη ὁ λοχίας Λύκας ἐκ Φουρνᾶ, ἐτραυματίσθησαν δὲ ὁ τότε λοχίας Παρασκευᾶς Ζερβέας (ὑποστράτηγος ἐ.ἀ.) καὶ εἰς ἐκ τοῦ σώματος Ἄγρα.

Ἀπρίλιος. Ἐν συμπλοκῇ σώματος λίμνης (Γρηγόρη Παππαδάκη) μετὰ Βουλγάρων παρὰ τὴν καλύβην Πλακατούρα ἐφονεύθη ὁ Δημήτριος Πατσούρης ἐκ Στρωμνίτσης.

Ἄνδρες ἐκ τῶν σωμάτων τῆς λίμνης, κατερχόμενοι εἰς Ἑλλάδα, συνεκρούσθησαν παρὰ χωρίον τι τῆς Ἐλασόνας πρὸς τουρκικὸν ἀπόσπασμα καὶ ἐφονεύθη εἰς ἐκ τῶν ἡμετέρων.

Μάϊος. Σῶμα ὑπὸ τὸν τότε λοχίαν Χρῆστον Καραπᾶνον (ὑποστράτηγον ἐν ἀποστρατεία) συμπλακέν ἔξω τοῦ Γραμματικόβου πρὸς Τούρκους ληστὰς ἀπώλεσε δύο ἄνδρας:

1. Κωνσταντῖνον Δασκαλόπουλον ἐκ Παλαμᾶ Καρδίτσης,
2. Νικόλαον Πιτινόπουλον.

Σῶμα ὑπὸ Κατσουλάκην συμπλακέν πρὸς Ὀθωμανοὺς ληστὰς παρὰ τὸ Σέλι, ἐφόνευσε δύο καὶ ἐπλήγωσε ἓνα ἐξ αὐτῶν.

Οἱ Τοῦρκοι περικυκλώσαντες τὴν λίμνην ἐπεδίωξαν νὰ καταλάβωσι ταύτην, ἀλλὰ μεταμεληθέντες τὴν ἐγκατέλειψαν.

Ἰούnius. Ὁ ἀρχηγὸς Ἄγρας μετὰ τῶν Ναουσαίων Ἀντωνίου Μίγκα καὶ Λόγγου ἐξῆλθε τῆς Ναούσης καὶ μετέβη πρὸς συνάντησιν τοῦ Βουλγάρου ἀρχηγοῦ Ζλατάν πρὸς τὸ Βέρμιον. Ἐκεῖ δὲ συλληφθεὶς ὑπὸ τῶν Βουλγάρων αἰχμάλωτος ἀπηγγονίσθη μετὰ τοῦ Μίγκα τὴν νύκτα τῆς 7ης Ἰουνίου, παρὰ τὸ χωρίον Βλάντοβον, ὅπου καὶ ἐτάφησαν ἀμφότεροι.

Τὸ ὑπὸ τὸν Ἀποστόλην Ματόπουλον ἑλληνικὸν σῶμα ἐπετέθη κατὰ τοῦ ἔξωθι τῆς Θεσσαλονίκης χωρίου Τρία Χάνια, συμπλακέν δὲ μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ Βουλγάρων ἐφονεύθησαν δύο Βούλγαροι καὶ ἐτραυματίσθη εἰς τὸν βραχίονα ὁ ἀρχηγὸς Ματόπουλος.

Τὸ ὑπὸ τὸν Γεώργιον Παπαδόπουλον, ἀξιωματικόν, ἐκ δέκα ἀνδρῶν σῶμα, προχωρῆσαν μέχρι Γουμέντζης καὶ προδοθέν, κατεδιώχθη ὑπὸ στρατοῦ, συμπλακέν δὲ ἡμύνθη γενναϊότατα, φονευθέντος (αὐτοκτονήσαντος, ἵνα μὴ συλληφθῇ ὡς βαρέως τραυματισμένος) τοῦ ἀρχηγοῦ καὶ ἑπτὰ ἐκ τῶν ἀνδρῶν, τριῶν διαφυγόντων, ἀλλὰ τραυματισθέντων καὶ αὐτῶν.

Φονευθέντες:

- 1) Γεώργιος Παπαδόπουλος ἐκ Μεσολογγίου,

- 2) Ἀντώνιος Μπάρλας,
- 3) Κωνσταντίνος Ἀθανασίου,
- 4) Νάσος Κωνσταντίνου,
- 5) Σταῦρος Ζώμας,
- 6) Νικόλαος Δημητρίου, καὶ
- 7) Στ. Καραμπατάκης.

Τραυματισθέντες:

- 1) Γεώργιος Τσουρίλας ἐκ Στενημάχου,
- 2) Πέτρος Ἀντωνίου, καὶ
- 3) Γρύφων Δοτίσης.

Ἐπὶ τοῦ φονευθέντος ὀπλαρχηγοῦ Παπαδοπούλου Γεωργίου κατεσχέθη ἢ μετὰ τοῦ Κέντρου διαμειφθεῖσα ἀλληλογραφία τοῦ σώματός του, τὴν ὁποῖαν οὗτος διετήρει, παρὰ τὰς κατηγορηματικὰς πρὸς τοῦτο ἐντολάς μας, ὅπως ἐξαφανίζωσιν οἱ ὀπλαρχηγοὶ τὰς ἀποστελλομένας ἐγγράφους ἐντολάς μας, θυσιάζοντες τὴν ἀνθρωπίνην ἀδυναμίαν τῆς μετέπειτα συγγραφῆς ἀπομνημονευμάτων. Ἐν τῇ ἀλληλογραφίᾳ ταύτῃ φυσικὸν ἦτο ν' ἀναφέρονται ὑπὸ ψευδώνυμα καὶ τὰ ὀνόματα τοῦ προξένου Κορομηλᾶ, ὡς καὶ τὸ ἰδικόν μου, ἵνα δὲ μὴ λησμονῆ τὰ ψευδώνυμά μας ἐν ἰδιαιτέρᾳ σελίδι τοῦ ἡμερολογίου του ἀνέγραφεν Ἄθως ἶσον Κορομηλᾶς, Προμηθεὺς ἶσον Ζώης. Ἡ κατασχεθεῖσα αὕτη ἀλληλογραφία παρεδόθη εἰς τὸν παρὰ τῇ τουρκικῇ ὑπηρεσίᾳ Ἑλληνα μεταφραστὴν Τζῶν Χατζήπαπαν, ἐμονογραφήθησαν δὲ παρὰ τοῦ Τούρκου δικαστικοῦ ὅλαι αἱ σελίδες τῶν παραδοθέντων εἰς αὐτὸν ἐγγράφων καὶ σημειωμάτων. Ἡ διὰ τῆς ἀλληλογραφίας ταύτης τόσον καταφανῶς ἀποκαλυπτομένη ἀνάμιξις τοῦ Κορομηλᾶ καὶ ἐμοῦ εἰς τὰ τῆς δράσεως τῶν σωμάτων θὰ εἶχεν ὡς συνέπειαν τὴν ἄμεσον ἀνάκλησιν τοῦ Κορομηλᾶ καὶ τὴν ἐνδεχομένην, ἐκτὸς τοῦ Προξενείου, ἰδικὴν μου σύλληψιν. Ἐπρεπεν ἐπομένως ἀντὶ πάσης θυσίας νὰ ἐξαλειφθῇ τοῦλάχιστον ἡ σελὶς ἐκείνη ἢ ἔχουσα τὴν ἐπεξήγησιν τῶν ὀνομάτων, ἀλλὰ τοῦτο ἦτο δυσχερὲς, διότι ἡ εὐθύνη τοῦ παραλαβόντος τὰ ἐγγραφα ταῦτα ἦτο μεγάλη ὡς συνεπαγομένη βαρυτάτας ποινὰς ἐν περιπτώσει ἀνακαλύψεως. Τότε διὰ γνωστῶν του ὁμογενῶν ἐδόθησαν πρὸς αὐτὸν ἀναμφισβήτητοι ὑποσχέσεις ἀμέσου καταβολῆς μεγάλων φιλοδωρημάτων εἰς λίρας, ἐν ἀνάγκῃ δὲ καὶ ἐξασφάλις θέσεως ἀξιοπροεῦς ἐν τῇ ἐλευθερᾷ Ἑλλάδι, ἂν ἠναγκάζετο νὰ ἐκπατρισθῇ, ἀρκεῖ νὰ ἐδέχετο νὰ ἐξαφανισθῇ ἡ σελὶς ἐκείνη. Τοῦ ἐτονίσθη ὁ μέγας κίνδυνος τῆς χαλαρώσεως τῆς ἐθνικῆς δράσεως διὰ τῆς ἀπομακρύνσεως τοῦ Κορομηλᾶ. Μετ' ἀγωνίας ἀνεμένομεν τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐνεργειῶν μας τούτων, ὅτε εὐτυχῶς καταφθάνει ὁ παρεμβὰς ὁμογενῆς φέρων τὸ φύλλον τοῦ ἡμερολογίου τούτου, ἀποσπασθὲν τεχνηέντως καὶ μὲ τὴν μονογραφὴν τοῦ Τούρκου δικαστοῦ. Πρὸς τιμὴν τοῦ ἐκλιπόντος ἤδη τούτου ὁμογενοῦς, τὸν ὁποῖον οἱ ἡμέτεροι, ὡς ἐργαζόμενον παρὰ τῇ τουρκικῇ ὑπηρεσίᾳ, ἐθεώρουν πάντοτε ὡς ὑποπτον ἀπὸ ἀπό-

ψεως πατριωτικῶν αἰσθημάτων, θεωρῶ καθῆκον μου νὰ τονίσω ὅτι οὐδ' ὀβολὸν ἐδέχθη διὰ τὴν πολυτιμοτάτην ταύτην ἐκδούλευσιν, θεωρήσας τοῦτο ὡς ἐπιβλημένην εἰς αὐτὸν πατριωτικὴν ὑποχρέωσιν.

Ἡ ὑπὸ τὸν Μερτζούνην ὀθωμανικὴ ληστρικὴ συμμορία ἐπιτεθεῖσα εἰς Μπέη-Μπουνάρ κατὰ τῶν ἐκεῖ Ἑλληνοβλάχων, ἐφόνευσε δύο καὶ ἐτραυματίσε δύο, τὸ δὲ πλησίον ἑλληνικὸν σῶμα καταδιῶξαν αὐτὴν ἐφόνευσεν ἕνα.

Συμπλοκὴ μεταξύ ἑλληνικοῦ σώματος καὶ ρουμανικῆς συμμορίας ὑπὸ τὸν Βούλγαρον Γεώργιον Χασάπην εἰς θέσιν Ἀγκάθι, μεταξύ Σελίου καὶ Ντόλιανης. Ἐπελθόντος στρατοῦ ἀμφοτέροι ἀπεχώρησαν· ἐκ τῶν Ρουμάνων ἐφονεύθησαν δύο, ἐκ δὲ τῶν ἡμετέρων οὐδεὶς.

Ἰοῦλιος. Γενομένης ἔξω τοῦ Μπαχόβου συμπλοκῆς μεταξύ τμήματος ἑλληνικοῦ σώματος ὑπὸ τὸν Τσότσον καὶ βουλγαρικῆς συμμορίας, ἐφονεύθη ὁ ἐκ Μπαχόβου Γεώργιος Μαλέσκος, ἐκ δὲ τῶν Βουλγάρων ἐφονεύθησαν τρεῖς.

Αὐγουστος. Τμήμα ἑλληνικοῦ σώματος ὑπὸ Σαμαντᾶν συνεπλάκη μετ' ἐνεδρευούσης βουλγαρορουμανικῆς συμμορίας εἰς τὴν θέσιν Χαμίτ Πέτρα τοῦ Βερμίου. Ἐτραυματίσθη ὁ λοχίας Σαμαντᾶς.

Ἑλληνικὸν σῶμα ὑπὸ τὸν Παντελῆν Παπαϊωάννου, πολιορκηθὲν ὑπὸ στρατοῦ ἐν Μοκρίνῳ τῆς Στρωμνίτσης, μετὰ πολῦνον συμπλοκὴν, ἐπεχείρησεν ἔξοδον καθ' ἣν ἐφονεύθησαν:

- 1) Παντελῆς, ἀρχηγὸς ἐκ Κολεσίνου,
- 2) Εἷς Γεώργιος ἐκ Πηλίου,
- 3) Εἷς Θανάσης ἐκ Μπαλντέφτσης, καὶ
- 4) Εἷς Στοῖλης ἐκ Βαρβαρόβας καὶ εἷς ἐτραυματίσθη.

Γενομένης συμπλοκῆς ἑλληνικοῦ σώματος μετὰ βουλγαρικῆς συμμορίας παρὰ τὸ χωρίον Ποδὸς (Βοδενῶν), ἐκ τῶν ἡμετέρων ἐφονεύθη ὁ Ἀλβανὸς Σουλεϊμάν καὶ δύο ἐτραυματίσθησαν, ἐκ δὲ τῶν Βουλγάρων ἐφονεύθησαν τρεῖς.

Συμπλοκὴ σώματος Ντίμπρα (Κλείτου) μετὰ βουλγαρικῆς ἐνεδρευούσης συμμορίας ἔληξεν ἄνευ ἀποτελέσματος.

Εἷς συμπλοκὴν σώματος Βάρσου καὶ Κρικέλη μετὰ ἐννεαμελοῦς βουλγαρικῆς συμμορίας, εἰς θέσιν Κράβιτσα πλησίον Πόζαρ, ἐφονεύθησαν: Στόϊκος Τότσκου ἐκ Ζιχόβου, εἷς ἐκ Γουδιακόβου καὶ συνελήφθη ζῶν ὁ Στόϊκος Χρήστου ἐκ Βιτολίστας.

Διαδραματισθέντα γεγονότα. Ἐν Ἀϊβατίῳ ἐφονεύθη εἷς Βούλγαρος ἐκ Κιλκισίου.

Ἐν Λιγκοβάνῃ ἐφονεύθη ὁ Βούλγαρος Χατζημάρκου.

Ἐν Στρωμνίτση ἐφονεύθη ὁ ἐκ τοῦ χωρίου Ρίτς Εὐθύμιος.

Μεταξὺ Λιτοβοῦ-Κοσινόβου ἐφονεύθη ὑπὸ πολιτοφυλακῆς Πετρόβου εἰς Βούλγαρος.

Ἐν Ἀγίῳ Δημητρίῳ (Ὀλύμπου) ἐφονεύθησαν οἱ λησταὶ Μαρίνος καὶ Χασάπης.

Ἐν Μπόζετς (Γιανισῶν) ὑπὸ σώματος Νικηφόρου ἐφονεύθησαν τρεῖς Βούλγαροι.

Παρὰ τὴν μονὴν Πέτρας (Κατερίνης) ὑπὸ σώματος Ματαπαῶ ἐφονεύθησαν 15 Βούλγαροι ἀνθρακεῖς ἐκ Τσάπαρη.

Ἐν Στογιακόβῳ (Γευγελῆς) ἐφονεύθησαν οἱ Χρῆστος Μάντζαρης, γαμβρὸς Οὐζούνη καὶ ἐτραυματίσθη βαρέως ὁ ἀδελφός του Γκόνος.

Ἐν Ὀστρόβῳ ἐπνίγησαν ἐν τῇ λίμνῃ δύο ἄνδρες καὶ ἐν παιδίον, Βούλγαροι.

Ἐπιδρομὴ σώματος Νικηφόρου εἰς Κουρφάλια· ἐφονεύθη εἰς, ἠχμαλωτίσθησαν πέντε καὶ ἐκάησαν πέντε οἰκίαι.

Ἐφονεύθη ὡς προδότης εἰς μυλωθρὸς ὑπὸ σώματος Ματαπαῶ.

Ἐν Στογιακόβῳ (Γευγελῆς) τῇ ὑποδείξει καὶ συνεργασίᾳ τῶν ἐκεῖ Ἑλλήνων (Δημ. Ζάϊκος) κατεστράφη ἡ βουλγαρικὴ συμμορία τοῦ Τσάφου, φονευθέντων τῶν πέντε ἀποτελούντων ταύτην μετὰ τοῦ ἀρχηγοῦ :

- 1) Τσάφος ἐκ Ματσικόβου, ἀρχηγός,
- 2) Θωμᾶς Πέτσου ἐκ Ματσικόβου,
- 3) Δημήτριος Ἀρτάκη,
- 4) Δημ. Καραγεώργη ἐκ Μπαγιάλτσας, καὶ
- 5) Βασ. Πανώρης ἐξ Ὀρειβίτσας.

Ἐν Μποεμίτση ἐφονεύθη ὁ υἱὸς τοῦ Βουλγάρου ἱερέως.

Ἐν Ἀγίῳ Δημητρίῳ (Ὀλύμπου) ἐφονεύθη εἰς προδότης.

Ἐν Γιανισοῖς ἐφονεύθη ὁ Βούλγαρος Μαντάλτσεφ ὑπὸ τινος ἡμετέρου ἐκ Κουλακιᾶς (Εὐαγγέλου Κωνσταντίνου).

Ἐν Ναούση ἐφονεύθη εἰς Τοῦρκος προδότης Ἀτσέμης. Ἐν Νεοχωροῦδα ἀπήχθη ὁ Βούλγαρος Δῆμος Δήμωφ καὶ ἐφονεύθη ὑπὸ ἑλληνικοῦ σώματος.

Ἐν Βεροῖα ἐφονεύθη ὁ ρουμανίζων Βουλγαρορρουμᾶνος Νικόλαος Ζαρκαδογιάννης ὑπὸ στρατιώτου.

Ἐν Χαλκιδικῇ ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου σώματος ὁ ἐκ Ραβνῶν Κανάκης ὡς ληστής.

Ἐκ Συμπόρσκου (Καρατζόβας) ἀπήχθησαν ὑπὸ σώματος Βρόντα καὶ ἐφονεύθησαν ἕξ.

Ὁ ἐκ Πετρόβου υἱὸς φανατικοῦ Βουλγάρου Σωτηρίου Στόλιε ἐπνίγη ἐν τῷ Ἀξιῶ (ἡ οἰκογένειά του ἐκ φανατισμοῦ εἶχε μετοικήσει εἰς Βαρδαρόφτσαν).

Μεταξὺ Μπάσκιοι καὶ Λαχανᾶ ἐφονεύθησαν δύο Βούλγαροι ἐκ Ζάροβας ὑπὸ ἑλληνικοῦ σώματος.

Ἐξωθι Γουμέντζης παρ' ἀγνώστων ἐφονεύθη ὁ σχισματικὸς Χ' Γκόνος Γκίλη.

Ἐν Γαλατίστῃ ἐφονεύθη εἷς ὀνόματι Χρῆστος, ἀδελφὸς καὶ γιατάκης τοῦ ληστοῦ Δημητρίου.

Ἀντάρται ἐπανερχόμενοι εἰς Ἑλλάδα συνηντήθησαν μετὰ ὀθωμανικῆς ληστρικῆς συμμορίας τῆς ὁποίας ἐφόνευσαν τρία μέλη.

Σῶμα Κατσουλάκη συμπλακέν πρὸς πέντε Ὀθωμανοὺς ληστὰς ἐφόνευσεν τοὺς δύο.

Ἐν Βεροιά ἀγνωστοὶ πυροβολήσαντες ἐν τῇ ἀγορᾷ (6 μ.μ.) ἐτραυματίσαν τὸν ρουμανίζοντα Δημήτριον Παλληκάρειαν καὶ ἐφόνευσαν τὸν συνοδὸν τοῦ Χρῆστον Στεργίου Μαχαιρᾶν.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ πλησίον τοῦ «Γκράντ Ὀτέλ» ἐτραυματίσθη ὑπ' ἀγνώστων ὁ Βούλγαρος Βάντσης (Βασίλειος) Μπάκας, ἐπιθεωρητῆς βουλγαρικῶν σχολείων Καϊλαρίων, διαμένων ἐν Ἐμπορίῳ, συμμετασχὼν εἰς φόνον ἡμετέρου ἀρχηγοῦ Φούφα.

Ὁ μουχτάρης τοῦ χωρίου Σαρίτσης Ἀργύρης ἐφονεύθη ὑπὸ σώματος ὡς προδότης.

Ἐν Ὀρυζάρτσι ὑπ' ἀγνώστων ἐφονεύθησαν ὁ Γιοβάν Καραουλάνης καὶ ὁ πατὴρ του (πιθανὸν ὑπὸ βουλγαρικῆς συμμορίας Ἀποστόλη).

Ἀπήχθη ἐκ μανδρίου ἐν Σαρῇ Ὁμέρ ὁ Βούλγαρος προύχων ἐκ Γραδεμπορίου Ἴτσος Κεχαγιᾶς ὑπὸ ἐλληνικοῦ σώματος.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ κατὰ τὴν κηδεῖαν τῆς γραίας Χρυσάνθης Χ' Λαζάρου ἐτραυματίσθη ὑπ' ἀγνώστου ὁ ἐκ Σωχοῦ ἐπαμφοτερίζων Παπαζαχαρίου, ὅστις ἀπέθανε τὴν 6ην Ἰουνίου ἐκ τῆς πληγῆς, ὡς συναλλασσόμενος μετὰ Βουλγάρων.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐφονεύθη ὑπ' ἀγνώστων ὁ Βούλγαρος Δαμιᾶν Πέτρωφ (λέγεται ὑπὸ Βουλγάρων).

Μεταξὺ Νταούτ-Μπαλι καὶ Θεσσαλονίκης εὐρέθη φονευμένος ὁ ἐκ Νταούτ-Μπαλι Χρῆστος Κακάκης, ἡγέτης τῶν βουλγαριζόντων τοῦ χωρίου του.

Ἐφονεύθη ἐξαφανισθεὶς ὑπὸ τοῦ σώματος Γκόγκου ὁ Ἰωάννης Μπαρμπαγιάννης, ἀδελφὸς Ἀζᾶ-Τάκη, παρὰ τὴν Μπρυάζαν Κατερίνης.

Ἐν Στρουμπίνῳ ἐφονεύθησαν τέσσαρες Βούλγαροι ὑπὸ Ἀλβανῶν.

Ἐξωθι τοῦ χωρίου Κούπας ἐτραυματίσθη καθ' ὁδὸν ὁ ἐκ τοῦ χωρίου τούτου Τράϊος.

Παρὰ τὸ Λεμπέτ, ἔξωθι Θεσσαλονίκης, ἐφονεύθη ὁ ρουμανίζων Τάσος Κεχαγιᾶς ὑπὸ Ἑλληνοβλάχων.

Ἐτραυματίσθη ἐν Βεροιά ἐλαφρῶς ὁ Ρουμᾶνος διδάσκαλος Θανασόκας.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐτραυματίσθη καὶ ἀπέθανεν αὐθήμερον ὁ ρουμανίζων Βασίλειος Ζακάκης (ἄλλοτε χατζῆς ἐν Μικρογουζίῳ), σημαῖνον ὄργανον τῶν βουλγαρικῶν καὶ ρουμανικῶν συμμοριῶν.

Ἐν Μπαχόβω ἐφονεύθησαν ὑπὸ σώματος Καραπάνου ὡς προδότηι οἱ Ὀθωμανοὶ Ἴμπραήμ καὶ Ἀλῆς.

Γενομένης ἐπιθέσεως ὑπὸ στρατοῦ κατὰ τῆς βουλγαρικῆς συμμαχίας Τάνεφ ἐφονεύθησαν παρὰ τὸ Τσέγανι:

- 1) Τάνε, βοϊβόδας, ἐκ Γκορνιτσόβου,
- 2) Χρῆστος Βασιλείου ἐκ Τσέγανι,
- 3) Ἀναστάσιος Εὐαγγέλου Γιάκου ἐκ Τσέγανι, καὶ
- 4) Κύρτσες Ράσος ἐκ Γκορνιτσόβου.

Εἰς θέσιν Τρία Χάνια (Θεσσαλονίκης) σῶμα ἑλληνικὸν ὑπὸ τὸν Ἀποστόλη ἐπιτεθὲν κατὰ τῶν ἐν αὐτῇ Βουλγάρων ἐφόνευσεν ἕνα.

Ἐν Ναούση ἐφονεύθη ὁ ἐκ Κατρανίτσης Θωμᾶς ὡς προδότης. Ἐπίσης ὁ ἐκ Κατρανίτσης Σταῦρος Μούδας.

Μεταξὺ Βραστῶν καὶ Πολυγύρου ἐφονεύθη παρ' ἡμετέρου σώματος ὁ ἐκ Γαλατίστης Σταῦρος Παπασταύρου, χαρακτηριζόμενος ὡς προδότης.

Ἐν Σαρῆ Ὁμέρ παρὰ Γραδεμπόριον ἐφονεύθη ποιμὴν σχισματικὸς παρ' ἡμετέρου σώματος Ἀποστόλη.

Ἐξωθι Κουρφαλίων ἐφονεύθη ὁ Βούλγαρος Πωπῶφ.

Σῶμα ἑλληνικὸν ἐπυροβόλησε παρὰ τὸ χωρίον Ἀρακλῆ (Λαγκαδᾶ) κατὰ Βουλγάρων χωρικῶν. Ἐφονεύθη ὁ Τουρκαλβανὸς φύλαξ καὶ εἷς ἐκ τῶν Βουλγάρων, ἐτραυματίσθησαν δὲ ἕτεροι δύο.

Ἀπήχθησαν ὑπὸ ἑλληνικοῦ σώματος καὶ ἐφονεύθησαν ὡς περιθάλλοντες ρουμανικὸν σῶμα:

- 1) Μιλτιάδης Λυγδοζήσης,
- 2) Νικόλαος Βῶκος,
- 3) Κωνσταντῖνος Μησάκας, καὶ
- 4) Ἀπόστολος Ἀνταρούλης.

Οἱ ἐκ Γκόλο-Σέλο (Γιανιτσῶν) Σωτήριος Ντίνας καὶ Γιάννωφ συνελήφθησαν αἰχμάλωτοι· ὁ εἷς ἐφονεύθη ὑπὸ σώματος Ἀγραφιῶτη.

Τρεῖς ἐφονεύθησαν ὑπὸ σώματος Λέφα καὶ εἷς συνελήφθη αἰχμάλωτος ἐν Τσέκρι (Γιανιτσῶν) φονευθεῖς. Οὗτοι ἦσαν οἱ ἐξῆς:

- 1) Ἰβάν Νικόλτσε,
- 2) Ἀντῶν Κουβαρδᾶς,
- 3) Μῆτσε Ζῆσε,
- 4) Ἀθανάσιος Καρανικολῶφ.

Ὁ ἐκ Μπαλάφτης (Λαγκαδᾶ) σχισματικὸς Χατζῆς Δημήτριος ἐφονεύθη ἔξωθι τοῦ χωρίου.

Εἷς Ρουμανόβλαχος Χολέβας ἐφονεύθη ἐν Μικρογουζίφ ὑπὸ ἑλληνικοῦ σώματος.

Παρά τὸ χωρίον Μπραϊνάτες ἀπήχθησαν ὑπὸ ἐλληνικοῦ σώματος τρεῖς Βλάχοι:

- 1) Γιάννης Γκούφας,
- 2) Νικόλαος Τσαμηῆτρος, καὶ
- 3) Μῆτρε Μιχάλη.

Εἰς θέσιν Τούμπα, ἔξωθι Θεσσαλονίκης, ἐφονεύθησαν ὑπὸ ἡμετέρου σώματος Ἐποστόλη τέσσαρες Βούλγαροι ἐκ Βελεσσῶν καὶ Κιλκίς, ἐργαζόμενοι ἐν τῷ ἐκεῖ κεραμοποιεῖω.

Ἐπὶ σώματος Παντελῆ ἐφονεύθη ὁ ἐκ Βαρβαρόβας Γεώργιος Γιαῖκος.

Ἐκ τοῦ χωρίου Λυκοβίστα τῆς Βεροίας ἐξηφανίσθη ὁ Βούλγαρος μυλωνᾶς ἐκ Καστανοχωρίων Βασίλειος Κατσαούνης.

Ὁ ρουμανίζων Βλάχος Μποῦσος Μπουσολέγκας καὶ Μοῦσε Μπέτσος ἐφονεύθησαν παρὰ τὸ Κεραμίδι Βεροίας.

Εἰς θέσιν Ἄμμος (Βεροίας) ἐφονεύθησαν δύο παιδιά Βουρκιώτη, ὁ Γιώργης Μπαμπᾶς καὶ εἷς ἕτερος Ρουμανόβλαχος.

Οἱ ρουμανίζοντες ποιμένες (τροφοδῶται ρουμανικῆς συμμορίας) Κώστας Χλιάκας καὶ εἷς ἕτερος ἐφονεύθησαν παρὰ τὸν Διαβατόν.

Ἐφονεύθησαν παρὰ τὸ Τσέρνοβον οἱ ρουμανίζοντες Ἰωάννης Βάλλου καὶ Χρῆστος Μπάντης.

Ἐφονεύθη ἐν Ναούση εἷς ρουμανίζων διαμένων ἐν Ἐπισκοπῇ.

Ὁ ἐκ Συμπόρσκου Γεώργιος Μήτρου ἐφονεύθη ὑπὸ ἐλληνικοῦ σώματος.

Ἐν Μεσημερίῳ (Βοδενῶν) ἐφονεύθησαν ὑπὸ ἐλληνικοῦ σώματος τρεῖς Βούλγαροι (Κιορτάσης υἱός, Γκόγκας καὶ Μάτσης) καὶ ἐκ λάθους εἷς Ὁρθόδοξος Γκιόρας.

Ὁ ἐκ Κατρανίτσης Ἴτσος Γώγου βουλγαρίζων ἐφονεύθη ἐπιστρέφων ἐξ Ὀστρόβου.

Ὁ ἐκ Βοδενῶν Τρίπτσε Κιτούτσκας ἐφονεύθη εἰς ἀπόστασιν ὥρας ἀπὸ τῶν Βοδενῶν.

Ὁ ἐκ Μεσημερίου φανατικὸς Βούλγαρος Βάνης Λούσης ἐφονεύθη ἐν Βάγκιανη ὑπὸ Ὀθωμανῶν.

Γεώργιος Τάνε καὶ Ζλάτος Λάζο ἐκ Λουγγούντσης ἐφονεύθησαν ὑπὸ ἐλληνικοῦ σώματος ὡς ταχυδρόμοι βουλγαρικῶν συμμοριῶν, ἐτραυματίσθη δὲ καὶ ἀπέθανε μετ' ὀλίγας ὥρας κατὰ λάθος καὶ ὁ Ἕλλην Πέτρος Τάνε, μυλωνᾶς.

Ἐκ Μποριάβου Στρωμνίτσης προδότης Γκούσας ἐξηφανίσθη ὑφ' Ἑλλήνων ἐκ Ζιμπόβου.

Ἐν Μπάνσκῳ Στρωμνίτσης ἐλληνικὸν σῶμα ἐφόνευσεν τὸν Βούλγαρον ἀρχηγὸν τοῦ ἐκεῖ Κομιτάτου Βιτάν καὶ μίαν γυναῖκα.

Εἰς τὸ χωρίον Πόπτσεβο (Στρωμνίτσης) ἐφονεύθησαν ὑπὸ Τούρκων τρεῖς Βούλγαροι.

Ἐξω τῆς Γουμέντζης ἐφονεύθη εἰς Βούλγαρος ἐκ Κιλίκις.

Ἐπὶ τῆς ἀμαξιτῆς ὁδοῦ Θεσσαλονίκης-Γιαννιτσῶν καὶ πλησίον τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων ἑλληνικὸν σῶμα ἐφόνευσε τὸν ἀρχηγὸν τοῦ ἐν Γιαννιτσοῖς Βουλγαρικοῦ Κομιτάτου Ἀντώνιον Παπασταύρου καὶ τὸν Τριανταφύλλου.

Ὁ υἱὸς Καπρίνη ἐκ Ξηρολιβάδου ἐφονεύθη ὑφ' Ἑλλήνων.

Ὁ ἐκ Ρουσιλόβου Βούλγαρος μουχτάρης Βασίλης ἐφονεύθη ὑπὸ Ἀλβανῶν.

Ἐν Ξηρολιβάδῳ ἐκάησαν πέντε οἰκίαι ρουμανιζόντων καὶ τὸ ρουμανικὸν σχολεῖον.

Ἐν Μακρυόβῳ (Στρωμνίτης) ἐξηφανίσθη ὡς προδότης εἰς Ὄθωμανὸς καὶ ἐτραυματίσθη εἰς ἕτερος Ἀχμέτ.

Πυρκαϊὰ ἀπετέφρωσε τὴν βουλγαρικὴν μητρόπολιν Στρωμνίτης καὶ τὰ παρ' αὐτὴν μαγαζιά.

Μεταξὺ Λιγκοβάνης καὶ Σερρῶν ἐφονεύθη εἰς σχισματικὸς ἐκ Ζάροβας ὑπὸ ἑλληνικοῦ σώματος (καπετὰν Γιάννη) παρὰ τὸ χωρίον Καράντζα.

Παρὰ τὸ Ἴσβορον τῆς Χαλκιδικῆς συνοδεία ἐξ ἑκατὸν Βουλγάρων ἐκ Νευροκοπίου μεταβαίνουσα ἐκεῖ πρὸς ἐργασίαν παρὰ τὴν ἀπαγορευτικὴν διαταγὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ Κομιτάτου, προσεβλήθη ὑπὸ ἑλληνικοῦ σώματος καὶ ἐφονεύθησαν εἴκοσι πέντε.

Ἐν Σμολᾶρ (Στρωμνίτσα-Πετρίτσι) ἐφονεύθη ὁ ἐκεῖ ἀρχηγὸς τῆς βουλγαρικῆς μερίδος Γεώργιος Στοῦλο ὑφ' Ἑλλήνων καὶ ἐτραυματίσθη ἕτερος Βούλγαρος.

Ἐν Θεσσαλονικῇ ἀπόπειρα ἐγένετο κατὰ Βουλγάρου κτίστου.

Ἐν Θεσσαλονικῇ ἐτραυματίσθη βαρέως ὁ Βούλγαρος Βέσωφ, πράκτωρ Κομιτάτου. Ἀπέθανε τῇ 3/12/1907.

Ἐξω τοῦ χωρίου Γαβρόβου (Στρωμνίτης) ἐφονεύθη ὑπὸ ἑλληνικοῦ σώματος ὁ φανατικὸς Βούλγαρος Κιτάν Βασίλη.

Ἑλληνικὸν σῶμα (Μαλέα) ἔκαυσε μάνδρας Ρουμάνου Καπρίνη ἐν Τόπλιανη (Βεροίας)· ἐφόνευσεν ἓνα ποιμένα, ἐτραυμάτισε δύο καὶ ἐφόνευσεν ἑξακόσια πρόβατα.

Ὁ ἐκ Σμπόρσκου μυλωνᾶς Χρῆστος Ἡλίας προδῶσας εἰς βουλγαρικὴν συμμορίαν δύο ἡμετέρους ἐκ Πρεμποδίστης οἵτινες καὶ ἐφονεύθησαν, ἐτιμωρήθη διὰ θανάτου.

Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Γιαννιτσῶν-Βεροίας καὶ παρὰ τὴν Ἀγίαν Μαρίναν ἐφονεύθησαν οἱ ἐκ Γιαννιτσῶν Βούλγαροι Γκατσώλας καὶ Χ' Γιάννης ὑπὸ σώματος Στεφανῆ.

Ἐν Μπόζετς (Γιαννιτσῶν) ἐφονεύθη ὁ Βούλγαρος Βαγγέλης Καμπούλης ὑπὸ Ἀλβανοῦ Τεφῆκ.

Δύο Βούλγαροι ἐκ Καφαντάρ ἀγγελιαφόροι βουλγαρικῶν συμμοριῶν ἐφονεύθησαν ὑπὸ ἑλληνικοῦ σώματος (Βάρσου) παρὰ τὸ Ροῦσδεμ.

Γενομένης συμπλοκῆς εἰς Κράβιτσαν, πλησίον Πόζαρ, μεταξὺ ἑλληνικῆς

καὶ βουλγαρικῆς συμμορίας ἔνεαμελοῦς ὑπὸ ἀρχηγὸν Μάρκου ἐφονεύθησαν δύο κομιτατζῆδες Στόικος Τότσιου καὶ εἷς ἐκ Γουδιακόβου, συνελήφθη δὲ ζῶν ὁ Στόικος Χρήστου ἐκ Βιτόλιστας.

Μεταξὺ Τσέγανι καὶ Ζέρβης ἐφονεύθησαν οἱ Ἀθανάσιος Λέσκας καὶ Πέτσος Λιάκου ὑπὸ ἐλληνικοῦ σώματος.

Ἐπὶ σώματος ἐλληνικοῦ Ἀποστόλη ἐφονεύθησαν ἐπὶ τῆς ἀμαξιτῆς ὁδοῦ Γιαντισῶν καὶ παρὰ τὸ χωρίον Ἰγγλῖς πέντε ἐκ Κουρφαλίων χωρικοὶ (ὧν δύο ἀγγελιαφόροι Βουλγαρικοῦ Κομιτάτου) καὶ ἕτερος ἐτραυματίσθη βαρέως.

Ὁ ἐκ Ρουσιλόβου Μᾶζος παρὰ τὸ χωρίον Μεσημέρι ἐφονεύθη.

Παρὰ τὸ χωρίον Καβαλάρ (Θεσσαλονίκης) σῶμα Καπετὰν Γιάννη ἐφόνευσε σχισματικὸν ποιμένα ἐκ Γιάνικ (παρὰ τὴν Ζάροβαν).

Ἀπόπειρα κατὰ τοῦ ἐν Λαγκαδᾶ διαμένοντος Στεργίου Χατζῆ ἐκ Ζαρόβου.

Ἐν Νεοκάστρῳ ἐφονεύθησαν οἱ Ὀθωμανοὶ Χασὰν καὶ εἷς ἕτερος ὡς λησταὶ καὶ προδόται.

1 9 0 8

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἔλαβον χώραν σημαντικώτατα γεγονότα, ὡς ἡ δολοφονία τοῦ διερμηνέως τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου Ἀσκητοῦ Θεοδώρου, ἡ ἀνακήρυξις τοῦ Τουρκικοῦ Συντάγματος, ἡ διεξαγωγή ἐκλογῶν καὶ τέλος ἡ εἰς Κωνσταντινούπολιν μετάβασίς μου.

Ὡς προγενεστέρως ἐξέθηκα, ἡ Θεσσαλονίκη εἶχε μεταβληθῆ εἰς πεδῖον δράσεως τῶν ζωηροτέρων φυλετικῶν ἀντεκδικήσεων, λόγῳ ὅμως τῆς πλειονότητος, ἐν σχέσει πρὸς τὸ βουλγαρικόν, τοῦ ἐλληνικοῦ στοιχείου καὶ τῆς θαρραλεωτέρως ἐμφανίσεώς του ἢ βουλγαρικῆ ὀργάνωσις δὲν ἐτόλμα νὰ δημιουργήσῃ ἐν Θεσσαλονίκῃ θύματα φυλετικοῦ ἀνταγωνισμοῦ, ἀντιλαμβανομένη ὅτι τὰ ἀντίποινα θὰ ἦσαν σκληρότατα. Ἐγένοντο βεβαίως ἑλαφροὶ τινες τραυματισμοὶ καθ' ἡμετέρων, ἀλλ' οὐδέποτε φόνος, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἐλληνικὴν ὀργάνωσιν, ἥτις εἶχε προβῆ εἰς ἐπανειλημμένας ἐκτελέσεις κατὰ σημαινόντων παραγόντων τῆς βουλγαρικῆς δράσεως. Οὕτω διέρρευεν ὀλόκληρος ὁ ἀπὸ τοῦ 1904 μέχρι τέλους περίπου Φεβρουαρίου 1908 χρόνος, ὅτε αἴφνης δολοφονεῖται εἰς κεντρικὸν τῆς τότε πόλεως μέρος εἷς ἐκ τῶν διακρινομένων ἐν τῇ διερμηνευτικῇ ἐλληνικῇ ὑπηρεσίᾳ, ὁ ἰκανώτατος διερμηνεὺς τοῦ Προξενείου Θεσσαλονίκης Ἀσκητῆς Θεόδωρος.

Ἐδολοφονήθη παρὰ τὴν σημερινὴν διασταύρωσιν τῶν ὁδῶν Τσιμισκῆ καὶ Ἀγίας Σοφίας διὰ δύο σφαιρῶν πιστολίου, ὧν ἡ μία διαμπερῆς, ἡ δὲ ἐτέρα παραμείνασα ἐντὸς τοῦ σώματος ἐξήχθη δι' ἐγχειρήσεως. Μετὰ τὸν τραυματισμόν του κατῴρωσε μόνος νὰ βαδίσῃ καὶ νὰ φθάσῃ, σχεδὸν συρόμενος, μέχρι τῆς εἰσόδου τοῦ ναοῦ Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, ὅποτε κατέπεσε, γενόμενος ἀντι-

ληπτὸς παρὰ τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Προξενείου, δι' οὗ πάραυτα διεκομίσθη εἰς τὸ Γαλλικὸν Νοσοκομεῖον τῶν Καλογραϊῶν. Δυστυχῶς τὰ τραύματά του μόλις τοῦ ἐπέτρεψαν νὰ δώσῃ ἐλαχίστας πληροφορίες, διότι περιῆλθεν εἰς κωματώδη κατάστασιν, ἐκπνεύσας τὴν πρώτην τῆς ἐπομένης. Ἐβεβαιώθη μόνον ὅτι ἦσαν δύο οἱ δράσται, διαφυγόντες, ὡς πάντοτε συνέβαινεν εἰς τοιαύτης φύσεως ἐγκλήματα, διὰ τῶν τότε στενῶν ὁδῶν τῆς ἐβραϊκῆς ἐκείνης συνοικίας. Ἐννοεῖται ὅτι καὶ εἰς τὰς ἐπανειλημμένας ἐκτελέσεις τῆς ἡμετέρας ὀργανώσεως οὐδεὶς ποτε συνελήφθη.

Ἡ δολοφονία τοῦ Ἀσκητοῦ συνετάραξεν ὀλοκλήρον τὸ ἑλληνικὸν στοιχεῖον, ὅπερ μένεα πνέον ἐζήτει ταχεῖαν ἀντεκδίκησιν, συνετάραξεν ὅμως ἐπίσης καὶ τὰς τουρκικὰς ἀρχάς, ἀλλ' ἰδίᾳ τὸ προξενικὸν σῶμα τῆς πόλεως. Ὅλοι οἱ ἐν Θεσσαλονίκῃ πρόξενοι ἔσπευσαν εἰς τὸ νοσοκομεῖον καὶ εἰς τὸ Προξενεῖον, ἵνα ζητήσωσι πληροφορίες περὶ τῆς καταστάσεώς του, ἥτις ἐπιδεινουμένη, κατέληξεν εἰς τὸ μοιραῖον μετὰ δώδεκα περίπου ὥρας ἀπὸ τοῦ τραυματισμοῦ του. Τὴν ἐπομένην τοῦ θανάτου του ἐγένετο μεγαλοπρεπῆς κηδεῖα, παρακολουθήσαντος τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου ὀλοκλήρου ἐν ἔθνικῇ διαδηλώσει πρὸς διαμαρτυρίαν κατὰ τοῦ ἀποτροπαίου ἐγκλήματος, ἀλλὰ καὶ ὀλοκλήρου τοῦ προξενικοῦ σώματος ἐν ἐπισήμῳ στολῇ καὶ τῶν ἀρμοδίων πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἐπιτοπίων ἀρχῶν πρὸς ἐξαγνισμόν, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι οὕτω θὰ ἀπετρέποντο περαιτέρω ἀντεκδικήσεις.

Ἡ τρομοκρατία ἐν τῇ πόλει τῆς Θεσσαλονίκης κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην εἶχε κορυφωθῆ εἰς τοιοῦτον σημεῖον, ὥστε οἱ ἐν τῷ βουλγαρικῷ πρακτορείῳ ὑπηρετοῦντες ἀξιωματικοὶ ἠναγκάζοντο νὰ ἐξέρχωνται συνοδευόμενοι διαρκῶς ὑφ' ἐνὸς καβάση καὶ ἐνὸς Τούρκου ἀστυνομικοῦ, οἵτινες ἠκολούθουν αὐτοὺς κυριολεκτικῶς κατὰ πόδας. Παρ' ὅλα ταῦτα ἡ ἀντεκδίκησις ἔλαβε χώραν μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ προκρίτου Βουλγάρου Χατζημῆτσεφ, διερμηνέως τοῦ Ρωσικοῦ Προξενείου καὶ πατὴρ τοῦ βραδύτερον πρέσβεως τῆς Βουλγαρίας ἐν Ἀθήναις. Οὗτος συνωδεύετο ἐπίσης παρ' ἐνὸς καβάση καὶ ἐνὸς Τούρκου ἀστυνομικοῦ καὶ ὅμως τὸ τολμηρὸν ὄργανον τῆς ἑλληνικῆς ὀργανώσεως δὲν ἐδίστασε νὰ τὸν πυροβολήσῃ καὶ τὸν τραυματίσῃ παρὰ τὴν σημερινὴν πλατεῖαν Ἐμπορίου καὶ νὰ διαφύγῃ. Ὁ Χατζημῆτσεφ μετὰ τὸν τραυματισμόν του κατέπεσε καὶ μετεφέρθη εἰς κλινικὴν, ὅπου κατόπιν μακρᾶς θεραπείας ἐξῆλθεν, παραμεινάσης τῆς σφαίρας ἐντὸς τοῦ σώματός του. Βραδύτερον μετέβη εἰς Βιέννην διὰ τὴν ἐξαγωγήν τῆς σφαίρας, ἀλλὰ λόγῳ τῆς προκεχωρημένης ἡλικίας του καὶ τῶν ἐκ τοῦ τραυματισμοῦ συγκινήσεων, ἀπέθανε μετὰ πάροδον μηνῶν τινῶν, συνεπῶς δέον νὰ θεωρῆται θῦμα ἀντεκδικήσεως. Ἐπίσης ἐπυροβολήθη, ἀνεπιτυχῶς ὅμως, ὁ διερμηνεὺς τοῦ βουλγαρικοῦ πρακτορείου Θεοδωρῶφ, ἐνῶ κατήρχετο τὴν ὁδὸν Βασ. Σοφίας, ἵνα μεταβῆ εἰς τὸ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ κείμενον πρακτορεῖον καὶ παρὰ τὴν ὁδὸν Μαργαρίτη καὶ Βασ.

Σοφίας. Ἐπηκολούθησαν καὶ τινες ἄλλαι ἐκτελέσεις, ἀλλ' ἐπὶ προσώπων ὀλιγώτερον σημαινόντων.

Ἡ δολοφονία αὕτη σοβαρῶς ἐξεταζομένη δέον ν' ἀποδοθῆ εἰς μοιραίαν συνάντησιν τοῦ ἀτυχοῦς Ἀσκητοῦ μετὰ τῶν κακοποιῶν στοιχείων τῆς βουλγαρικῆς ὀργανώσεως, ἀφοῦ ἦτο γνωστὸν ὅτι οὗτος περιωρίζετο εἰς τὴν ὑπηρεσιακὴν του ἐνασχόλησιν, μὴ ἀναμιγνύομενος εἰς τὴν ἔνοπλον δρᾶσιν, ἣ δὲ βουλγαρικὴ ὀργάνωσις ἐγνώριζεν ἀσφαλῶς τοὺς ὑπευθύνους τῆς τοιαύτης ἐνόπλου κινήσεως, συνεπῶς καθ' ἡμᾶς ἡ παρασκευασθεῖσα ἐνέδρα παρὰ τὸ Ἑλληνικὸν Προξενεῖον θὰ ἐστρέφετο καθ' ἑνὸς ἐξ ἡμῶν, ἐπειδὴ ὅμως συνέπεσε κατὰ τὴν ἀναμονὴν των νὰ διέλθῃ ὁ Ἀσκητὴς δὲν ἀφῆκαν νὰ χαθῆ ἡ παρουσιασθεῖσα εὐκαιρία καὶ ἐπυροβόλησαν κατ' αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο τὴν ἐξαπατηθῆσα ὡς μοιραίαν συνάντησιν. Φωτογραφίαν τῆς μεγαλοπρεποῦς κηδείας του ἔχω εἰς τὸ μακεδονικὸν μου λεύκωμα.

Ἀνακήρυξις Τουρκικοῦ Συντάγματος Τὸ Χαμιτικὸν καθεστῶς ἐν Τουρκίᾳ εἶχε καταστῆ μισητὸν ὄχι μόνον λόγῳ τῆς σατραπικῆς του ἐπιβολῆς καὶ τῶν ἀνηκούστων αὐθαιρεσιῶν του, ἀλλ' ἰδίᾳ λόγῳ τῶν ραδιουργιῶν του (φυσικὴ συνέπεια τῶν ἀπολυταρχικῶν διοικήσεων), αἵτινες ἐξυφαίνοντο πρὸς κορεσμὸν προσωπικῶν παθῶν καὶ πρὸς ἱκανοποιήσιν παρανόμων ἐκμεταλλεύσεων. Τοῦτο προὔκλειε τὴν εὐλογον ἀγανάκτησιν τῶν εὐαισθητῶν καὶ φιλοτίμων πατριωτῶν, ἰδίᾳ δὲ τῆς τάξεως τῶν ἀξιωματικῶν, ἣτις κατὰ τεκμήριον ἐκπροσωπεῖ καὶ προασπίζει τὴν ἠθικὴν ὑπόστασιν τοῦ Κράτους. Ἡ δυσφορία αὕτη ταχέως ἐπεξετάθη εἰς εὐρὴν κύκλον εὐσυνειδήτων πατριωτῶν, τινὲς τῶν ὁποίων παρέμενον ἐν τῷ ἐξωτερικῷ καὶ ἠδύναντο εὐχερέστερον νὰ διατυπώνωσι τὰς σκέψεις των, ἀποφεύγοντες τὴν ἐξ ἐπαγγέλματος κατασκοπείαν, ἣτις ἐκυριάρχει ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας.

Πληθυνθέντων ἐπαρκῶς τῶν μεμνημένων, ἀπεφασίσθη ἡ ἔκρηξις τοῦ κινήματος. Τὸ κίνημα τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ Τουρκικοῦ Συντάγματος ἐξεμαιεύθη καὶ ἠνδρώθη ἐν Θεσσαλονίκῃ, ὅπου οἱ τότε κορυφαῖοι τοῦ τουρκικοῦ κινήματος συνεδέοντο μετὰ τὴν διακρινομένην τάξιν τῶν ὁμογενῶν μας. Ἐνθυμοῦμαι ὅτι προκειμένου οἱ Νεότουρκοι νὰ μετακαλέσωσιν ἐξ Ἑλβετίας τὸν ἐμψυχωτὴν καὶ μέντορα τοῦ ὄλου κινήματος Δρα Ναζίμ δὲν ἐδίστασαν νὰ ἀποταθῶσι πρὸς τοὺς ἡμετέρους καὶ νὰ ζητήσωσι τὴν διὰ τῆς ἡμετέρας ὀργανώσεως κρύφα μεταφορὰν του εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπερ καὶ ἐγένετο, παρ' ὄλον τὸν κίνδυνον τῆς ἀποκαλύψεως τῆς ὀργανώσεώς μας, μετὰ τὴν ἐλπίδα πάντοτε τῆς μετεπαναστατικῆς τούτων ὑποστηρίξεως.

Ἡ ἔκτασις τοῦ κινήματος ἐπεξετάθη ἀνὰ τὴν Μακεδονίαν ὀλόκληρον, ἣ δὲ ἐπιβολὴ ἐπὶ τῶν κατωτέρων τῶν στρατιωτικῶν διοικητῶν, καίτοι ἐκλεγεμένων ἐκ τῶν μᾶλλον ἀφωσιωμένων εἰς τὸν σουλτᾶνον, ἐξεμηδενίσθη τε-

λείως. Ὁ φρούραρχος Θεσσαλονίκης πυροβολεῖται εἰς τὸ κεντρικώτερον τῆς πόλεως μέρος, ἐντὸς τοῦ περιβόλου τοῦ καφενεῖου τοῦ Λευκοῦ Πύργου, ἐν Μοναστηρίῳ παρατεταγμένου ὄντος τοῦ σώματος καὶ ἀναγιγνώσκοντος τοῦ διοικητοῦ τὴν σουλτανικὴν διαταγὴν, ἐξέρχεται τῆς γραμμῆς ὁ ἐντεταλμένος τὸν φόνον τοῦ ἀξιωματικὸς καὶ πυροβολεῖ κατὰ τοῦ διοικητοῦ, ὅστις ἀσπαζόμενος τρεῖς τὴν σουλτανικὴν διαταγὴν εἰς ἐνδειξὴν τῆς ὀλοσχεροῦς πρὸς τὸν σουλτᾶνον ἀφοσιώσεώς του, πίπτει νεκρός. Μετὰ τὰ ἐπανειλημμένα ταῦτα κρούσματα καὶ τὴν ἐμφανῆ πλέον ἐκδήλωσιν τοῦ ὀργανωθέντος κινήματος, κατέφθασαν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως δύο ἀντιστράτηγοι, ὧν εἰς ὁ Ἰσμαὴλ Μαχῆρ πασᾶς, περὶ τοῦ ὁποίου ἔγραψα εἰς τὰς περὶ τοῦ πολέμου 1897 ἀναμνήσεις μου, ἵνα καταπνίξωσι τὸ κίνημα. Οἱ Νεότουρκοι τοὺς εἰδοποίησαν ὅτι πρέπει ἀμέσως νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἄλλως θὰ φονευθῶσι καὶ πράγματι τὴν μεθεπομένην τῆς ἀφίξεώς των ἀνεχώρησαν ἐπιστρέφοντες εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἀντιληφθέντες ὅτι ἤτο ὄχι μόνον κίνδυνος διὰ τὴν ζωὴν των, ἀλλὰ καὶ ματαιοπониὰ πᾶσα περαιτέρω προσπάθειά των μετὰ τὴν τοιαύτην ἐξάπλωσιν τῆς ἐπαναστατικῆς ὀργανώσεως.

Τὴν 11ην Ἰουλίου 1908 ἐξεργάγη τὸ κίνημα ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ ἐν Ρέσνα, ἡγηθέντων τούτου ἐν μὲν τῇ Θεσσαλονίκῃ τοῦ Τούρκου ταγματάρχου Ἐμβέρμπεη, ἐν δὲ τῇ Ρέσνῃ τοῦ συνταγματάρχου Νιαζῆ. Πολιτικοὶ σύμβουλοι τοῦ κινήματος ὁ Ταλάτμπεης, γενικὸς ἐπιθεωρητὴς τῶν ταχυδρομείων καὶ τηλεγράφων, ὁ Τσαβίτ μπέης, διευθυντὴς τοῦ τουρκικοῦ σχολείου Ἰνταντιέ (Ντονμές) καὶ τινες ἄλλοι. Ἐορταὶ μεγάλαι διεξήχθησαν ἐν τῷ Λευκῷ Πύργῳ, ἐν αἷς μετέσχον ὅλαι αἱ χριστιανικαὶ ἀποχωρήσεις. Μετὰ δύο ἕως τρεῖς ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἐκρήξεως τοῦ κινήματος κατέφθασεν ἐκ Ρέσνας καὶ ὁ Νιαζῆ μπέης μετὰ τοῦ συντάγματός του κατευθυνθεὶς κατ' εὐθείαν εἰς τὸν περίβολον τοῦ Λευκοῦ Πύργου. Αἱ ἐν Θεσσαλονίκῃ μειονότητες τῶν ὑποδούλων ἐδέχθησαν μετὰ χαρᾶς τὴν ἐπελθοῦσαν μεταβολὴν, φρονοῦσαι ὅτι θὰ ἀπεδίδοντο καὶ αἱ συνταγματικαὶ ἐλευθερίαι εἰς αὐτάς. Ὁ μόνος τηρῶν ζωηρὰν ἐπιφύλαξιν ἐπὶ τοῦ ἐκδηλουμένου τούτου ἐνθουσιασμοῦ ἤτο ὁ μέγας πολιτικὸς καὶ ἐθνάρχης ἡμῶν ἀείμνηστος πατριάρχης Ἰωακεῖμ ὁ Γ', ὅστις διέβλεπεν ὅτι εὐθὺς ὡς παρέλθῃ ἡ μέθῃ τῆς ἐπικρατήσεως τοῦ κινήματος, θὰ ἀναβίωσῃ ἐπὶ τῶν κρατούντων τὸ αἶσθημα τοῦ φυλετικοῦ μίσους καὶ θὰ συνεχισθῇ ἡ μαρτυρικὴ δοκιμασία τῶν ὑποδούλων. Ἐκ τῶν ὑστέρων ἀπεδείχθη ὅτι ἡ διορατικότης αὕτη τοῦ ὀξυνοστάτου τούτου ποιμενάρχου ὑπῆρξεν ἀλάθητος καὶ ἀκριβής.

Μετὰ τὴν ἐπικράτησιν τοῦ κινήματος διεκλήρυξαν οἱ Νεότουρκοι τὴν ἰσοτιμίαν ὅλων τῶν Ὀθωμανῶν ὑπηκόων, ἀνεξαρτήτως θρησκευέματος, ἤξιωσαν δὲ τὴν τελείαν κατάπαυσιν τοῦ ἐνόπλου φυλετικοῦ ἀνταγωνισμοῦ καὶ τὴν συμμετοχὴν τῶν ἐνόπλων ομάδων εἰς τὸν πανηγυρισμὸν τοῦ κινήματος διὰ τῆς ἐμ-

φανίσεως τούτων μετὰ τῶν ὄπλων των ἐν Θεσσαλονίκη. Πράγματι αἱ ομάδες διελύθησαν, λήξαντος τοῦ ἐνόπλου ἀγῶνος, κατὰ δὲ τὸν πανηγυρισμὸν ἐξεπροσώπησε τὴν ἑλληνικὴν ἐνοπλον δρᾶσιν τὸ ὑπὸ τὸν καπετὰν Γιάννην Ράμναλην σῶμα, φωτογραφηθὲν εἰς πολλὰς στάσεις μετὰ Τούρκων ἀξιωματικῶν. Τότε ἐνεφανίσθη καὶ ὁ πολὺς Βούλγαρος ὄπλαρχηγὸς Ἀποστόλ Πετκῶφ, ὅστις ἐπεκύρωσε διὰ τῆς ἐμφανίσεώς του τὴν κρατοῦσαν περὶ αὐτοῦ γνώμη, ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἀσήμου καὶ ἀμορφώτου χωρικοῦ, ἀναχθέντος εἰς περιωπὴν ἤρως λόγῳ τῶν διαφορῶν ὠμοτήτων, ἃς διέπραξε τὸ ὑπ' αὐτὸν σῶμα, παρὰ τῷ ὀποίῳ ὅμως πάντοτε προσεκολλᾶτο εἰς ἐγγράμματος διὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολιτικοῦ μέρους τοῦ ἀγῶνος. Φωτογραφίας σχετικὰς ἔχω ἐν τῷ τηρουμένῳ παρ' ἐμοῦ μακεδονικῷ λευκώματι. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ πρόκριτος Ὁθωμανὸς Ραχμῆ μπέης, βραδύτερον βαλῆς Σμύρνης, εὐρισκόμενος εἰς μυστικὴν μεθ' ἡμῶν ἐπαφὴν διὰ τοῦ πρακτικοῦ ἱατροῦ Ἀντωνάκη καὶ θέλων νὰ δείξῃ τὴν ἐλευθερίαν, ἣν ἀπέκτησαν διὰ τῆς ἐπελευθύνσεως πολιτικῆς μεταβολῆς μ' ἐχαιρέτισεν ἐμφαντικώτατα εἰς τὸ κεντρικώτατον μέρος τῆς πόλεως ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς Ἐλευθερίας καὶ τὸν ὅποιον συνεχάρην διὰ τὴν πολιτικὴν των ἐπικράτησιν.

Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, μὴ θέλουσα νὰ ὑστερήσῃ εἰς τὴν συμμετοχὴν τοῦ πανηγυρισμοῦ ἐπὶ τῇ πολιτικῇ ταύτῃ μεταβολῇ, ἀπέστειλε τὸν πρῶτον πρωθυπουργὸν Δημήτριον Ράλλη, θιασώτην τῆς ἑλληνοτουρκικῆς συνεργασίας, ἵνα συγχαρῇ τὸ ἐν Θεσσαλονίκη Τουρκικὸν Κομιτᾶτον, εἰς δὲ τὸ πρὸς τιμὴν του δοθὲν γεῦμα μετέσχομεν καὶ ἡμεῖς οἱ ἐν τῷ Προξενεῖῳ ἀξιωματικοί. Ὁ Ράλλης συνωδεύετο παρὰ τῆς θυγατρὸς του χήρας ἐριτίμου κυρίας Λέκκα.

Ὁ πανηγυρισμὸς παρετάθη ἐπὶ ἡμέρας καὶ ἡ ἐπαγγελθεῖσα ἀδελφούνη (καρντασλικ) ἐξεδηλοῦτο ζωηρότατα καίτοι διεβλέπετο ὅτι ὁ Ὁθωμανὸς δυσκόλως θὰ ἀπέβαλλε τὸν ἐθνικὸν καὶ θρησκευτικὸν φανατισμὸν, διότι ἐν τῇ ἐκδηλουμένη ἀδελφούνη θὰ ἀνεγνώριζεν ἐν ἑαυτῷ τὰ δικαιώματα τοῦ μεγαλυτέρου ἀδελφοῦ καὶ συνεπῶς θὰ ἐξησφάλιζε τὴν προνομιούχον ἀπέναντι τῶν ἄλλων θέσιν. Ἡ διάκρισις αὕτη δυστυχῶς δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐκδηλωθῇ καὶ ἤρχισε μετ' ὀλίγον ἡ ἀπηνῆς καταδίωξις κατὰ παντὸς ἐθνικιστικοῦ στοιχείου ὄλων τῶν ἐν Μακεδονίᾳ φυλετικῶν χριστιανικῶν ἀποχρώσεων.

Τὸ Νεοτουρκικὸν Κομιτᾶτον κατῴρθωσεν ἐν τῇ παντοδυναμίᾳ του νὰ προσεταιρισθῇ ἐξημμένους τινὰς ματαιοδόξους κεφαλὰς ἐκ τῶν χριστιανικῶν μειονοτήτων καὶ μάλιστα ἐκ τῶν δρασασῶν κατὰ τὸν ἐνοπλον φυλετικὸν ἀνταγωνισμὸν καὶ νὰ τὰ παρασύρῃ εἰς ἀνθεθνικὰς ἐνεργείας μὲ τὴν δελεαστικὴν διαβεβαίωσιν, ὅτι θὰ ἀναγνωρισθῶσι σημαίνουσαι προσωπικότητες ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ κατηγορίᾳ τῆς χριστιανικῆς των ἐθνικότητος, ὡς μέλη ὅμως πάντοτε τῆς μεγάλης οἰκογενείας τῶν Νεοτούρκων καὶ ὅτι μόνον διὰ τοῦ Νεοτουρκικοῦ Κομιτάτου οἱ χριστιανικοὶ πληθυσμοὶ θὰ ἐξασφαλίσωσι τὴν προσδοκωμένην

εὐημερίαν καὶ ἐλευθερίαν των, διαρρηγνύοντες ὅμως τοὺς μετὰ τῆς ἐλευθέρως μητρὸς πατρίδος δεσμούς των. Ὑπὸ τὴν σαγηνευτικὴν ταύτην ἐπαγγελίαν προσεταιρίσθησαν καὶ ἐνίσχυσαν μεγάλως τὸν Βούλγαρον ὄπλαρχηγὸν Σαντάνσκη, ὅστις εὐθὺς ἀμέσως ἤρξατο διὰ διαλέξεων ἀνὰ τὴν Μακεδονίαν νὰ διακηρύσσει τὴν σαντραλιστικὴν του ἰδεολογίαν «ἡ Μακεδονία διὰ τοὺς Μακεδόνας», ἀποκηρύσσων οὕτω τοὺς μετὰ τῆς Βουλγαρίας ἔθνικούς του δεσμούς. Εἰς τὴν ἔθνοκτόνον ταύτην κατεύθυνσιν εἶχον παρασυρθῆ εὐτυχῶς ἐλάχιστοι ὁμογενεῖς, μετὰξὺ τῶν ὁποίων καὶ εἷς ματαιόδοξος ἐξ Ἀϊβαλῆ τῆς Μ. Ἀσίας ὀνόματι Νικ. Εὐριπιώτης μὲ εὐρωπαϊκὴν ἐγκύκλιον μόρφωσιν, ἐνθουσιώδης κατ' ἀρχὰς πατριώτης, ὅστις ἰδιοχειρῶς εἶχε προβῆ εἰς ἐγκληματικὰς κατὰ Βουλγάρων ἐνεργείας, ὑπηρετήσας ἐν τοῖς σώμασι καὶ ἐν γένει παρακολουθήσας μετ' ἐνθουσιασμοῦ τὸν ἐνοπλον ἀγῶνα, ὅστις ὅμως ζηλοτυπήσας διὰ τὴν πρὸς τὸν Σαντάνσκη ἐκδηλουμένην ἐνίσχυσιν τοῦ Νεοτουρκικοῦ Κομιτάτου καὶ φιλοδοξήσας νὰ παίξῃ ρόλον σημαινούσης προσωπικότητος, ἤρξατο καὶ αὐτὸς διὰ διαλέξεων νὰ ἀποκηρύσσει τοὺς ἔθνικούς του δεσμούς. Ἡ πολιτικὴ του αὕτη νιοτροπία τὸν παρέσυρε μέχρι τοιοῦτου βαθμοῦ, ὥστε νὰ στραφῆ καθ' ὁμογενῶν ἀμειλίχτως καὶ νὰ καταστῆ κυριολεκτικῶς μάστιξ διὰ τὸ ἑλληνικὸν στοιχεῖον, μέχρις ὅτου ἡ ἑλληνικὴ ἀγανάκτησις τὸν ἐτιμώρησεν ὡς ἀρμόζει εἰς ἔθνικούς προδότας.

Διὰ νὰ συμπληρωθῆ ἡ συνταγματικὴ ἐμφάνισις τοῦ νέου καθεστῶτος ἔπρεπεν ἀπαραιτήτως νὰ διεξαχθῶσιν ἐκλογαὶ πρὸς ἀνάδειξιν βουλευτῶν. Προεκηρύχθησαν τοιαῦται, καθωρίσθη ὡς ἐκλογικὴ περιφέρεια τὸ σαντζάκιον καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν βουλευτῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς τουρκικῆς στατιστικῆς. Τὸ Νεοτουρκικὸν Κομιτάτον καταρτίσας τὸ ψηφοδέλιόν του, τὸ ὁποῖον ἐπέβαλε λόγῳ τῆς ἀσκουμένης ἐπιρροῆς του, παρεχώρησεν εἰς τὸν χριστιανικὸν πληθυσμὸν ὠρισμένας ἑδρας ἐν ἐκάστῳ διαμερίσματι ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἰδικῶν του στοιχείων ὡς πρὸς τὴν ἀριθμητικὴν δύναμιν ἐκάστης φυλετικῆς διαιρέσεως. Οὕτω εἰς τὴν ἐκλογικὴν περιφέρειαν Θεσσαλονίκης μᾶς ἐδόθησαν δύο θέσεις καὶ εἰς τὴν τῶν Σερρῶν μία. Ἡ ἐκλογή δὲν ἦτο ἄμεσος ἀλλ' ἔμμεσος, δηλαδὴ ἐξελέγοντο πρῶτον ἐκλέκτορες καὶ οὗτοι εἶτα ἐξέλεγον τοὺς βουλευτάς. Διεξήχθησαν ἐπομένως αἱ ἐκλογαὶ τῶν ἐκλεκτόρων καὶ αὐταὶ ἦσαν αἱ κυρίως ἐκλογαί, ἀφοῦ ἐξ αὐτῶν ἐξηρτᾶτο καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀναδείξεως τῶν βουλευτῶν. Προσεπαθήσαμεν κατὰ τὰς ἐκλογὰς αὐτάς ἰδίᾳ ἐν τῇ ὑπαίθρῳ χώρᾳ διὰ τῆς ἐπιρροῆς ἡμῶν, ὡς ἔθνικοῦ κέντρου, νὰ ἐκλεγῶσιν ἐκλέκτορες πρόσωπα ἐκ τῶν πρακτόρων τῆς ἔθνικῆς ὀργανώσεως, ὥστε νὰ δυνάμεθα νὰ χρησιμοποιήσωμεν ταῦτα συμφώνως πρὸς τὰ ἔθνικὰ ἡμῶν συμφέροντα καὶ νὰ μὴ διατρέχωμεν τὸν κίνδυνον νὰ τοὺς ἴδωμεν παρασυρομένους τυχὸν παρ' οἰασδήποτε ἄλλης ξένης ἐπιρροῆς. Ἀφ' ἑτέρου ἡ φιλοδοξία τῶν ἐν Θεσσαλονικῇ ὁμογενῶν ἤρξατο ἀναπτυσσομένη μεγάλως, οἱ δὲ ἀνταγωνισταὶ πρὸς κατάληψιν τῆς θέσεως

τοῦ ὑποψηφίου νὰ πολλαπλασιάζωνται, ἐπομένως ὁ χειρισμὸς τοῦ ζητήματος τούτου ἔδει νὰ γίνῃ μετ' ἰδιαζούσης προσοχῆς πρὸς ἀποφυγὴν διαιρέσεων ἐν τῇ ὁμογενεῖ ἡμῶν οἰκογενείᾳ. Μετὰ ἐπανειλημμένας συσκέψεις κατελήξαμεν εἰς τὴν ἀπόφασιν ὅπως τὴν μίαν ἐκ τῶν δύο θέσεων τῆς Θεσσαλονίκης προορίσωμεν δι' ὑπάλληλον τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, παραιτούμενον κατὰ τύπους, ἵνα δύναται ἢ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις δι' αὐτοῦ νὰ διοχετεύῃ ἐν τῷ Τουρκικῷ Κοινοβουλίῳ τὰς ἐπὶ τῶν ἐκάστοτε ἀναφυομένων ζητημάτων ἀντιλήψεις τῆς καὶ ὡς τοιοῦτον κατάλληλον ἐθεωρήσαμεν τὸν διερμηνέα τοῦ Προξενείου Γεώργιον Χωναῖον, ἀφίνοντες τὴν δευτέραν θέσιν ἐλευθέραν εἰς τοὺς ἐκλέκτορας Θεσσαλονίκης, ὅπως ὑποδείξωσι καὶ αὐτοὶ οἰονδήποτε θέλουσι, πάντοτε ὅμως ἐκ τῶν διακρινομένων ἐπὶ σταθερότητι ἐθνικῶν φρονημάτων.

Τὰς ἀντιλήψεις μας ταύτας ἀνεκοινώσαμεν εἰς τοὺς μᾶλλον σημαίνοντας ἐκ τῶν ἐκλεκτόρων καὶ εἰς τοὺς μητροπολίτας. Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐκλογῆς συνεκεντρώθησαν ἅπαντες οἱ ἐκλέκτορες ἐν τῇ μητροπόλει Θεσσαλονίκης, ἵνα καταλήξωσιν εἰς ὠρισμένα πρόσωπα, ὅποτε ὁ μητροπολίτης Κασσανδρείας Εἰρηναῖος, πρὸ τίνος ἐγκατασταθεὶς ἐν τῇ μητροπόλει του, ἀνὴρ μεγάλου σθένους καὶ ἐξαιρετικῆς μορφώσεως, ἐνστερνισθεὶς τὰς ἀντιλήψεις τοῦ Προξενείου, ἀνέλαβε τὴν πρωτοβουλίαν τῆς πολιτικῆς ταύτης ἐνεργείας. Ἐκ τοῦ γραφείου μου ἀνεχώρησε καὶ μετέβη εἰς τὴν παρακειμένην Μητρόπολιν, ὅπου εὔρεν συνηγμένους τοὺς τε ἐκλέκτορας καὶ μητροπολίτας. Τὴν περὶ ὑποδείξεως τοῦ Χωναίου ἀξίωσίν μας ἐστηρίζομεν ἐπὶ τῆς μεγάλης ἀριθμητικῆς ὑπεροχῆς τῶν ἐκλεκτόρων τῆς ὑπαίθρου ἀπέναντι τῶν τῆς Θεσσαλονίκης, δεδομένου ὅτι οἱ ἐκλέκτορες τῆς ὑπαίθρου ἦσαν στενότατα συνδεδεμένοι μετὰ τῆς ἐθνικῆς ὀργανώσεως. Ὁ μητροπολίτης Κασσανδρείας ἐμφανισθεὶς ἐνώπιον τῆς συγκεντρώσεως ἐκείνης ἦς προΐστατο ὁ τότε μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Ἀλέξανδρος εἶπε μεταξὺ ἄλλων τὰ ἑξῆς: «Καίτοι ἀναγνωρίζομεν ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκ τῆς ὑπαίθρου ἐκλεκτόρων μᾶς ἐπιτρέπει νὰ ἔχωμεν γνώμην ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ὑποψηφίων Θεσσαλονίκης, ἐν τούτοις ἡμεῖς οἱ τῆς ὑπαίθρου χώρας θὰ περιορισθῶμεν εἰς τὸ νὰ ὑποδείξωμεν ἕνα μόνον ὑποψήφιον, ἀφίνοντες τιμῆς ἕνεκεν τὴν δευτέραν θέσιν εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῶν ἐκλεκτόρων Θεσσαλονίκης, ὑποδεικνύομεν δὲ ὡς τοιοῦτον τὸν διερμηνέα τοῦ Προξενείου Θεσσαλονίκης Χωναῖον Γεώργιον, παραιτούμενον τῆς θέσεώς του». Πάντες ἀπεδέχθησαν τὴν γενομένην πρότασιν καὶ μετ' ἀνταλλαγῆν διαφόρων γνωμῶν μεταξὺ τῶν ἐκλεκτόρων Θεσσαλονίκης κατέληξαν καὶ οὗτοι εἰς τὴν ὑπόδειξιν τοῦ δικηγόρου Ἄρτα, ἀκραιφνεστάτου ἐξ Ἡπείρου ὁμογενοῦς. Κατὰ τὰ λοιπὰ ἢ ἐκλογὴ διεξήχθη κατὰ τύπους, ἐκλεγέντων σχεδὸν παμψηφεὶ τῶν ἐν τῷ δελτίῳ τοῦ Νεοτουρκικοῦ Κομιτάτου ἀναγεγραμμένων ὑποψηφίων καὶ οὕτω ἐξελέγησαν βουλευταὶ Θεσσαλονίκης οἱ Χωναῖος καὶ Ἄρτας, Σερρῶν δὲ ὁ Δίγκας κατόπιν συνεννοήσεως τοῦ Προξενείου Σερρῶν μετὰ τοῦ τῆς Θεσσαλονίκης.

Ταξίδιον εἰς Κωνσταντινούπολιν. Δύο εἴμεθα οἱ παραμείναντες παρὰ τῷ Κορομηλᾷ διὰ τὴν χειραγώγησιν καὶ ἐν γένει διεξαγωγὴν τῆς ἐπιτελικῆς, οὕτως εἰπεῖν, ὑπηρεσίας τοῦ ἐνόπλου ἀγῶνος, ὁ συμμαθητῆς μου ἐν τῷ Σχολείῳ τῶν Εὐελπίδων Ἐξαδάκτυλος καὶ ἐγώ. Βραδύτερον πολλαπλασιασθείσης τῆς ἐργασίας ἐκλήθησαν ὁ Ἀλέξανδρος Μαζαράκης, μετὰ τοῦτον ὁ Ταβουλάρης Κυριαῖκος, εἶτα ὁ Κουρούκλης Ἀνδρέας καὶ ὁ Ὄθωναῖος Ἀλέξανδρος, μετὰ δὲ τὴν ἀνακήρυξιν τοῦ Τουρκικοῦ Συντάγματος οἱ Μαστραπᾶς Γεώργιος καὶ Μοσχονήσιος Ἀλκιβιάδης, ἅπαντες ἀξιωματικοί.

Παραταθείσης ὅμως ἐπὶ ἔτη τῆς ἐργασίας ταύτης, εὐρέθημεν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ζητήσωμεν τὴν ἀνάκλησίν μας καὶ ὁ μὲν Ἐξαδάκτυλος ἀνεκλήθη κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1908, ἐγὼ δὲ κατὰ Ἰανουάριον τοῦ 1909, ἀφοῦ εἶχε λήξει ἀπὸ τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ Τουρκικοῦ Συντάγματος ὁ ἔνοπλος ἀγὼν, συνεπῶς ἠτύχησα νὰ παρακολουθῆσω τὴν ἐθνικὴν ταύτην δρᾶσιν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως μέχρι τοῦ τέλους τῆς. Πρὶν ὅμως ἀπέλθω τῆς Θεσσαλονίκης, ἐθεώρησα καλὸν νὰ ἐπισκεφθῶ τὴν Κωνσταντινούπολιν, διότι δὲν ἐγνώριζον ἂν θά μοι ἐδίδετο ἄλλη κατάλληλος εὐκαιρία, ὅπως ἐπισκεφθῶ τὸ μέγα τοῦτο ἐθνικὸν κέντρον, τὴν εὐλόγως ἀποκληθεῖσαν βασιλίδα τῶν πόλεων, ὅπου ἐξευλιχθὴ ὀλόκληρος ἡ βυζαντινὴ ἡμῶν ἱστορία καὶ ἐδημιουργήθη ὁ θρῦλος τῆς Ἀγίας Σοφίας καὶ τοῦ μαρμαρωμένου βασιλιᾶ, ἐζήτησα δὲ πρὸς τοῦτο ὀλιγοήμερον ἄδειαν. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς εἰς Κωνσταντινούπολιν μεταβάσεώς μου, ὁ τότε γενικὸς πρόξενος τῆς Θεσσαλονίκης ἀείμνηστος Παπαδιαμαντόπουλος Ἀνδρέας, εὐρυτάτης μορφώσεως πρόσωπον, μὲ ἀφθαστον πατριωτισμὸν καὶ ζηλευτὴν εὐγένειαν καταγωγῆς, μοι ἐνεπιστεύθη τὴν παράδοσιν τῶν νέων κρυπτογραφικῶν λεξικῶν πρὸς τὰ κατὰ τὴν σιδηροδρομικὴν μου διαδρομὴν εὐρισκόμενα ἡμέτερα Προξενεῖα Σερρῶν, Καβάλας, Ξάνθης, ἀφοῦ προηγουμένως εἶχον εἰδοποιηθῆ τηλεγραφικῶς καὶ προσήλθον προσωπικῶς οἱ ἴδιοι πρόξενοι, ἵνα παραλάβωσι ταῦτα παρ' ἐμοῦ.

Εἰς Κωνσταντινούπολιν μετέβην κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1908, ὅπου μὲ ἐξενάγησε πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν μᾶλλον ἀξιοθεάτων μνημείων καὶ μερῶν τῆς πόλεως ὁ ἐν τῷ Προξενείῳ Θεσσαλονίκης συνάδελφος καὶ πρό τινας μόλις ἐκλεγεῖς βουλευτῆς Χωναῖος Γεώργιος, ὅστις ὑπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ βουλευτοῦ εἶχεν ἐλευθέραν σχεδὸν εἴσοδον παντοῦ καὶ μὲ τὴν πλήρη γνῶσιν τῆς τουρκικῆς γλώσσης ὑπῆρξε δι' ἐμὲ πολῦτιμος ξεναγὸς εἰς τὴν πλήρη φυσικῶν θελημάτων προνομιούχον ταύτην πόλιν. Ἐπεσκέφθημεν τοὺς εἰς τζαμίᾳ μεταβληθέντας πρώην χριστιανικοὺς ναοὺς μὲ τὴν ἐπιβλητικὴν βυζαντινὴν ἀρχιτεκτονικὴν των καὶ μὲ τὰ διασωζόμενα ἐν αὐτοῖς ἐξαιρετικῆς τέχνης ψηφιδωτά, τὸ Μουσεῖον τῶν Γενιτσάρων, τὴν εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐπισκέψεως τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας Γουλιέλμου Β' ἀνεγερθεῖσαν κρήνην, τὴν ἰδιόρρυθμον ἀγορὰν τοῦ παλαιοῦ Βυζαντίου (τσαρσί), τὴν ἀρχαίαν Χαλκηδόνα, μεταβάντες ἐκεῖθεν

ἐφ' ἀμάξης εἰς Χαϊντάρ Πασᾶ καὶ ἐπανελθόντες ἀτμοπλοικῶς εἰς Γαλατᾶν. Διεπλεύσαμεν τὸν μεγαλοπρεπῆ Βόσπορον καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ἔκτασιν, θαυμάζοντες τοὺς ἐκατέρωθεν συνοικισμούς, ἰδίᾳ ὅμως τοὺς ἐπὶ τῆς εὐρωπαϊκῆς ἀκτῆς τοιούτους. Παρηκολούθησαμεν τὰς ἐν Πέραν πολιτικὰς διαδηλώσεις, δεδομένου ὅτι κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην ὁ διατηρούμενος εἰσέτι Ἀμπτοῦλ Χαμίτ εἶχε καθαιρεθῆ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ἀξιώματος καὶ εἶχε μεταμορφωθῆ εἰς συνταγματικὸν βασιλέα, διατηρῶν ὅμως πολλὰς τῶν παλαιῶν σουλτανικῶν παραδόσεων, ὡς τὴν τοῦ προσκυνηματος κατὰ Παρασκευήν, ἣν παρηκολούθησα ἐκ τῆς πρὸς τοῦτο καθωρισμένης διὰ τοὺς ξένους εἰδικῆς θέσεως. Ἄλλ' ἐκεῖνο ὅπερ ἰδιαζόντως μοὶ ἐπροξένησε ἰδιαιτέραν ἐντύπωσιν ἐκ τῆς εἰς Κωνσταντινούπολιν μεταβάσεώς μου, εἶναι ἢ μετὰ τῆς ἐξαιρετικῆς πολιτικῆς φυσιογνωμίας τοῦ μεγάλου ἡμῶν ἐθνάρχου πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ' ἰδιαιτέρα συνάντησίς μου.

Ἡ ἐν Μακεδονίᾳ ὑπηρεσία μου εἶχε μεγίστην ἐπαφήν μετὰ τῶν μητροπόλεων, ἀφοῦ μόνον αἱ μητροπόλεις ἐδικαιοῦντο νὰ προστατεύωσι τὰ συμφέροντα τῶν Χριστιανῶν Ὁθωμανῶν ὑπηκόων καὶ τοιούτοι ἦσαν ὅλοι οἱ τῆς ὑπαίθρου χώρας καὶ τὰ τέσσαρα πέμπτα τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ ὁμογενῶν, συνεπῶς ἐγνώριζον πολὺ καλὰ τὴν ἐθνικὴν δρᾶσιν τῶν μητροπολιτῶν μας. Εἷς ἐκ τῶν ἀρίστων ἐθνικῶν παραγόντων τῆς περιόδου ἐκείνης ἦτο καὶ ὁ μητροπολίτης Δράμας καὶ μετέπειτα ἐθνομάρτυς, ὁ Σμύρνης Χρυσόστομος, κληρικὸς μεγάλης μορφώσεως καὶ πατριωτικοῦ ἐνδιαφέροντος, ἐξαιρετικῶς τολμηρὸς καὶ ἐνεργητικὸς, ὅστις ὅμως εὐρεθεὶς μακρὰν ἐνὸς ἐθνικοῦ προξενικοῦ κέντρου ἠναγκάζετο νὰ ἀναλάβῃ ὅλον τὸ βᾶρος τῆς ἐθνικῆς κινήσεως καὶ νὰ ἐκτίθεται περισσότερον τοῦ δέοντος. Ἡ δρᾶσις του αὐτῆ φυσικὸν ἦτο νὰ ὑποπέσῃ εἰς τὴν ἀντίληψιν, παρακολούθησιν καὶ δυσμένειαν τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν, ὅπερ ἐν τέλει κατέληξεν εἰς τὴν ἐκ Δράμας ἀπομάκρυνσίν του.

Ἡ ἐπιτυχῆς ὅμως ἐν Δράμᾳ ἐθνικὴ του δρᾶσις καὶ ἡ τούτου ἕνεκεν προσωπικὴ του καταδίωξις, προὐκάλεσαν τὴν διὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἡμετέρας Πρεσβείας ἐπιδιώξιν τῆς ἱκανοποιήσεως τοῦ φιλοτίμου καὶ εὐθαρσοῦς τούτου ἱεράρχου, τῇ ἐπεμβάσει ἡμῶν τῶν παρακολουθησάντων τὴν δρᾶσιν του ἀξιωματικῶν. Τὸ Πατριαρχεῖον ἀναγνωρίσασκε τὰς παρασχεθείσας ἐθνικὰς ὑπηρεσίας καὶ σεβασθὲν τὰς ὑποδείξεις τῆς Ἑλληνικῆς Πρεσβείας, τὸν μετέθεσεν εἰς θέσιν λίαν ἐπίζηλον, τὴν τοῦ μητροπολίτου Σμύρνης, ὅπου εὗρε τὸν μαρτυρικὸν ἀλλὰ ἐνδοξον θάνατον κατὰ τὴν ἐκ Μ. Ἀσίας ὑποχώρησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ τῷ 1922.

Ὁ ἀείμνηστος οὗτος ἱεράρχης ἦτο κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἔκφρασιν ἀνάστημα τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἀντιπολιτεύσεως ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Συμβουλίῳ μητροπολίτου Χαλκηδόνος καὶ συνεπῶς ἦτο ἀντιωακειμιστής, ὅταν δὲ ἐπληροφόρηθη παρ' ἐμοῦ ὅτι πρόκειται νὰ μεταβῶ εἰς Κωνσταντινούπολιν, μοῦ

εἶπεν, «ἀσφαλῶς θὰ ἐπισκεφθῆς καὶ τὸν πατριάρχην»· τοῦ ἀπήντησα «θὰ θεωρήσω μεγάλην μου παράλειψιν, ἂν δὲν κατωρθώσω νὰ παρουσιασθῶ πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τοῦ Γένους». «Ὅταν ἐπέστρεψα, εἰς νέαν μετ’ αὐτοῦ συνάντησιν, διότι με ἐτίμα διὰ τῆς φιλίας του καὶ μάλιστα μοι εἶχε δωρήσει μικρὸν πολυτιμον σταυρὸν μετὰ τιμίου ξύλου, τὸν ὁποῖόν μοι ἐνεχείρισεν ἐκ μέρους του ὁ τότε ἀρχιεπίσκοπός του Θεμιστοκλῆς καὶ ἤδη μητροπολίτης Καβάλας Χρυσόστομος καὶ τὸν ὁποῖον σταυρὸν περιεβλήθην ἔκτοτε διὰ μιᾶς ἀλυσίδος καὶ τὸν φέρω ὡς ἓν ἐκ τῶν πολυτιμοτέρων καὶ σεβαστοτέρων κειμηλίων μου, με ἠρώτησεν, ἂν εἶδον τὸν πατριάρχην καὶ ποῖα αἰ ἐκεῖθεν ἐντυπώσεις μου. Τοῦ ἀπήντησα, ὅτι «μετέβαινον προδιαταθειμένος ὄχι πολὺ εὐμενῶς κατόπιν τῶν εἰσηγήσεών του, ἀλλ’ ἐπανερχομαι κατενθουσιασμένος». Μοῦ λέγει, «εἶναι γόης», τοῦ ἀπήντησα ὅτι «εἶναι ἐθνάρχης πραγματικῆς». Τοὺς διαλόγους αὐτοὺς παρέβηκα διὰ νὰ τονίσω ὅτι ἀμφοτέροι καίτοι κληρικοὶ μεγάλης ἀξίας, ἄξιοι παντὸς σεβασμοῦ διὰ τὸ ἐθνικὸν των παρελθόν, ἐν τούτοις ἢ καλογηρικῆ των παραδόσις δὲν τοὺς ἀφῆκεν ἀνεπηρέαστους εἰς τὰς προσωπικὰς των σχέσεις καὶ διετήρουν μίαν ψυχρότητα.

Τὴν μετὰ τῶν Πατριαρχείων ἐπαφὴν ἢ ἡμετέρα Πρεσβεία διετήρει διὰ τοῦ πρώτου γραμματέως της Ἰωνος Δραγοῦμη, μετὰ τοῦ ὁποίου με συνέδεε προηγουμένως φιλία καὶ τὴν ἐπομένην τῆς εἰς Κωνσταντινούπολιν ἀφίξεώς μου, ἀφοῦ συνεφάγομεν μετέβημεν εἰς Φανάριον διὰ λέμβου καὶ διηυθύνθημεν κατ’ εὐθεῖαν πρὸς τὰ Πατριαρχεῖα, συνέπεσεν ὅμως τὴν στιγμὴν αὐτὴν νὰ χοροστατῇ ὁ Πατριάρχης εἰς τὸν ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ ἐσπερινόν, ὅπου εἰσήλθομεν καὶ ὑπεβάλομεν πρὸς αὐτὸν εὐλαβῆ χαιρετισμὸν ἀπὸ τῆς θέσεώς μας, ὃν μᾶς ἀπέδωκε δι’ ἐλαφρᾶς κλίσεως τῆς κεφαλῆς. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ ἐσπερινὸς θὰ ἐβράδυνεν ὁ Ἰων Δραγοῦμης μοι ἐπρότεινε νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὰ τεῖχη τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ βραδύτερον νὰ ἐπανέλθωμεν, ἵνα παρουσιασθῶμεν εἰς τὸν πατριάρχην, μοῦ εἶπεν δὲ συγχρόνως ὅτι θὰ ἔχωμεν ὡς συνοδὸν καὶ μίαν κυρίαν μεθ’ ἐνὸς ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ὁμογενοῦς. Πράγματι ἐξήλθομεν καὶ εὐρέθη πρὸς ἐκπληξίν μου μεγάλην πρὸ τῆς γνωστῆς ἠθοποιοῦ μας Μαρίκας Κοτοπούλη, τὴν ὁποίαν τότε τὸ πρῶτον εἶχε γνωρίσει καὶ ἦτο εἰς τοὺς μετ’ αὐτῆς ζωηροὺς ἐνθουσιασμούς του. Ἐπεσεφῆθημεν τότε τὰ τεῖχη τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐν λειτουργοῦν ἐκεῖ ὑελουργεῖον, τὸ Καχριε Τζαμι μετὰ τὰ ὠραιότατα ψηφιδωτά του καὶ ὅπου ὁ Ὄθωμανὸς φύλαξ τῆς ἐκκλησίας, ἡλικιωμένος χότζας, δεικνύων τὸ ψηφιδωτόν, μᾶς ἔλεγεν ἑλληνιστί, ἴσως τὰς μόνας λέξεις πού θὰ ἐγνώριζεν, «Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου». Ἡ εὐφυὴς καὶ εὐχάριστος Κοτοπούλη μετὰ τὴν διακρίνουσαν αὐτὴν εὐστροφίαν πνεύματος, τὸν ἐπεύραζεν ὅτι αὐτὴ εἶναι «ἡ νέα γυναῖκα πού θὰ καπνίζη καὶ θὰ ψηφίζη», ἄσμα λίαν διαδεδομένον, ἡδόμενον παρ’ αὐτῆς κατὰ τὰς παραστάσεις ἐν τῷ θεάτρῳ, ὁ δὲ χότζας μὴ ἀντιλαμβανόμενος τίποτε ἐξ ὅλων αὐτῶν ἐγέλα μακαρίως. Κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν

μας ἐκ τῆς ἀνά τὰ τείχη καὶ παλαιὸν Βυζάντιον περιουσίας, μᾶς κατέλαβε ραγδαιοτάτη βροχή, ὅποτε ὁ Δραγούμης ἐπρότεινε νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς Πέραν καὶ τὴν ἐπομένην νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὸν πατριάρχην. Μὴ θέλων νὰ ἐξέλθω τοῦ κανονισθέντος προγράμματος διὰ τὴν ὀλιγοήμερον ἐκεῖ παραμονὴν μου, ἀπεφάσισα νὰ ὑπάγω μόνος τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἀφοῦ ἤμην ἐφωδιασμένος μεθερμοτάτην συστατικὴν ἐπιστολὴν τοῦ στενότατα μετὰ τοῦ πατριάρχου συνδεομένου προξένου Θεσσαλονίκης Παπαδιαμαντοπούλου καὶ ἀφοῦ προηγουμένως με εἶχεν ἴδει εἰς τὸν ἑσπερινὸν μετὰ τοῦ Δραγούμη. Πράγματι μετέβην εἰς τὰ Πατριαρχεῖα καὶ διὰ τοῦ ἀρμοδίου κληρικοῦ τοῦ ἀπέστειλα τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Παπαδιαμαντοπούλου, δηλώσας πρὸς τὸν κληρικὸν ὅτι εἶμαι ὑπάλληλος τοῦ Προξενίου Θεσσαλονίκης. Ὁ ἀείμνηστος πατριάρχης διαγνώσας ἀμέσως ὅτι ἐπρόκειτο περὶ προσώπου ἀναμειγμένου εἰς τὰ τῆς ἐθνικῆς ἐν Μακεδονίᾳ δράσεως με ἐδέχθη καὶ με ἐκράτησεν ἐπὶ μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν, συνδιαλεγόμενος μετ' ἐνδιαφέροντος ἰδιάζοντος διὰ τὰ ἐθνικὰ μας ζητήματα. Ἡ ἀνάμνησις τῆς συνδιαλέξεως ἐκείνης εἶναι ἡ ὠραιότερα ἀνάμνησις μου ἐκ τῆς ἐπισκέψεώς μου εἰς τὴν βασιλίδαν τῶν πόλεων. Παρουσιασθεὶς πρὸ τῆς αὐτοῦ παναγιότητος τοῦ ἀπεκάλυψα ἀμέσως τὴν ιδιότητά μου ὡς ἀξιωματικοῦ, τοῦ ὠμίλησα μετὰ πάσης εὐλαβείας, συναισθανόμενος ὅτι ὁ πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως δεόν νὰ εἶναι πλήρως ἐνήμερος τῆς ἐν Μακεδονίᾳ κρατουμένης καταστάσεως, διὰ τοῦτο τοῦ ἐδήλωσα ὅτι, ὡς γνωρίζει, ἡ ἐθνικὴ μας δρᾶσις εἶναι στενότατα συνυφασμένη με τὰς μητροπολιτικὰς ἀρμοδιότητας καὶ συνεπῶς ἢ μετὰ τῶν μητροπολιτῶν Μακεδονίας συνεργασία μας ἐπιβεβλημένη. Ἐντεῦθεν μοῦ ἐδόθη ἡ εὐκαιρία νὰ γνωρίσω λεπτομερέστατα τὴν δρᾶσιν καὶ τὴν ἰκανότητα ἐκάστου ἐξ αὐτῶν. Ἐτόνισα πρὸς τὸν πατριάρχην ὅτι ὁ μητροπολιτικὸς θρόνος τῆς Θεσσαλονίκης, τὸν ὁποῖον τόσον καλὰ ἐγνώρισεν, ἀφοῦ ἐκεῖθεν ἀνῆλθεν εἰς τὸ πατριαρχικὸν ἀξίωμα, δεόν νὰ εἶναι σήμερον ὁ πατριαρχικὸς θρόνος τῆς Μακεδονίας, λόγῳ τῆς διεξαγομένης ἐκεῖ ἐντόνου ἐθνικῆς δράσεως καὶ νὰ κατέχηται παρ' ἱεράρχου ἐξαιρετικῆς ἰκανότητος· ὁ ἤδη ὑπηρετῶν εἶναι καλός, ἀλλ' εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο νὰ προήγετο ὥστε νὰ ἔλθῃ ἄλλος καταλληλότερος, ἐννοεῖται δὲ ὅτι εἶχε ζητηθῆ διὰ τῆς Πρεσβείας ἢ ἐκ Θεσσαλονίκης μετάθεσις του. Γνωρίζω ὅτι εἶναι ἐκ τῶν ἀφωσιωμένων εἰς τὴν παναγιότητά σας, ἀλλ' εἶμαι ὑποχρεωμένος χάριν τῆς ἐθνικῆς ἰδέας νὰ ἐνισχύσω τὰς ὑποδείξεις τῆς ἡμετέρας Πρεσβείας. Κατὰ τὴν συνδιάλεξίν μας ταύτην ἀνελύσαμεν τὴν δρᾶσιν ἐνὸς ἐκάστου τῶν μητροπολιτῶν Μακεδονίας καὶ ἐξεπλήρυστο διὰ τὴν πλήρη γνῶσιν τῆς ἀξίας ἐκάστου ἐξ αὐτῶν. Συνεζητήσαμεν διὰ μακρῶν τὴν ἀδικαιολόγητον προκατάληψιν ἱεραρχῶν τινῶν, διαβλεπόντων μείωσιν τῆς διὰ τῶν προνομίων τῆς Ἐκκλησίας παραχωρηθείσης αὐτοῖς ἀρμοδιότητος, εἰς τὴν παρέμβασιν τῶν Προξενίων πρὸς διορισμὸν προσώπων τινῶν καταλλήλων διὰ τὴν ἐθνικὴν δρᾶσιν καὶ δυστυχῶς οἱ ἡγούμενοι τῶν τοιούτων ἀντιλήψεων ἦσαν

ιεράρχαι κύρους. Εὐτυχῶς αἱ προκαταλήψεις αὐται κατέπεσαν σὺν τῷ χρόνῳ.

Ἡ συγκινητικώτερα δι' ἐμέ σκηνὴ τῆς ἐμπιστευτικῆς ταύτης συνδιαλέξεως ἦτο, ὅταν μοὶ ἐξεμυστηρέυθη τὰς ἐνδομύχους σκέψεις του διὰ τὴν πατριαρχικὴν διαδοχὴν. «Παιδί μου, μοὶ ἔλεγε, ἀντιλαμβάνομαι ὅτι εὐρίσκομαι εἰς τὸ ἔσχατόν μου γῆρας καὶ κατ' ἰδίαν σκεπτόμενος προσπαθῶ ν' ἀνεύρω τὸν μᾶλλον ἐνδεδειγμένον διάδοχόν μου». Καὶ ἀμέσως μοῦ προσέθηκε· «ποία ὑπῆρξεν ἡ πολιτεία τοῦ Κασσανδρείας Εἰρηναίου;». Τοῦ ἀπήντησα, «ἐξαιρετος καὶ σθεναρά, ἀποκαλυφθεῖσα ἰδίᾳ κατὰ τὸν χειρισμὸν τῆς πολιτικῆς ἐνεργείας πρὸς ὑπόδειξιν τῶν ὑποψηφίων βουλευτῶν κατὰ τὰς τελευταίας ἐκλογάς. Μολονότι ὀλίγος εἶναι ὁ χρόνος τῆς μετ' αὐτοῦ συνεργασίας, ἀφοῦ μόλις πρὸ μηνῶν ἐγκατεστάθη εἰς τὸν μητροπολιτικὸν του θρόνον, ἐν τούτοις ἐσχηματίσαμεν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι πρόκειται περὶ ἱεράρχου μεγάλης μορφώσεως, ἐξαιρετικοῦ σθένους καὶ πατριωτικοῦ ἐνθουσιασμοῦ, τὸν ὅποιον σπανίως συναντᾷ τις εἰς ἀνωτάτους λειτουργοὺς τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας ἱεραρχίας». Μοῦ ἀπήντησε τότε μετὰ ζωηρᾶς ἐμφάσεως· «διότι φρονῶ, ὅτι εἶναι ὁ μᾶλλον ἐνδεδειγμένος νὰ με διαδεχθῆ». Τὰς ἀντιλήψεις ταύτας τοῦ πατριάρχου ἄμα τῇ ἐπιστροφῇ μου εἰς Θεσσαλονίκην ἀνεκοίνωσα πρὸς τὸν γενικὸν πρόξενον Παπαδιαμαντόπουλον, ὁ ὁποῖος ἐθεώρησε καλὸν νὰ τὰς ἀναφέρῃ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν. Ὁ σεβαστὸς ἱεράρχης Κασσανδρείας Εἰρηναῖος συνεχίζει ἔκτοτε τὴν ποιμαντορίαν του ἐν τῇ μητροπόλει ταύτῃ μὴ φιλοδοξῶν νὰ καταλάβῃ ἄλλην ἀρχιερατικὴν ἔδραν, ἣν ἐδικαιοῦτο λόγω τῆς μορφώσεως καὶ τοῦ χαρακτῆρος του, προτιμῶν τὴν συνέχισιν τῆς χριστιανικῆς του ἀποστολῆς ἐν τῇ μεμακρυσμένῃ ταύτῃ γωνίᾳ τοῦ ἑλληνισμοῦ καὶ μόνον μετὰ τὴν πατριαρχικὴν τήβεννον θὰ ἠδύνατο νὰ ἀνταλλάξῃ τὴν σημερινὴν μητροπολιτικὴν του ἀρμοδιότητα. Κατόπιν τῆς ἐκδηλωθείσης πρὸς με τόσον ἀνυποκρίτου καὶ κολακευτικῆς ἐκτιμῆσεώς του, ὥστε νὰ μοὶ ἐμπιστευθῆ καὶ τὰς μυχαίτερας σκέψεις του, ὁμολογῶ, ὅτι μετὰ συγκινήσεως ἠγέρθη νὰ ἀσπασθῶ τὴν χεῖρα του καὶ ἀπέλθω, συναισθανόμενος μετ' ἀνακουφίσεως ἰδιαζούσης ὅτι ἡ πατριαρχικὴ ἐξουσία εἶναι ἐμπεπιστευμένη εἰς χεῖρας προσώπου φέροντος ἐπαξίως τὸν τίτλον τοῦ ἐθνάρχου. Κατὰ τὴν δῆμερον ἐν Κωνσταντινουπόλει παραμονὴν μου ἠτύχησα νὰ τὸν ἴδω ἱερουργοῦντα μετ' ὀλοκλήρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὁμιλοῦντα δὲ κατὰ τὰ ἐγκαίρια τοῦ ἰδρυθέντος τότε Εὐγενιδείου Οἰκονομικοῦ Συσσιτίου εἰς μνήμην τοῦ ἐν Ἀθήναις αὐτοκτονήσαντος μόνου υἱοῦ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ζαπλοῦτου ὁμογενοῦς Εὐγενίδου.

Πρὸ τῆς διὰ Κωνσταντινούπολιν ἀναχωρήσεώς μου εἶχον ἔλθει εἰς Θεσσαλονίκην οἱ Μαστραπᾶς Γ. καὶ Μοσχονήσιος Ἄλκ. εἰς ἀντικατάστασίν μου καὶ πρὸς τοὺς ὁποίους εἶχον παρουσιάσει πολλοὺς ἐκ τῶν πρακτόρων τῆς ἐθνικῆς μας δράσεως καὶ ἐκ τῶν προκρίτων τῆς ὑπαίθρου χώρας. Μετὰ τὴν ἐκ Κωνσταντι-

νουπόλεως ἐπάνοδόν μου ἐξηκολούθησα τὴν παράδοσιν τῆς ὑπηρεσίας μου πρὸς τοὺς νεοαφιχθέντας συναδέλφους μου, παρουσιάζων πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἐκάστοτε ἐμφανιζομένους ἐν τῷ Προξενεῖῳ πράκτορας καὶ προκρίτους, τοὺς εὐρισκομένους εἰς ὑπηρεσιακὴν μετ' αὐτοῦ ἐπαφὴν καὶ συγχρόνως παρεσκευάσθη διὰ τὴν ὀριστικὴν πλέον ἀναχώρησίν μου.

Συνεχίζων καὶ κατὰ τὸ τελευταῖον τοῦτο ἔτος τὴν ἐκδήλωσιν τοῦ ὀφειλομένου σεβασμοῦ πρὸς τοὺς πεσόντας προμάχους τῆς ἐθνικῆς ἰδέας, θέλω παραθέσει πρῶτον τὰ ὀνόματα τούτων καὶ εἶτα τὴν σειρὰν τῶν διαδραματισθέντων γεγονότων.

Τὰ σώματα Βάρσου καὶ Κρικέλη ἠνωμένα μετὰ τοῦ σώματος Στόικου τοῦ Μοριχόβου μετέβησαν εἰς τὸ χωρίον Πόλτσιστα, κατόπιν προσκλήσεως τῶν χωρικῶν, οἵτινες συνεννοηθέντες μετὰ βουλγαρικῆς συμμορίας εὐρισκομένης ἐν τῷ χωρίῳ ἠθέλησαν νὰ παρασύρωσι τὸ ἐλληνικὸν σῶμα εἰς ἐνέδραν, εἰδοποιηθὲν ὅμως τοῦτο περὶ τῆς ἐν τῷ χωρίῳ παρουσίας τῆς βουλγαρικῆς συμμορίας ἐξῆλθε καὶ κατὰ τὴν ἔξοδον ἐκ τοῦ χωρίου ἐπετέθησαν κατ' αὐτοῦ οἱ Βούλγαροι. Ἐκ τῶν ἡμετέρων ἐτραυματίσθη εἷς.

Ἐπίθεσις Μάλλιου (Δούκα), Τράϊκου (Τσίπουρα) καὶ Κόρακα (Σταυροπούλου) κατὰ Ἀγίου Ἰωάννου Βεροίας, φόνος τριῶν ρουμανιζόντων, ἐνὸς Βουλγάρου καὶ τραυματισμὸς δύο. Ἐσφάγησαν 3.000 ζῶα, ἐκάησαν 22 μάνδραι καὶ ἀπήχθησαν 40 ὑποζύγια. Ἐκ τῶν ἐλληνικῶν σωμάτων ἐφονεύθη ὁ Δημήτριος Μαυρομαμάτης ἐκ Μηλιᾶς τοῦ Ὀλύμπου.

Τὴν νύκτα τῆς 7-8 Μαρτίου κατόπιν προδοσίας ἐγένετο ἐν Ναούση πολιορκία τῶν οἰκιῶν, ἐν αἷς διέμενον ἐλληνικὰ σώματα (Τράϊκος καὶ Καραπάνος). Τὰ σώματα διέφυγον, ἐφονεύθησαν ὅμως ἐκ τῶν ὀπλιτῶν ὑπὸ τοῦ στρατοῦ ὁ ἐκ Κρήτης Γεώργιος Γιαννακάκης καὶ ἐτραυματίσθη ὁ ἐκ Σιατίστης Ἐμμανουὴλ Ἀθανασίου.

Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ εἰς Ἑλλάδα ἐπανερχομένου ἐκ τῆς περιφερείας Μοναστηρίου σώματος Ἐμμανουὴλ Κατσίγαρης ἐφονεύθη παρὰ τὸ χωρίον Κοῦτλες, πλησίον τοῦ ποταμοῦ Ἀλιάκμονος ὑπὸ τινος ἐκ τῶν ὀπλιτῶν του ἐκ Καστορίας Νίκου ἕνεκα προσωπικῆς ἐκδικήσεως. Ὁ αὐτὸς ἐφόνευσε καὶ ψυχογυῖον τοῦ Κατσίγαρη Ἐμμανουὴλ Μυλωνάκη.

Παρὰ τὸ Γραμματίκοβον τὸ σῶμα Κρικέλη συνεκρούσθη πρὸς στρατόν, διαφυγὸν ἄνευ ἀπωλειῶν.

Μεταξὺ τῶν χωρίων Ταραμὰν καὶ Μικρογουζίου Βεροίας ἀπόσπασμα σώματος ἐλληνικοῦ ὑπὸ τὸν Βασίλειον Ταμβάκη, μεταβαῖνον εἰς Νάουσαν, ἔπεσεν εἰς ἐνέδραν στρατοῦ, κατὰ δὲ τὴν συμπλοκὴν ἐφονεύθη ὁ Γ. Ρουμελιώτης, λοχίας Β' μεταγωγικοῦ λόχου, ὅστις μόλις εἶχεν ἀφιχθῆ ἔξ Ἑλλάδος καὶ διηυθύνετο εἰς Νάουσαν, ὅπου ἕτερος ἀδελφός του ὑπηρέτει.

Γεώργιος Παχῆς, σαρακατσᾶνος, ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ στρατοῦ παρὰ τὸ Τσερνέσοβον τῆς Καρατζόβας, διότι ἐκλαβὼν τὸν στρατὸν ὡς Βουλγάρους ἐπυροβόλησε κατ' αὐτοῦ.

Διαδραματισθέντα γεγονότα. Ἐν Μακρυόβω τῆς Στρωμνίτης ἐφονεύθη ὁ χωρικός Πέτσεφ ὡς προδότης σώματος Παντελῆ, ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ὁποίου ἐγένετο ὁ φόνος.

Μεταξὺ Χαρμάνκιοῦ καὶ Νεοχωροῦδας ἐφονεύθη ὁ ἐκ Νεοχωροῦδας Ντίνας Γκρούτας ὑπ' ἀνδρῶν σώματος καπετὰν Γιάννη Ράμναλη.

Παρὰ τὸ χωρίον Μπρατίνιστα ἐφονεύθησαν τρεῖς Τοῦρκοι ὑφ' Ἑλλήνων.

Ἐξωθι τοῦ χωρίου Δριμύγκλαβα (Δρυμὸς) ἐφονεύθη εἰς ἐκβιαστής καταγόμενος ἐκ τοῦ χωρίου τούτου ὑπὸ τοῦ σώματος καπετὰν Γιάννη. Ὑπὸ τοῦ ἰδίου σώματος ἐφονεύθη καὶ ὁ ἐξ Ἀσβεστοχωρίου Χριστόδουλος, ἄλλοτε ληστής καὶ εἶτα ὀπλίτης σώματος καπετὰν Γιάννη, διότι διήγειρε στάσις κατὰ τοῦ ἀρχηγοῦ του.

Ἐν Ἀγίῳ Ἰωάννῃ Βεροίας ὑπὸ σωμάτων Ναούσης-Βεροίας καὶ Ὀλύμπου ἐγένετο ἐπίθεσις κατὰ ρουμανιζόντων καὶ Βουλγάρων ποιμένων, καθ' ἣν ἐφονεύθησαν οἱ ρουμανιζόντες:

- 1) Γῶγος Κοκοτέλης,
- 2) Τάσος Τσάρας,
- 3) εἰς Γεώργιος, (ἅπαντες ρουμανιζόντες), καὶ εἰς Βούλγαρος Γιοβὰν Καρατόλε, ἐτραυματίσθησαν δέ:
- 1) Ἀναστάσιος Γάκης, καὶ
- 2) Τόλος Κουτάβας.

Παρὰ τὸ χωρίον Χαρμάνκιοῦ ἐτραυματίσθη ὁ ἐκ Γραδοβορίου Πέτρος Σκέμπε.

Ἐξω τοῦ χωρίου Κούπας ὁ τέως Βούλγαρος ἀρχηγὸς Λάζος, προσχωρήσας εἰς ἡμᾶς, ἐφόνευσε τοὺς δύο υἱοὺς τοῦ ἐν Κούπα Ρουμάνου ἱερέως Χατζηγεωργίου Ζαρκάδα.

Ἑλληνικὸν σῶμα ὑπὸ τὸν ἐκ Γιανιτσῶν καπετὰν Γκόνον εἰσελθὼν εἰς τὸ χωρίον Βλάχ (Γιανιτσῶν) ἐφόνευσε τρεῖς καὶ ἐτραυμάτισε δύο Βουλγάρους.

Πλησίον τῆς Μπαροβίτης εἰς θέσιν Ἰσβορ ἐφονεύθησαν ὑπὸ τοῦ προσχωρήσαντος τέως Βουλγάρου ἀρχηγοῦ Λάζου οἱ ἐκ Μπαροβίτης:

- 1) Τάνο Δῆμο Σλάμαρ,
- 2) Τᾶνο Γκῶνο Τάγκο,
- 3) Τᾶνο Μπόλα Σλαμάρ, καὶ
- 4) εἰς Βαγγέλης ὀνόματι.

Ἐφονεύθη ἔξωθι τοῦ χωρίου Νεοχωροῦδα ὁ ἐκ τοῦ ἰδίου χωρίου Βούλγαρος Γεώργιος Καράνταλης.

Ἑλληνικὸν σῶμα (καπετὰν Γιάννη) ἐφόνευσεν εἰς τὸ χωρίον Ἀρακλιῆ (Λαγκαδᾶ) τὸν Ὀθωμανὸν φύλακα Χασάν καὶ ἐτραυματίσεν ἕτερον ἕνα ἐκ λόγων τιμῆς.

Εἰς χωρίον Λυκοβίστα Βεροίας ἑλληνικὸν σῶμα (Γκόνου) ἐφόνευσε δύο Βουλγάρους καὶ δύο Ρουμάνους.

Εἰς θέσιν Δερβένι μεταξὺ Λαγκαδᾶ-Θεσσαλονίκης ἑλληνικὸν σῶμα (καπετὰν Γιάννη) ἐπετέθη κατὰ Βουλγάρων ἐκ Ζαρόβου ἐξ ὧν ἐφόνευσε δύο καὶ ἐτραυμάτισε δύο, ὧν εἷς ἀπέθανεν.

Ἐν Ναουση ἐφονεύθη ὑπὸ ἑλληνικοῦ σώματος ὁ Βλάχος Ἀθανάσιος Κορνᾶτσος ὡς προδότης.

Ἐφονεύθησαν ὑπὸ σώματος Κόρακα:

- 1) Γιοβὰν Τράϊος ἐκ Γιαντσίστης, καὶ
- 2) Ἀργύρης ἐκ Γενι-Κιόι.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐτραυματίσθη βαρέως ὁ Βούλγαρος προύχων Χατζημῆτσεφ.

Ἐν Σουσίτση (Στρωμνίτσης) βουλγαρικὴ συμμορία ἐπετέθη κατὰ τῆς οἰκίας τοῦ Ἑλληνοῦ Σβιτάνη, ὅστις ἐφόνευσεν ἕνα τῶν συμμοριτῶν.

Ὁ ἐκ Ποπτσέβου Βούλγαρος ἱερεὺς Μίλτσε ἐπιστρέφων ἐκ Στρωμνίτσης εἰς τὸ χωρίον του μετὰ τῆς συζύγου ἐφονεύθησαν ἀμφότεροι ὑφ' Ἑλλήνων.

Οἱ ἐκ Σαρακινόβου (Βοδενῶν) Βούλγαροι Βάνε Χρήστου καὶ Κόλε Πάρης ἐφονεύθησαν ὑπὸ Ἑλλήνων.

Ὁ προσχωρήσας Λάζος ἐφόνευσε τὸν ἐκ Μαγιαδᾶγ Ὀθωμανὸν Κοσσέ Ὀμέρ καὶ δύο ἄλλους Ὀθωμανοὺς μεταβάντας παρ' αὐτῶ, ὑποπτευθεὶς τούτους ὡς προδότας.

Εἰς χωρίον Μελίκη (Βεροίας) ἐφονεύθη ὑφ' Ἑλλήνων ὡς προδότης ὁ χωρικός Μῆτρος.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐγένετο ἀπόπειρα κατὰ τοῦ Βουλγάρου ἐμπορομεσίτου Ρίζωφ, τραυματισθέντος ἐλαφρῶς εἰς τὴν χεῖρα.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ ἐν τῇ συνοικίᾳ Ἀγίας Τριάδος ἐτραυματίσθη διὰ πελέκειος εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν χεῖρα ὁ Βούλγαρος ὑπάλληλος Ἀλατίνι Γιόβάνης.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐγένετο ἀνεπιτυχῶς ἀπόπειρα κατὰ τοῦ διερμηνέως τοῦ βουλγαρικοῦ πρακτορείου Θεοδωρῶφ.

Ἐξῶθι τοῦ χωρίου Γραδοβορίου ἐφονεύθη ὁ Βούλγαρος Πέτρος Σταύρου ὑπὸ ἀνδρῶν τοῦ σώματος Λαγκαδᾶ.

Ἐν Βεροίᾳ ἐτραυματίσθη ὁ ρουμανίζων καθηρημένος ἱερεὺς Παπαγιώργης. Ἐπίσης ὁ συνοδεύων αὐτὸν ἀστυνόμος καὶ μία τυχαίως διερχομένη γυνή.

Μεταξὺ Γουμέντζης καὶ Κρίβας ἐφονεύθη ὁ ἐκ Κρίβας σχισματικὸς Δημήτριος Γκίγκεφ.

Εἰς θέσιν Σοφοῦλι σῶμα ἑλληνικὸν (καπ. Γκόνου) ἐφόνευσε δύο Γκέγκηδες καὶ ἐτραυμάτισε τρίτον ὡς ληστής.

Ἐκ τῶν Καλυβίων Κίτρος ἀπήχθη καὶ ἐφονεύθη ὡς προδότης ὁ Βλάχος κεχαγιᾶς Ἀδάμ Σαμαράς.

Εἰς τὸ χωρίον Δριμύγκλαβα ἐφονεύθη ὑφ' Ἑλλήνων ὡς μὴ ἐμπνέων ἐμπιστοσύνην ὁ Ἀθάνασιος Νικολάου.

Ἐξω τῆς Θεσσαλονίκης παρὰ τὸ χωρίον Τεκελῆ ἑλληνικὸν σῶμα ὑπὸ τὸν Ἀποστόλην Ματόπουλον ἐπετέθη κατὰ σαράντα Βουλγάρων ἐργαζομένων εἰς κοπὴν χόρτου καὶ ἐφόνευσε ὀκτώ.

Ἑλληνικὸν σῶμα ἐφόνευσε ἔξω τοῦ χωρίου Κωστούρινον τῆς Στρωμνίτισης τὸν Βούλγαρον πρόκριτον Κόλλε.

Ἐν Βεροιά ἐφονεύθη ἐν μέσῃ ἀγορᾷ ὁ ρουμανίζων Γεώργιος Καραγιάννης ὑπὸ Μήτρου Κατσάμπα, ἀδελφοῦ τοῦ εἰς τὰ ἀνταρτικὰ σώματα ὑπηρετήσαντος Προδρόμου.

Ἑλληνικὸν σῶμα (καπ. Γιάννη) ἐφόνευσε πλησίον τοῦ χωρίου Ζάροβον τοὺς ἐκ τοῦ αὐτοῦ χωρίου Βουλγάρους Γ. Ἀγγέλου, Δαβιδ Γεωργίου καὶ τὸν ἐκ Λιγκοβάνης Γιοβάν Κοτόλ, ἐτραυμάτισε δὲ τὸν Γιοβάν Κωνσταντίν.

Ἐν χανίῳ παρὰ τὸ χωρίον Μηλιά (Ὀλύμπου) ἐφονεύθη ὁ ρουμανίζων Ἀθανάσιος Παπαϊωάννου, διερμηνεὺς ἐν τῇ ὑποδιοικήσει Κατερίνης.

Ἐξω τῆς Θεσσαλονίκης παρὰ τὸ καφενεῖον Φλόκα εὐρέθη φονευμένος ὁ ἐκ Καστορίας Ἰωάννης Παπασταυρίδης, τιμωρηθεὶς ὡς μὴ ἐμπνέων ἐμπιστοσύνην.

Μεταξὺ Βεροίας καὶ Ξηρολιβάδου εἰς θέσιν Λουζίτσα ἐφονεύθησαν ὑφ' ἑλληνικοῦ σώματος οἱ ρουμανίζοντες Γάκης καὶ Πράπας.

Ἑλληνικὸν σῶμα ἐπιτεθὲν κατὰ τῶν ἔξω τῆς Ἁγίας Μαρίνης (Βεροίας) ἐργαζομένων χωρικῶν ἐφόνευσε ἓνα ἐξ αὐτῶν.

Εἰς χωρίον Γιάντισστα ἐφονεύθη ὁ σημαίνων Βούλγαρος Λέτσος Καλαϊτζῆς ὑπὸ τοῦ συγχωρίου Ἀργύρη, ὅστις καὶ προσεχώρησε τοῖς Ἑλλησιν.

Ὁ ἐκ τοῦ χωρίου Βαρβαρόβα (Στρωμνίτισης) Βούλγαρος Στοιλ Νικόλας ἐφονεύθη ὑφ' Ἑλλήνων.

Ἐν χωρίῳ Μαχαλαῖς πλησίον τοῦ Ἰσβόρου εὐρέθησαν φονευμένοι ἐντὸς φρέατος δύο Βούλγαροι ἐργάται μεταλλείου (Ἀλέξανδρος Σερωῶν).

Ἐξω τῆς Ντόλιανης (Βεροίας) ἐφονεύθησαν ὑπὸ ἑλληνικοῦ σώματος δύο ρουμανίζοντες.

Ὁ ἐκ Γουμέντζης σχισματικὸς Ἴτσος Γκόνος ἐφονεύθη ὑπ' ἀγνώστων ἔξω τῆς κωμοπόλεως.

Ἐν Λεπτοκαρυᾷ τῆς Κατερίνης ἐφονεύθη ὁ Ἑλλην Τόλης ὡς μὴ ἐμπνέων ἐμπιστοσύνην.

Ἐλληνικὸν σῶμα ἐπιτεθὲν κατὰ τοῦ χωρίου Μπάνσκο (Στρωμνίτης) ἐφόνευσεν ἓνα Βούλγαρον καὶ ἐπυρπόλησεν οἰκίας τινάς.

Οἱ ἐκ Μπογδάντζης (Γευγελῆς) Βούλγαροι Χρῆστος Μήλωφ, Βασιλ. Μῆτο, Νικόλαος Γκόνε καὶ Γκοῦσε Ἄντων συνελήφθησαν παρὰ τὸ Βαλάντοβον ὑπὸ σώματος Καραϊσκάκη, ἐξ ὧν ὁ εἷς ἀπέδρασεν, ὁ τρίτος ἀπελύθη καὶ οἱ ἕτεροι δύο ἐφονεύθησαν.

Βούλγαρος ποιμὴν Τάσος ἐκ Μεσημερίου ἐφονεύθη ὑπὸ ἑλληνικοῦ σώματος, ἀπαχθέντος καὶ τοῦ ποιμνίου του.

Ἐν τῷ χωρίῳ Σμολάρ (Στρωμνίτης) ἐφονεύθησαν ὑπὸ ἑλληνικοῦ σώματος ἡ σύζυγος, κόρη, υἱὸς καὶ γυναικάδελφος μετὰ τῆς κόρης του τοῦ σχισματικοῦ ἱερέως Παντελῆ.

Τὸ ὑπὸ τὸν Γρίβαν ἑλληνικὸν σῶμα ἐφόνευσε τέσσαρας Βουλγάρους κτίστας.

Εἰς τὸ χωρίον τῶν Γιαντισῶν Πέτροβον ἐφονεύθη ὁ Βούλγαρος Ἀθανάσιος Οὐρτζάν.

Εἰς Μονόσπιτον (Στρωμνίτης) ἐφονεύθη ὑπὸ ἑλληνικοῦ σώματος εἷς Βούλγαρος.

Πλησίον τοῦ χωρίου Κουκλίτς (Στρωμνίτης) ἐφονεύθησαν τρεῖς Βούλγαροι εἰς ἀντεκδίκησιν τοῦ φόνου τοῦ ἐκ Γαβρόβου ἡμετέρου ἱερέως Παπαλαζάρου καὶ ἐπὶ τῆς αὐτῆς θέσεως ὅπου ἐφονεύθη ὁ ἱερεύς.

Εἰς Δάμποβον Γιαντισῶν ἐφονεύθησαν δύο ρουμανίζοντες ὑπὸ Τούρκων.

Ἐν Λιβαδίοις ἐφονεύθη ὁ συμμορίτης τοῦ σώματος τοῦ Βουλγάρου ὄπλαρχηγοῦ Ἀποστόλη ὀνόματι Χρῆστος ὑπὸ ἀνδρῶν τοῦ προσχωρήσαντος εἰς ἡμᾶς ὄπλαρχηγοῦ Λάζου.

Ἐν Τρεσίνω ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Ἑλληνος διδασκάλου ὁ συνέδελφός του Βούλγαρος τοιοῦτος.

Ἐφονεύθη παρ' ἡμετέρων ἐν Μπαλάφτση (Λαγκαδᾶ) ὁ βουλγαρίζων χατζῆς Γ. Χατζηδημητρίου.

Ἐξωθὶ τῆς Μπογδάντζης ἐφονεύθη ὑπὸ ἡμετέρων ὁ Βούλγαρος Φίλιππος Κυρκουλιᾶς.

Ἐν Βεροία κατόπιν προκλήσεως ἐκ μέρους τῶν ρουμανιζόντων οἱ Κόττας Πατσαούρας, Ἴτσος Ζήση Τσικιρδάνος καὶ ἀδελφοὶ Μπορδάνου ἐφόνευσαν τὸν ρουμανίζοντα Δαλαμητσον.

Ἐν Γιαντισοῖς ἐφονεύθη ὑπὸ καπετὰν Γκόνου ὁ Βούλγαρος κομιτατζῆς Πέντζος Βαρελᾶς.

Παρὰ τὴν Κούπαν τῆς Γευγελῆς ἀπόσπασμα χωροφυλακῆς συναντῆσαν ἔνεαμελῆ συμμορίαν ὑπὸ τὸν ἐκ τοῦ Λάζου ἀποσπασθέντα Βούλγαρον Ἴτσον ἐπυροβόλησε κατ' αὐτοῦ φονεῦσαν τὸν ἴδιον Ἴτσον, ἕτερον χωρικὸν ἐκ Κούπας καὶ τραυματίσαν δύο κομιτατζῆδες, τὸν ἐκ Κούπας Πόνον καὶ τὸν ἐκ Κιλκίς Πέτρον.

1 9 0 9

Συμπληρώσας τὴν παράδοσιν τῆς ὑπηρεσίας μου ἀνεχώρησα ἐκ Θεσσαλονίκης τὴν 18ην Ἰανουαρίου 1909, ἐπιβιβασθεὶς τοῦ δι' Ἀθήνας ἀτμοπλοίου. Τὴν προηγουμένην ὁ γενικὸς πρόξενος Παπαδιαμαντόπουλος συνεκέντρωσε τὸ προσωπικὸν τοῦ Προξενείου εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ ἔκαμε μίαν εἰδικὴν πρὸς τιμὴν μου δεξίωσιν, καθ' ἣν διὰ θερμῶν λόγων ἐξεθείασε τὸ ἔργον μας καὶ μοῦ ἠύχθη τὰς καλυτέρας, θερμότερας καὶ πατριωτικότερας εὐχάς. Ἀπήντησα εἰς αὐτὸν δεόντως. Κατὰ τὴν ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου ἐπιβίβασίν μου, καίτοι γενομένην μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου (ἀπαγορευομένη ἐπὶ τουρκοκρατίας), ἐν τούτοις ὁ ἐποπτεύων Τοῦρκος ἀστυνομικὸς παρακληθεὶς, προκειμένου περὶ ἐμοῦ ὡς ὑπαλλήλου πλέον τοῦ Προξενείου καὶ δεδομένου ὅτι ὁ ἔνοπλος ἀγὼν εἶχε λήξει πρὸ μηνῶν, ἐπέτρεψε καὶ ἀνῆλθον ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου ἀρκετοὶ ὁμογενεῖς, ἐκπροσωποῦντες τὴν ἑλληνικὴν κοινότητα Θεσσαλονίκης, οἵτινες διὰ θερμῶν ἐκδηλώσεων μὲ ἠχαρίστησαν, ἀλλ' ἐν ταυτῷ καὶ μὲ συνεχάρησαν διὰ τὴν ἐπιτυχῆ πατριωτικὴν μου δρᾶσιν. Συγκρατῶ ζωηρότατα εἰς τὴν μνήμην μου τὰς ἐκδηλώσεις ταύτας τῶν πολυτίμων ὁμογενῶν συνεργατῶν μου. Ὁ φωτογράφος Μιχαὴλ Λιόντας, παριστάμενος κατὰ τὴν συγκέντρωσιν ἐκείνην, μοὶ προσέφερε ὡς ἐνθύμιον μίαν μεγέθυνσιν φωτογραφίας μου, γενομένης πρὸ πολλοῦ ἐν τῷ φωτογραφεῖῳ του, λίαν ἐπιτυχῆ καὶ τὴν ὁποῖαν διατηρῶ ἐν πλαισίῳ ἔκτοτε πρὸς ἀνάμνησιν τῆς δράσεως τοῦ Δημητρίου Ζώη (Κακκάβου): (11 Ὀκτωβρίου 1904-18 Ἰανουαρίου 1909). Εἰς τὸν αὐτὸν φωτογράφον ὀφείλεται καὶ ὁ καταρτισμὸς τοῦ μακεδονικοῦ μου λευκώματος, ἐν ᾧ διατηροῦνται φωτογραφίαι σωματῶν, θυμάτων καὶ συγκεντρώσεων ἐθνικῆς καὶ κοινωνικῆς φύσεως. Τὰ εἰλικρινῆ πατριωτικὰ αἰσθήματα τοῦ ὁμογενοῦς τούτου εἶχον ἐλκύσει τὴν ἀπόλυτον πρὸς αὐτὸν ἐμπιστοσύνην μας, τὸ δὲ οἴκημά του εἶχε μεταβληθῆ εἰς ἄσυλον πρὸς ἀπόκρυψιν προσώπων τῆς ὀργανώσεως. Ἐνθυμοῦμαι ὅτι μετὰ τὴν προσχώρησιν τοῦ πρώην Βουλγάρου ὀπλαρχηγοῦ Λάζου, ἐθεωρήθη καλὸν νὰ ἐπικοινωνήσωμεν προσωπικῶς μετ' αὐτοῦ καὶ πρὸς τοῦτο ἀπεφασίσθη νὰ μεταβῶμεν ὁ Μαζαράκης Ἀλέξανδρος καὶ ἐγὼ ὁμοῦ μετὰ τοῦ Ἀντωνάκη, ἱατροῦ, εἰς Κουλακιάν, ὅπου συνηγήσαμεν τοῦτον μετὰ τοῦ ὀπλαρχηγοῦ Ἀποστόλη Ματοπούλου καὶ τοῦ ἐκ Γιανιτσῶν ἀρίστου ὀπλαρχηγοῦ μας Γκόνου Γιώτα. Ἐκεῖ εἰς ἀνάμνησιν τῆς συναντήσεώς μας ἐφωτογραφήθημεν ὅλοι ὁμοῦ διὰ τῆς φωτογραφικῆς μηχανῆς μου. Τὴν ἐπεξεργασίαν τῆς ἐμφανίσεως τῆς πλακὸς καὶ τῆς ἐκτυπώσεως ἀντιτύπων ἔκαμον ὁμοῦ μετὰ τοῦ Λιόντα ἐν τῷ φωτογραφεῖῳ του, παραλαβὼν ἐν τέλει μετ' ἐμοῦ καὶ τὴν φωτογραφικὴν πλάκα παρ' ὅλην τὴν ἀπόλυτον πρὸς αὐτὸν ἐμπιστοσύνην μου. Καὶ τοῦτο διότι μία τοιαύτη φωτογραφία ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἄριστον πειστήριον τῆς συμμετοχῆς τοῦ Προξενείου μας εἰς ἀνταρτικὰς ἐνεργείας, καίτοι ἤτο παγ-

κοίνως γνωστή ἢ τοιαύτη ἀνάμιξις ὄλων τῶν Προξενείων τῶν Βαλκανικῶν Κρατῶν εἰς τὰ τοῦ φυλετικοῦ τούτου ἀνταγωνισμοῦ, ἀλλὰ διεξήγετο συγκεκαλυμμένως καὶ δὲν ἐπισημοποιεῖτο διὰ καταφανῶν πειστηρίων.

Ἐπὶ τοιαύτας ἐκδηλώσεις ἀνεχώρησα ἐκ τῆς Θεσσαλονίκης διατηρῶν τὰς ὠραιότερας ἀναμνήσεις τῆς πατριωτικῆς ἐκείνης δράσεως. Ἡ ὑπερτετραετής παραμονή μου ἐχάλκευσε δεσμούς ἀναλλοιώτους, ἐκδηλωθέντας ζωηρότερον μετὰ μίαν τετραετίαν περίπου, ὅποτε διὰ τῶν ἐνδόξων Βαλκανικῶν πολέμων ὁ ἑλληνικὸς πατριωτισμὸς, ἡ ἑλληνικὴ ζωτικότητα καὶ ἡ ἑλληνικὴ αὐταπάρνησις ἔδρεψαν τοὺς καρποὺς τῆς καλλιεργηθείσης σπορᾶς μας, διὰ τῆς ἐπεκτάσεως τῶν ἡμετέρων συνόρων μέχρι τοῦ Νέστου. Βραδύτερον ἢ θεία πρόνοια μᾶς ἐπεφύλασσε νὰ ἴδωμεν ἐκτεινόμενα ταῦτα μέχρι τοῦ Ἐβρου καὶ τῆς Ἀδριανουπόλεως.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΤΗΣΑΝΤΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ
ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΠΡΟΞΕΝΕΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΝ ΑΓΩΝΑ

Ἐχὼν ὑπ' ὄψει μου ὅτι ἡ τόσον ἐθνικῶς ἐπωφελῆς πατριωτικὴ δρᾶσις τῶν συναδέλφων μου ἀξιοματικῶν τοῦ βιλαετίου Θεσσαλονίκης, καίτοι δι' ἐπισήμου ἀναφορᾶς κατατεθεῖσα ἐν τοῖς ἐπισήμοις ἀρχείοις τοῦ Ἑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, θὰ ἐξαλειφθῇ ταχέως μέσα εἰς τὰ σκωληκόβρωτα καὶ κονιορτοβριθῆ ἀρχεῖα τοῦ ὑπουργείου τούτου, ἐθεώρησα καλὸν νὰ παραθέσω κατωτέρω ἐν ἀντίγραφον πρὸ ἐτῶν ληφθὲν τῆς κατατεθείσης ταύτης ἀναφορᾶς, ἵνα συντελέσω, ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατόν, εἰς τὴν διατήρησιν ζωηροτέρας τῆς μνήμης τῶν εὐσυνειδήτων τούτων ἐθνικῶν ἐργατῶν, ὑπὲρ τῶν ὁποίων οὐδεμία μέχρι τοῦδε διάκρισις ἐγένετο, συνεχιζομένης οὕτω τῆς ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων πατροπαράδοτου ἐθνικῆς ἀρᾶς, ὅπως πᾶς ὁμογενῆς κοινωφελῶς ἢ ἐθνικῶς δράσας τερματίζη τὸν βίον του καταδιωκόμενος, ταλαιπωρούμενος καὶ τελείως ἐγκαταλελειμμένος, ἀναζώσης τῆς ὑστεροφημίας του μετὰ τὴν καταλογισθεῖσαν αὐτῷ ἀναπόφευκτον ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Εἰμαρμένης μαρτυρικὴν δοκιμασίαν.

1. Γεώργιος Κακουλίδης. Ἐποπλοίαρχος ὑπὸ ψευδώνυμον Μιχαὴλ Ἀριστείδου ἀπὸ τὸν Μάϊον 1904 — Ἀπριλίου 1905. Ἀπὸ τὸν Ἀπρίλιον 1905 μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου 1905 ὡς ἀρχηγὸς σώματος τμήματος Γευγελῆς ὑπὸ ψευδώνυμον Δράγας.

2. Κωνσταντῖνος Μαζαράκης. Ἐπολοχαγὸς πυροβολικοῦ ἀπὸ τοῦ Αὐγούστου 1904 μέχρι τοῦ Ἰανουαρίου 1905 εἰς τὸ Προξενεῖον ὑπὸ ψευ-

δώνυμον Στεργιάκης Δήμος και ἀπὸ τὸν Ἀπρίλιον 1905 μέχρι τοῦ Νοεμβρίου ἰδίου ἔτους ὡς ἀρχηγὸς σώματος Ναούσης ὑπὸ ψευδώνυμον καπετὰν Ἀκριτάς.

3. Ἀθανάσιος Ἐξαδάκτυλος. Ὑπολοχαγὸς πυροβολικοῦ ἀπὸ Αὐγούστου 1904 μέχρις 29 Φεβρουαρίου 1908 ἐν τῷ Προξενεῖῳ ὑπὸ ψευδώνυμον Ἀθανάσιος Ἀντωνίου.

4. Μιχαήλ Μωραΐτης. Λοχαγὸς πεζικοῦ, ἀφίχθη εἰς Θεσσαλονίκην τὸν Ὀκτώβριον 1904 καὶ ὑπηρέτησεν εἰς τὸ Προξενεῖον μέχρι τοῦ Ἰανουαρίου 1905 ὑπὸ ψευδώνυμον Ρουμελιώτης καὶ ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου ὡς ἀρχηγὸς σώματος ὑπὸ ψευδώνυμον καπετὰν Κόδρος. Ἐφονεύθη ἐν συμπλοκῇ πρὸς τουρκικὸν ἀπόσπασμα τὴν 19ην Μαΐου 1905 παρὰ τὰ Λιβάδια τῆς Καρατζόβας.

5. Σπυρίδων Φραγκόπουλος. Ὑπολοχαγὸς πεζικοῦ, ἐξῆλθεν ὡς ὑπαρχηγὸς τοῦ σώματος Μωραΐτη καὶ ἐφονεύθη τὴν ἰδίαν ἡμέραν μετὰ τοῦ ἀρχηγοῦ του ἐν τῇ αὐτῇ συμπλοκῇ.

6. Σπυρ. Σπυρομήλιος. Ὑπομοίραρχος, ἀφίχθη τὸν Σεπτέμβριον 1904 ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ ὑπηρέτησεν ἐν τῷ Προξενεῖῳ μέχρι τοῦ Ἰανουαρίου 1905 ὑπὸ ψευδώνυμον Σουρῆς. Κατ' Ἀπρίλιον 1905 ἐξῆλθεν ὡς ἀρχηγὸς σώματος Βοδενῶν καὶ ἐτραυματίσθη τὴν 19ην Μαΐου 1905, παρέμεινε δὲ νοσηλευόμενος εἰς Μακεδονίαν μέχρι τοῦ Αὐγούστου 1905, ὅτε ἐπανῆλθεν ὀριστικῶς εἰς Ἀθήνας. Ἔφερε ψευδώνυμον καπετὰν Μπούας.

7. Δημήτριος Κάκκαβος. Ὑπολοχαγὸς μηχανικοῦ, ἀφίχθη ἐν Θεσσαλονίκῃ Ὀκτώβριον 1904, ὑπηρέτησεν ἐν τῷ Προξενεῖῳ ὑπὸ ψευδώνυμον Δημήτριος Ζώης μέχρι τῆς 18ης Ἰανουαρίου 1909.

8. Ἰωάννης Ἀβράσογλου. Ὑπολοχαγὸς πυροβολικοῦ, ἀφίχθη ἐν Θεσσαλονίκῃ τὸν Δεκέμβριον 1904 καὶ ὑπηρέτησεν ἐν τῷ Προξενεῖῳ ὑπὸ ψευδώνυμον Ἀμβρακιώτης. Τὸν Αὐγούστον 1905 ἐξῆλθεν ἐπὶ κεφαλῆς σώματος τὴν ἐπομένην τῆς ἐξόδου του συνελήφθη αἰχμάλωτος, κατόπιν συμπλοκῆς πρὸς τουρκικὸν στρατὸν παρὰ τὸ Σαριγιόλ (Κιλίς), καὶ καταδικασθεὶς εἰς τριετῆ φυλάκισιν ἐνεκλείσθη εἰς τὰς φυλακὰς Θεσσαλονίκης, ὅπθθεν ἐδραπέτευσε τὴν 6ην Δεκεμβρίου 1906.

9. Κωνσταντῖνος Μπουκουβάλας. Ὑπολοχαγὸς πεζικοῦ, ὑπηρέτησεν ὡς ἀρχηγὸς σώματος λίμνης Γιανιτσῶν ὑπὸ ψευδώνυμον Πετρίλος ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου 1905 μέχρι τοῦ Δεκεμβρίου ἰδίου ἔτους.

10. Βλάσιος Τσιρογιάννης. Ὑπολοχαγὸς πεζικοῦ, ὑπηρέτη-

σεν ὡς διευθυντῆς τῶν σχολείων Στρωμνίτισης ὑπὸ ψευδώνυμον Βλάσιος Ντάλης ἀπὸ τοῦ Αὐγούστου 1905 μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου 1908.

11. Παναγιώτης Κλεῖτος. Ὑπίλαρχος, ὑπηρέτησεν ὑπὸ τὴν ιδιότητα ἐμπόρου ἐν Γευγελῇ καὶ ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Κλεισούρας, πράγματι ὅμως ὡς διευθυντῆς τοῦ Κέντρου, ἀπὸ τοῦ Αὐγούστου 1905 μέχρι τοῦ Ἰανουαρίου 1907, εἶτα ἐπανελθὼν εἰς Ἀθήνας ἐξῆλθε καὶ πάλιν ὡς ἀρχηγὸς σώματος Γευγελῆς ὑπὸ ψευδώνυμον Δίβρας ἀπὸ τοῦ Ἰουνίου 1907 μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου 1907.

12. Γεώργιος Κατεχάκης. Ἀνθυπολοχαγὸς πεζικοῦ. Ὑπηρέτησε κατ' ἀρχὰς ὡς διευθύνων τὸ Κέντρον Ναούσης εἰς τὰ ἐκεῖ ἐργοστάσια ὡς μηχανικὸς καὶ ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Γεώργιος Ἀποστόλου, βραδύτερον ἀναλαβὼν τὴν διοίκησιν τοῦ ἐκεῖ σώματος. Ἐτραυματίσθη ἐν συμπλοκῇ πρὸς τουρκικὸν ἀπόσπασμα παρὰ τὸ Χοροπάνι τῆς Ναούσης τὴν 11ην Ἀπριλίου 1906, ἐπανῆλθε δὲ εἰς Ἀθήνας τὸν Ἰούλιον 1906. Ἀφίχθη εἰς Μακεδονίαν τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1905. Οὗτος προὔπηρέτησεν καὶ εἰς τὸ βιλαέτιον Μοναστηρίου ὡς ἀρχηγὸς σώματος ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον καπετὰν Ρούβας.

13. Ἰωάννης Παπαβασιλείου. Ὑπίατρος, ἀφίχθη τὸν Σεπτέμβριον 1905 καὶ ἀνεχώρησε τὸν Ἰούλιον 1907. Ὑπηρέτησεν ὡς διευθύνων τὸ Κέντρον Γιανιτσῶν ὑπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ διευθυντοῦ τῶν ἐκεῖ σχολείων ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Σφέτσος.

14. Χρῆστος Πραντοῦνας. Ἀνθυπίλαρχος, ἀφίχθη τὸν Νοέμβριον 1905 ὡς ἀρχηγὸς σώματος Γευγελῆς, κατελθὼν εἰς τὴν λίμνην Γιανιτσῶν ἐφονεύθη τὴν 21ην Ἀπριλίου 1906 ἐν συμπλοκῇ πρὸς Βουλγάρους ἐντὸς τῆς λίμνης ὑπὸ ψευδώνυμον καπετὰν Καψάλης.

15. Σταῦρος Ρήγας. Ἀνθυπολοχαγὸς πεζικοῦ, ὑπηρέτησεν ὡς ἀρχηγὸς σώματος λίμνης Γιανιτσῶν ὑπὸ ψευδώνυμον Καβοντόρος ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου 1905 μέχρι Μαΐου 1906.

16. Νικόλαος Ρόκας. Ἀνθυπολοχαγὸς πεζικοῦ, ὑπηρέτησεν ὡς ἀρχηγὸς σώματος Ὀλύμπου ὑπὸ ψευδώνυμον καπετὰν Κολιός ἀπὸ τὸν Νοέμβριον 1905 μέχρι τοῦ Ἰουλίου 1906 καὶ ὡς ἀρχηγὸς σώματος Ναούσης ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου 1906 μέχρι τοῦ Δεκεμβρίου 1906.

17. Ἀλέξανδρος Μαζαράκης. Ὑπολοχαγὸς πυροβολικοῦ, ὑπηρέτησεν ἐν τῷ Προξενεῖῳ Θεσσαλονίκης ὑπὸ ψευδώνυμον Ἰωαννίδης ἀπὸ Δεκεμβρίου 1905 μέχρι Φεβρουαρίου 1909.

18. Ἀθανάσιος Σουλιώτης. Ὑπολοχαγὸς πεζικοῦ. Ὑπὸ τὴν ιδι-

ότητα τοῦ διευθυντοῦ τῆς ἀσφαλιστικῆς ἐταιρίας «Ἀμοιβαία» διηύθυνε τὴν ὀργάνωσιν τῆς πόλεως Θεσσαλονίκης ὑπὸ ψευδώνυμον Νικολαΐδης ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου 1906 μέχρι τοῦ Ἰανουαρίου 1908.

19. Δημήτριος Κοσμόπουλος. Ἀνθυπολοχαγὸς πεζικοῦ, ὑπηρετήσεν ὡς ἀρχηγὸς σώματος ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον καπετὰν Κουρμπέσης, κατ' ἀρχὰς ἐν Χαλκιδικῇ καὶ εἶτα ἐν Σέρραις, ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου 1906 μέχρι Φεβρουαρίου 1908.

20. Γεώργιος Μακρόπουλος. Ἀνθυπολοχαγὸς πεζικοῦ, ὑπηρετήσεν ὡς ἀρχηγὸς σώματος λίμνης Γιαντισῶν ὑπὸ ψευδώνυμον Κλάπας ἀπὸ τοῦ Ἰουνίου 1906 μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου 1906.

21. Κωνσταντῆνος Σάρρος. Ὑπολοχαγὸς πεζικοῦ, ὑπηρετήσεν ὡς ἀρχηγὸς σώματος λίμνης Γιαντισῶν ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον καπετὰν Κάλλας, ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου 1906 μέχρι τοῦ Μαΐου 1907.

22. Τέλλος Ἀγαπηνός. Ἀνθυπολοχαγὸς πεζικοῦ, ἀφίκετο τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1906 καὶ ἐφονεύθη τὴν 7ην Ἰουνίου 1907. Ὑπηρετήσεν ὡς ἀρχηγὸς σώματος Ναούσης καὶ δυτικῷ τμήματι λίμνης Γιαντισῶν. Ἐτραυματίσθη δις ἐν συμπλοκῇ πρὸς Βουλγάρους τῇ 14ῃ Νοεμβρίου 1906. Ἠχμαλωτίσθη τῇ 3ῃ Ἰουνίου 1907 καὶ ἀπηγχονίσθη παρὰ τὸ χωρίον Βλάντοβον τὴν 7ην Ἰουνίου ὑπὸ τῶν Βουλγάρων. Ψευδώνυμον καπετὰν Ἀγρας.

23. Ἰωάννης Δεμέστιχας. Ἀνθυποπλοίαρχος, ὑπηρετήσεν ὡς ἀρχηγὸς σώματος ἐν τῷ ἀνατολικῷ τμήματι λίμνης Γιαντισῶν ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον καπετὰν Νικηφόρος ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου 1906 μέχρι τοῦ Ἀπριλίου 1907.

24. Χαράλαμπος Παπαγακῆς. Ἀνθυπολοχαγὸς πεζικοῦ, ὑπηρετήσεν ὡς ἀρχηγὸς σώματος λίμνης Γιαντισῶν καὶ ἀπὸ τῆς 1ης Ὀκτωβρίου 1907 σώματος Ναούσης ὑπὸ ψευδώνυμον καπετὰν Ἀγραφιώτης, ἀπὸ Μαΐου 1907 μέχρι Δεκεμβρίου ἰδίου ἔτους 1907.

25. Νικόλαος Δουμπιώτης. Λοχαγὸς πεζικοῦ, ὑπηρετήσεν ὡς ἀρχηγὸς σώματος Ναούσης ὑπὸ ψευδώνυμον καπετὰν Ἀμύντας ἀπὸ τοῦ Ἰουνίου 1907 μέχρις Ὀκτωβρίου ἰδίου 1907.

26. Κωνσταντῆνος Δημαρᾶς. Ὑπολοχαγὸς πεζικοῦ, ὑπηρετήσεν ὡς ὑπαρχηγὸς σώματος Ναούσης ὑπὸ ψευδώνυμον καπετὰν Κίτσος ἀπὸ τοῦ Ἰουνίου 1907 μέχρις Ὀκτωβρίου ἰδίου ἔτους.

27. Λουκᾶς Παπαλουκᾶς. Ὑπηρετήσεν ὡς ὑπαρχηγὸς σώματος Γευγελῆς ἀπὸ τοῦ Ἰουνίου 1907 μέχρι Σεπτεμβρίου 1907.

28. Λ ο υ κ ᾶ ς Σ α κ ε λ λ α ρ ὀ π ο υ λ ο ς . Ἐπιπλοκαγὸς πυροβολικοῦ, ὑπηρετήσεν ὑπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ διευθυντοῦ τῆς Ἀσφαλιστικῆς Ἑταιρείας «Ἀμοιβαία» ὡς διευθυντῆς τῆς ὀργανώσεως τῆς πόλεως Θεσσαλονίκης ὑπὸ ψευδώνυμον Ἀλέξανδρου, ἀπὸ τοῦ Δεκεμβρίου 1907.
29. Ἀ λ έ ξ α ν δ ρ ο ς Ὁ θ ω ν α ῖ ο ς . Ἐπηρετήσεν ἐν τῷ Προξενίῳ Θεσσαλονίκης ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Παλμίδης ἀπὸ τοῦ Δεκεμβρίου 1907 μέχρι Ἰουνίου 1909.
30. Κ ω ν σ τ α ν τ ῖ ν ο ς Μ η τ σ ὀ π ο υ λ ο ς . Ἐπιπλοκαγὸς πεζικοῦ παρέμεινεν ἐν Θεσσαλονικῇ καταρτιζόμενος ἵνα ἀναλάβῃ τὸ Κέντρον Στρωμνίσης ὡς ἔμπορος ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Τοπάλης, ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου 1908 μέχρι 20 Ἰουλίου 1908.
31. Ἀ ν δ ρ έ α ς Κ ο υ ρ ο ὄ κ λ η ς . Ἐπιπλοκαγὸς πυροβολικοῦ, ὑπηρετήσεν ἐν τῷ Προξενίῳ Θεσσαλονίκης ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Κολυβᾶς ἀπὸ τοῦ Αὐγούστου 1907 μέχρι Νοεμβρίου 1908.
32. Κ . Σ τ α μ ε λ ά κ ο ς . Ἐπιπλοκαγὸς πεζικοῦ, ἀφίκετο Ἰούλιον 1908, ἀνεχώρησεν ἵνα ἀναλάβῃ τὴν διεύθυνσιν σώματος Βερμίου, ἀλλὰ διαλυθέντων τῶν σωμάτων μετὰ τὴν ἀνακήρυξιν τοῦ Τουρκικοῦ Συντάγματος, ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἅμα τῇ ἀναλήψει τῶν καθηκόντων του. Ψευδώνυμον Γραῖγος.
33. Ἀ λ κ ι β ι ά δ η ς Μ ο σ χ ο ν ή σ ι ο ς . Λοκαγὸς πεζικοῦ, ὑπηρετήσεν ἐν τῷ Προξενίῳ Θεσσαλονίκης ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου 1908 μέχρι τοῦ Ἰουνίου 1909, ὁπότε ἀνεκλήθησαν πάντες οἱ ἀξιωματικοί.
34. Γ ε ώ ρ γ ι ο ς Μ α σ τ ρ α π ᾶ ς . Λοκαγὸς πεζικοῦ, ὑπηρετήσεν ἐν τῷ Προξενίῳ Θεσσαλονίκης ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Μαράς ἀπὸ τοῦ Δεκεμβρίου 1908 μέχρι τῆς ἀνακλήσεως ὅλων τῶν ἀξιωματικῶν ἤτοι Ἰουνίου 1909.
35. Α . Ἀ γ γ ε λ α κ ὀ π ο υ λ ο ς . Ἐπιπλοκαγὸς, ὑπηρετήσεν εἰς τὴν ὀργανώσιν τῆς πόλεως ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου 1909 μέχρι τῆς ἀνακλήσεως τῶν ἀξιωματικῶν.
36. Σ τ υ λ ι α ν ὸ ς Μ α υ ρ ο μ ι χ ά λ η ς .
37. Κ ω ν σ τ α ν τ ῖ ν ο ς Τ υ π ά λ δ ο ς . Ἀμφότεροι ὑπηρετήσεν εἰς τὸ Προξενεῖον Καβάλας. Ἀξιωματικοὶ τοῦ ναυτικοῦ. Ἐκ τούτων ὁ πρῶτος ὑπηρετήσεν ἐπὶ μακρόν, τοῦτον δὲ διεδέχθη ὁ δεύτερος.